CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

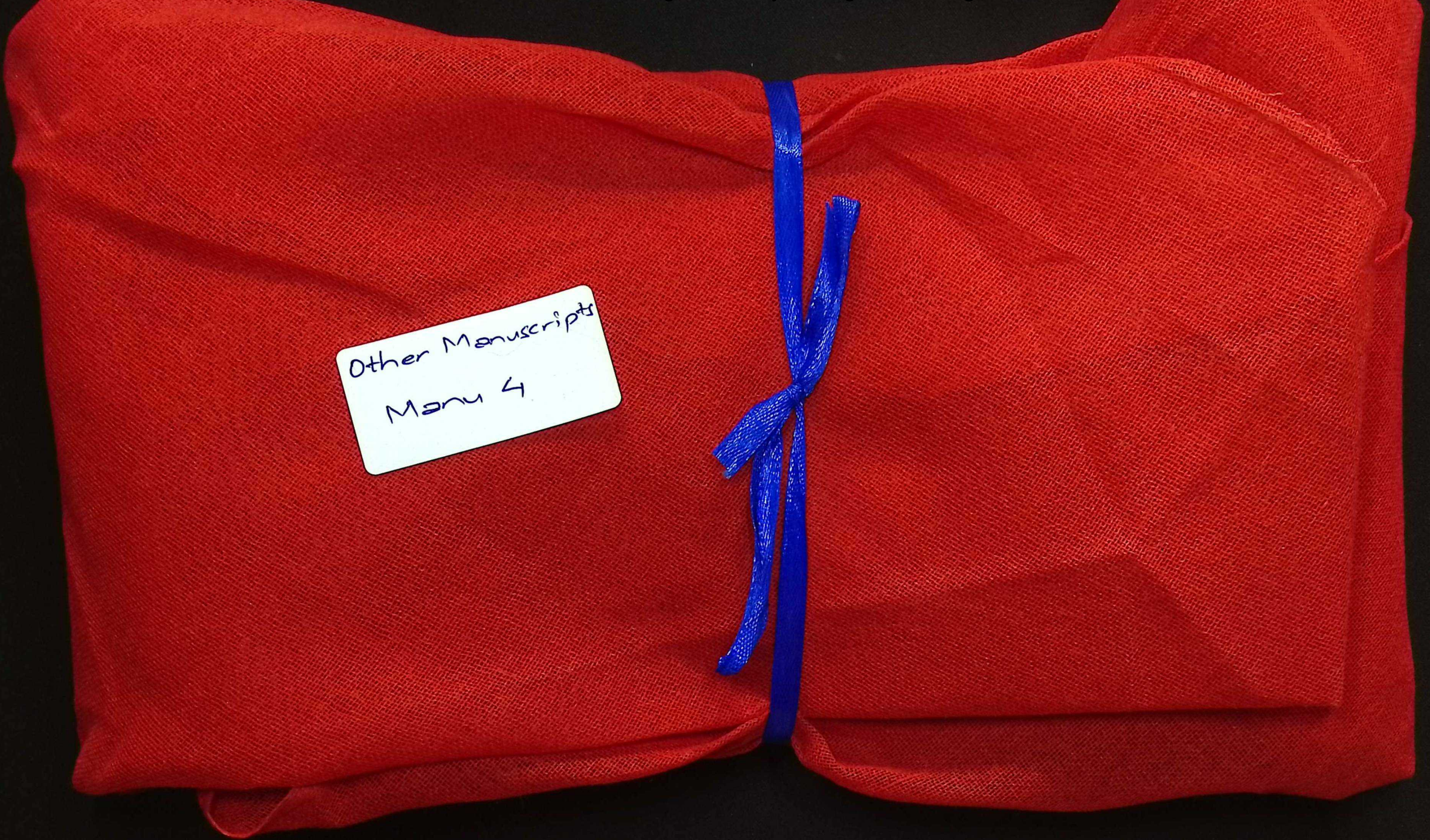

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वेद

संहिता पाठ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰ री ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ हरिः ॐ ॥ इमम्मे वरुण श्रुधी हवमद्या च मृडय ॥ त्वाम

वस्युराचके ॥ तत्त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदा शास्ते यजमानो हवि

र्भिः ॥ अहेडमानो वरुणेह बोध्युरुशंस मा न आयुः प्रमोषीः ॥ त्वन्नः ।

त्वन्नो अग्ने वरुणस्य विद्वान्देवस्य हेडोऽव यासिसीष्ठाः ॥ यजिष्ठो वह्नितमः राम

शोशुचानो विश्वा द्वेषांसि प्रमुमुग्ध्यस्मत् ॥ स त्वन्नो अग्नेऽवमो

भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ ॥ अवयक्ष्व नो वरुणꣳ रराणो वीहि मृडीकꣳ
सुहवो नः एधि ॥ ॥ महीमू षु मातरꣳ सुव्रतानामृतस्य पत्नीमवसे हुवेम
॥ तुविक्षत्रामजरन्तीमुरूचीꣳ सुशर्म्माणमदितिꣳ सुप्रणीतिम् ॥ ॥ सुत्रामा
णम्पृथिवीमा सुत्रामाणम्पृथिवीन्द्यामनेहसꣳ सुशर्म्माणमदितिꣳ सुप्रणी
तिम् ॥ दैवीन्नावꣳ स्वरित्रामनागसमस्रवन्तीमारुहेमा स्वस्तये ॥ ॥

सं०लि०
२

श

सुनावमान्तेयमस्सुनावमारुहेयमस्रवन्तीमनागसम्॥ शतारित्रां स्वस्तये॥

॥ आ नः॥ आ नो मित्रावरुणा घृतैर्गव्यूतिमुक्षतम्॥ मध्वा रजांसि सुक्रतू॥

॥ प्र बाहवा सिसृतं जीवसे न आ नो गव्यूतिमुक्षतं घृतेन॥ आ मा जने

श्रवयतं युवाना श्रुतं मे मित्रावरुणा हवेमा॥ ॥ शन्नः॥ शन्नो भवन्तु वा राम

जिनो हवेषु देवताता मितद्रवः स्वर्काः॥ जम्भयन्तोऽहिं वृकं रक्षांसि सनेम्यस्म

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स्वाहा हुं पवन्तु मित्रावाः ॥ ॥ वाजैवाजेवता वाजिनो नो धनेषु विप्राऽअमृ
ताऽऋतज्ञाः ॥ अस्य मद्ध्वः पिबतमादयद्ध्वं तृप्ता यात पथिभिर्देवयानैः ॥ ॥
समिद्धोऽअग्निरसमिद्धोऽअग्निः समिधासुसमिद्धो वरेण्यः ॥ गायत्री छन्दऽ
इन्द्रियं त्र्यविर्गौर्वयो दधुः ॥ २ ॥ तनूनपाच्छुचिव्रतः तनूनपाच्छुचिव्रतस्त
नूपाश्च सरस्वती ॥ उष्णिहा छन्दः इन्द्रियं दित्यवाड्गौर्वयो दधुः ॥ ३ ॥ इडाभिर

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं०ह्रो ग्निः इडाभिरग्निरीड्यः सोमो देवो अमर्त्यः ।। अनुष्टुप्छन्द इन्द्रियं पञ्चाविर्गौ
र्वयो दधुः ।।४।। सुबर्हिरग्निः पूषण्वान्स्तीर्णबर्हिरमर्त्यः ।। बृहती छन्द इन्द्रियं
त्रिवत्सो गौर्वयो दधुः ।।५।। दुरो देवीर्दिशो महीर्ब्रह्मा देवो बृहस्प
तिः पङ्क्तिश्छन्द इहेन्द्रियं तुर्यवाड्गौर्वयो दधुः ।।[illegible]।। उषे यह्वी सुपेशसा विश्वे राम
देवा अमर्त्याः ।। त्रिष्टुप्छन्द इहेन्द्रियं पष्ठवाड्गौर्वयो दधुः ।।७।। दैव्या होता

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

तारा।भिषजेन्द्रंसयुजायुजा।।जगतीछन्दइन्द्रियमनड्वान्गौर्वयोदधुः।।१८।।
तिस्रइडा।तिस्रःइडासरस्वतीभारतीमरुतोविशः।।विराट्छन्दइहेन्द्रियंधेनुर्गौर्न
वयोदधुः।।१९।।त्वष्टातुरीपः।त्वष्टातुरीपोअद्भुतःइन्द्राग्नीपुष्टिवर्द्धना।।द्विप
१८ दाछन्दःइन्द्रियमुक्षागौर्नवयोदधुः।।२०।।शमितानः।शमितानोवनस्पतिः
सविताप्रसुवन्भगम्।।ककुप्छन्दइहेन्द्रियंवशावेहद्वयोदधुः।।२१।।स्वा

सं·ती·

तायज्ञंहवन्तामसुद्होभेषजंदूरतना॥अतिछंदाऽइन्द्रियम्बृहदृषभोगोर्व्वयोदधुः

॥२२॥वसन्तेनऽऋतुनादेवावसवस्त्रिवृतास्तुताः॥रथन्तरेणतेजसाहविरिन्द्रे

वयोदधुः॥२३॥ग्रीष्मेणऽऋतुनादेवारुद्राःपञ्चदशेस्तुताः॥बृहतायशसाब

लं८हविरिन्द्रेवयोदधुः॥२४॥वर्षाभिऋतुना॥दित्याःस्तोमेसप्तदशेस्तुताः राम

॥वैरूपेणविशौजसाहविरिन्द्रेवयोदधुः॥२५॥शारदेनऽऋतुनादेवाऽए ५

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

कविद्धेः शाः कृतवंत्स्यता ॥ द्वैराजेन स्त्रीयास्त्रीयं ८ हविरिद्धे व्वपोद्धुः ॥ २८ ॥
हेमन्तेन कृतुना ट्टे बाह्विणा वेमरुतनस्कृताः ॥ द्विलेन शाक्वरीः सलोत हविरिद्धे व
पोद्धुः ॥ २९ ॥ शैशिरेण कृतुना ट्टे वाहा यस्त्रिं ८ शौमरुतास्कृताः ॥ सुत्येनेरे
वतीः क्षत्रं ८ हविरिद्धे वपोद्धुः ॥ ३० ॥ होता यक्षत् ॥ होता यक्षत्स्वामि धाग्निरपि
डस्पृड्डे स्त्रिवनेऽन्नं ८ सरस्वतीमजो धूम्रो नग्नो धूमैः कुवलेर्भिषजम्मधुरा ष्मैर्न

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स॰ ही॰
५

न्नैतेजः इन्द्रियम्पयः सोमः॑ परिस्रुता घृताम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्य्यज ॥ [illegible] ॥
होता यक्षत्तनूनपात्सरस्वतीमा होता यक्षत्तनूनपात्सरस्वतीमविर्म्मेषो न भेषज
म्पंथा मधुमता भरन्नश्विनेन्द्राया वीर्य्यम्बदरैरुपवाकाभिर्भेषजन्तोक्मभिः
पयः सोमः॑ परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्य्यज ॥ [illegible] ॥ होता यक्षन्नराशं
सन्ना नग्नहुम्पतिं॑ सुरया भेषजम्मेषः सरस्वती भिषग्रथो न चन्द्र्यश्विनोर्व्वपा

राम
५

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ऽन्द्राय वीर्य्यम्बदरैरुपवाकाभिर्भेषजन्तोक्मभिः पयः सोमः परिस्रुता घृत
म्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्य्यज ॥ ॥ होता यक्षदिडेडित॰ होता यक्षदिडेडि
तः आजुह्वानः सरस्वतीमिन्द्रम्बलेन वर्द्धयन्नृषभेण गवेन्द्रियमश्विन
नेन्द्राय भेषजं यवैः कर्कन्धुभिर्म्मधु लाजैर्न्न मासरम्पयः सोमः परिस्रुता
घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्य्यज ॥ ॥ होता यक्षद्बर्हिरूर्णम्रदाः होताय

सं·ती·

क्षद्धुविरिन्द्रन्दाभिषज्ज्ञामत्याभिषजाश्विनाश्व्याशिशुमती भिषग्धेनुः

सरस्वती भिषगदुह इन्द्राय भेषजं पयः सोमः परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वा

ज्यस्य होतर्य्यज॥ ३॥ होता यक्षद्दुरो दिशः कवष्यो न व्यचस्वतीरश्वि

भ्यान्न दुरो दिशः इन्द्रो न रोदसी दुहे धेनुः सरस्वत्यश्विनेन्द्राय भेषजं राम

६ शुक्रं न ज्योतिरिन्द्रियम्पयः सोमः परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य १ ६

दुघे २

होतर्यज ॥२६॥ होता यक्षत्सुपेशसोषे नक्तं दिवाश्विना समंज्ञाने सर
स्वत्या त्विषिमिन्द्रे न भेषजं श्येनो न रजसा हृदा श्रिया न मासरं पयः सो
मः परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥२७॥ होता यक्षद्दैव्या होतारा
भिषजाश्विनेन्द्रं न जागृवि दिवा नक्तं न भेषजैः शूषं सरस्वती भिषक्सीसे
न दुहऽइन्द्रियम्पयः सोमः परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥२८॥ होता

सं·ति·

यध्वांतिस्रो देवीः। होता यक्षत्तिस्रो देवीर्न भेषजं त्रयस्त्रिधातवोपसो रूपमिंद्रे हि
रण्ययमश्विनेडा न भारती वाचा सरस्वती मह इंद्राय दुह इंद्रियं पयः सोमः
परिस्रुता घृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज॥ ३४ होता यक्षत्सुरेतस
मृषभम्। होता यक्षत्सुरेतसमृषभं नर्यापसं त्वष्टारमिंद्रमश्विना भिष राम
जं न सरस्वतीमोजो न जूतिरिंद्रियं वृको न रभसो भिषग्यशः सुरया भेषजं॥

श्रीयानमासेत्यस्य: सोमः परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ होता
तोऽन्य द्रुहू नस्पतिं शमितानम् ॥ होतायक्षद्वनस्पतिं शमितारं शतक्र
तुङ्गीमन्नमन्युं राजानं व्याघ्रं नमसाश्विना भामं सरस्वती भिषगिन्द्राय
दुहा इन्द्रियम्पयः सोमः परिस्रुता घृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ होता
तो यक्षदग्निं स्वाहा ॥ ~~होतायक्षदग्निंस्वाहाज्य~~स्य स्तोकानां स्वा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

म॰ हि॰ हुत्वेदं सामन्यपकर्त्तव्यो हुत्वा छागमग्निभ्यां स्वाहा हुत्वा मेषं १॥ सोमस्वैस्वाहा हुत्वा ऋषभ
नमित्रोय सि १॥ हुत्वा पृषतं हेमा शृङ्गिणं स्वाहा हुत्वाग्नि नेत्रेभ्यः जन्तुं स्वाहा हुत्वा सोममित्रा
य स्वाहा हुत्वेन्द्रं १॥ हुत्वा मायाम् ८ सवितारं हुत्वाग्निं जातवेदसं स्वाहा हुत्वा धनस्पातिंश्वि
यम्याथोन भैषजं स्वाहा हुत्वेन्द्रं श्रीः पाजुषा गो। अश्विभ्यां जन्मस्य तुः सोः परिहु
तो पृतनसु स्वाहा ज्वालात्येपर्येहेत पर्जन्य ४ हुत्वा नो पक्षदृश्विनौ छागस्य स्वाहा पापा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सो
मेदॖजुषतांꣳ हविर्होतर्य्यज ॥ होता यक्षत्सरस्वतीम्मेषस्य वपाया मेदसो जुषतांꣳ हवि
र्होतर्य्यज ॥ होता यक्षदिन्द्रमृषभस्य वपाया मेदसो जुषतांꣳ हविर्होतर्य्यज ॥ ४ ॥ होता
यक्षदश्विनौ सरस्वतीम ॥ होता यक्षदश्विनौ सरस्वतीमिन्द्रꣳ सुत्रामाणमिमे सोमाः सुरामाण
श्छागैर्न्न मेषैरृषभैः सुताः शष्पैर्न्न तोक्मभिर्ल्लाजैर्म्महस्वन्तो मदा मासरेण परिष्कृताः शुक्राः
पयपयँन्तोमृताः प्रस्थिता वो मधुश्चुतास्तानश्विना सरस्वतीन्द्रः सुत्रामा वृत्रहा जुषन्तांꣳ
स्व

ग्नोग्नित।

मं.हि. सोम्म्यस्य मधुपिबंतु मदंतु व्यन्तु होतर्यज॥४॥ होता यक्षदश्विनौ छागस्य हविष आत्तामद्य
मध्यतो मेद उद्भृतम्पुरा द्वेषोभ्यः पुरा पौरुषेय्या गृभो घस्तान्नूनं घासे अज्राणां यवस
प्रथमानां सुमत्क्षराणां शतरुद्रियाणामग्निष्वात्तानां पीवोपवसनानां पार्श्वतः श्रि
तामतः उत्सादतो ङ्गादङ्गादवत्तानां करत एवाश्विना जुषेतां हविर्होतर्यज॥ होता राम
यक्षत्सरस्वतीम्मेषस्य हविष आवयदद्य मध्यतो मेद उद्भृतम्पुरा द्वेषोभ्यः पुरा पौरुषेय्या गृ
भो घस्तान्नूनं घासे अज्राणां

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ष्व वेशा प्रथमाना तांऽ सुमक्षेरा गणांऽ शतसहस्रियां ग्णामग्निष्वात्ता नाष्ठी वोपव
नानाम्पा श्रृवर्त्तेः श्रोत्रिणःशिनामत उऽस्मादत्तो ऽग्नी दक्षु स्वेत्तानाकरद्देवमि
त्रौजुषता गंऽ हविरेतत्स्वेन ॥ ५ ॥ तोता षस्य स्रुद्र दूत्स्यतिमभिरिस्मिन्निरक्तेमपाराभि
ष्ट्व यारसानया धिता ॥ यत्रास्मिन्नो ग्नगस्य हवीषः प्रिया धामानि तत्र स्ये त्वा
मेषस्य हविषः प्रिया धामानि यत्रेन्द्रस्य ऋषभस्य हविषः प्रिया धामानि यत्रा पत्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स॰ दि॰ ग्नेः प्रिया धामानि यत्र सोमस्य प्रिया धामानि यत्रेन्द्रस्य मरुत्वन्तां प्रिया धा
मानि यत्र सवितुः प्रिया धामानि यत्र वरुणस्य प्रिया धामानि यत्र वनस्प
तेः प्रिया पाथांसि यत्र देवानामाज्यपानां प्रिया धामानि यत्राग्नेर्होतुः
प्रिया धामानि तत्रैनान्प्रस्तुत्येवोपस्तुत्येवोपावस्रक्षद्रभीयस इव सुकृती एम
कोद्देवां देवो वनस्पतिर्जुषतां हविर्होतर्यज॥ ॥ होतायक्षदग्निंस्वि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नोष्वान्त्रबोध्यारन्तमिह्वारोइधुरित्रिर्पश्चमुवोनैत्वमुधेयस्यह्यन्तुयजे ॥ ३ ॥ दे
वी ३ उषासौ । देवी ३ उषासौ वश्विनामुत्रामेन्द्रसरस्वती ॥ त्वलन्त्रघावामास्य
३ उषाज्ञा इधुरित्रियंत्वमुवेनैत्वमुधेयस्यह्यन्तुयजे ॥ ४ ॥ देवी जोष्ट्री । देवी
जोष्ट्रीसरस्वत्यश्विनेन्द्रमवर्द्धयन् । श्रोत्रन्त्रकर्णयोर्यशोजोष्ट्री ज्ञादधु
रित्रियंत्वमुवनेत्वमुधेयस्यह्यन्तुयजे ॥ ५ ॥ देवी ऊर्ज्जाहुती देवी ऊर्ज्जा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं·हि· हुतोद्युभिःसुदुघेऽइसरस्वत्याश्विनाभिषजावतः॥शुक्रन्नज्योतिस्तनयोराहुती
१२ धत्तऽइन्द्रियंवसुवनेवसुधेयस्यव्यन्तुयज॥ ॥देवादेवानांम॥देवादेवाना
भिषजाहोताराविन्द्रमश्विना॥वषट्कारैःसरस्वतीत्विषिन्नरुद्रवर्त्तनिः
तेतेरश्नात्रिधातुरिन्द्रियंवसुवनेवसुधेयस्यव्यन्तुयज॥ ॥देवीस्तिस्रः·दे राम
वीस्तिस्रस्तिस्रोदेवीरश्विनेडासरस्वती॥शुष्मंनमध्य ऽनाभ्यामिन्द्रा ११

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

हूं हूतेम॥ तेजो घद्देत् प्रियं स्पृहि हूं हृतन्मयोऽउग्रारुस्मिवनो म्लाग्गेस्यतु
द्विषः श्रियाधामान्यया हूं स्वनोमुखस्य तु द्विषः श्रियाधामान्यया डिंस्य
ग्नोषभस्य स्पर्शमस्वतु द्विषः श्रियाधामान्यया उग्रेः श्रियाधामान्यया हूं
मस्य श्रियाधामान्यया डिङ्गस्य सुज्ञान्माः श्रियाधामान्यया हूं द्विषुः श्रिया
धामान्यया ङ्कृतगस्य श्रियाधामान्यया हूं तस्यतेः श्रियापापार्श्वस्य यां हं

श्री श्री

सं.हि. वानामाज्यपानांप्रिया धामानि यक्षदग्नेर्हेतुःप्रिया धामानि यक्षत्स्वम्महि
मानमायजतामेज्याऽइषःकृणोतु सोऽअध्वरा जातवेदाजुषतां हविर्होत
र्यज ॥८॥ देवम्बर्हिः सरस्वती सुदेवमिन्द्रेऽअश्विना ॥ तेजोनचक्षुरक्ष्योः
र्बर्हिषा दधुरिन्द्रियं वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यज ॥९॥ देवीर्द्वारो
ऽअश्विना भिषजेन्द्रे सरस्वती राम

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

यदद्युम्निमिन्द्रियं वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यज॥ ॥ देवं रुद्रैः देवा रुद्रो नराशं
सस्त्रिवरूथः सरस्वत्याश्विभ्यामीयते रथः। रेतो न रूपममृतं जनित्र
मिन्द्राय त्वष्टा दधदिन्द्रियाणि वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यज॥ ॥ देवो
देवैः। देवो देवैर्वनस्पतिर्हिरण्यपर्णो अश्विभ्यां सरस्वत्या सुपिप्पल
इन्द्राय पच्यते मधु। ओजो न जूतिर्ऋषभो न भामं वनस्पतिर्नो दधदिन्द्रि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं·हि·
१८

पात्रिब्रह्मतुवानैवसुधेयस्त्वाग्नत्नुयजो॥ ॥देवस्त्वुस्ति देवस्त्वाहिर्वातित्रि

नाम्हुरात्रीरोमश्चिव्राम्रूणिम्ऋदाःसाखब्राम्पोनमित्रुतोमदः॥ईशायैमस्त्रुर्ङ·राजो

नम्बुर्त्तिषादयुगित्रिपंबृसुवनैवृतुधेयमस्वानुषजो॥ ॥देवोः॰स्त्रुष्ठिः॰पिपृह्र

हेवोग्नेमहपापत्थेर्दहोतारावित्रेमश्चिवनौबृबावर्ष्टःसस्त्वाजितीमत्रिर्द्धःसोमतंत्रि

हूम्मिहः॰रहुःसुषामासविताबृहलोगामिषमिहोदेवोवनस्पाः॰स्विस्व्रेदेवाः॰औ

ग्रावा २ ति:

राम
१८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ग्नेर्णाः स्विष्टकृदग्निरग्निनाहोताहोत्रे स्विष्टकृद्यशसानदधदिन्द्रियमू
र्जमपचितिंस्वधांवसुवनेवसुधेयस्यव्यन्तुयज॥ ॥ अग्निमद्यहो
तारमवृणीतायंयजमानःपचन्पक्तीःपचन्पुरोडाशान्बध्नन्नश्विभ्यां
छागंसरस्वत्यैमेषमिन्द्रायऋषभंसुन्वन्नश्विभ्यांसरस्वत्या
इन्द्रायसुत्राम्णेसुरासोमान्सूपस्थाःअद्य॥सूपस्थाःअद्य॥देवोवन
स्पतिरभवदश्विभ्यांछागेनसरस्वत्यैमेषेणेन्द्रायऋषभेणाक्षँस्तान्

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं.हि. सेदन्त्रः प्रतिपच्चतागंभिषनावीवृधन्नपुरोउरोरापुरम्भिनामरत्वनीह्वः
सुत्रामासुरासोमाँह्वामहा ॥ ॥ त्वामहा रोषच्छोषधपःत्तेषिणान्नपाद
हृणीतायघजेमानोवहुद्वाग्नामर्ङ्ःतेद्भाःएषमैदेवषुवसुवार्थ्यं य
क्षतःरतितावादेवादेवहानान्नास्माश्चाशाषोस्वावगुरत्येषि
तस्त्रलोतरामिमहूवाच्यायपेषितोमानुषःसुक्तो वा का

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

यम्यक्त्वा बृहि॥६१॥ इति संहितायामेकविंशोऽध्यायः॥ [illegible] ॥ तेजोऽसि शुक्रम
मृतमायुष्पा आयुर्मे पाहि॥ देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां
पूष्णो हस्ताभ्यामाददे॥१॥ इमामगृभ्णन्॥ इमामगृभ्णन्रशनामृतस्य पू
र्व्व आयुषि विदथेषु कव्या॥ सा नो अस्मिन्सुत आबभूव ऋतस्य सामन्त्सर
मारपन्ती॥२॥ अभिधा असि॥ अभिधा असि भुवनमसि यन्तासि धर्त्तासि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि॰
१५

त्वमग्निर्वैश्वानरᳪ सप्रथसᳪ स्वाहाकृतः ॥ स्वगा त्वा देवेभ्यः प्रजापतये

ब्रह्मन्नश्वम्भन्त्स्यामि देवेभ्यः प्रजापतये तेन राध्यासम् । तम्बधान देवेभ्यः

प्रजापतये तेन राध्नुहि ॥ ३ ॥ प्रजापतये त्वा ॥ प्रजापतये त्वा जुष्टम्प्रोक्षामीन्द्रा

ग्निभ्यान्त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि वायवे त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो

जुष्टम्प्रोक्षामि सर्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो जुष्टम्प्रोक्षामि । योऽर्वन्तञ्जिघाᳪ

राम
५

सतिनामभ्यासमीति बहलाः परोमन्त्रीः पल्वा॥ प॥ अग्नये स्वाहा॥ अग्नये स्वाहा
सोमाय स्वाहा॥ अपाम्मोदाय स्वाहा॥ सवित्रे स्वाहा॥ वायवे स्वाहा॥ विष्णवे स्वाहा॥ इ
न्द्राय स्वाहा॥ बृहस्पतये स्वाहा॥ मित्राय स्वाहा॥ वरुणाय स्वाहा॥ ६॥ हिङ्का
राय स्वाहा॥ हिङ्काराय स्वाहा॥ हिङ्कृताय स्वाहा॥ क्रन्दते स्वाहा॥ अवक्रन्दाय स्वा
हा॥ प्रोथते स्वाहा॥ प्रप्रोथाय स्वाहा॥ गन्धाय स्वाहा॥ घ्राताय स्वाहा॥ निविष्टाय

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰हि॰ १६ स्वाहोपविष्टाय स्वाहा संहिताय स्वाहा वल्गते स्वाहासीनाय स्वाहा शयाना
य स्वाहा स्वपते स्वाहा जाग्रते स्वाहा कूजते स्वाहा प्रबुद्धाय स्वाहा विजृम्भमा
णाय स्वाहा विचृत्ताय स्वाहा संहानाय स्वाहोपस्थिताय स्वाहायनाय स्वाहा
प्रायणाय स्वाहा म[illegible]यते स्वाहा यते स्वाहा धावते स्वाहोद्द्रावाय स्वाहो
द्द्रुताय स्वाहा शूकाराय स्वाहा शूकृताय स्वाहा निषण्णाय स्वाहोत्थिताय राम १६

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स्यातेजवाय स्वाहा। बलाय स्वाहा। विवर्त्तमानाय स्वाहा। विहृतनाय स्वाहा। वि

धून्वानाय स्वाहा। विधूताय स्वाहा। शुश्रूषमाणाय स्वाहा। शृण्वते स्वाहा। ईक्ष

माणाय स्वाहा। ईक्षिताय स्वाहा। वि। ईक्षिताय स्वाहा। निमेषाय स्वाहा। यदत्ति तस्मै

स्वाहा। यत्पिबति तस्मै स्वाहा। यन्मूत्रं करोति तस्मै स्वाहा। कुर्वते स्वाहा। कृ

ताय स्वाहा॥ तत्सवितुः। तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि। धियो

सं॰ हि॰ ५

योनः प्रचोदयात् ॥ ६ ॥ हिरण्यपाणिमूतये सवितारमुपह्वये ॥ सचेत्ता देवता
देवान्नपदम् ॥ ७ ॥ देवस्य चेततः ॥ देवस्य चेततो महीं प्रसवितुर्हवामहे ॥ सुमतिं
सत्यराधसम् ॥ ८ ॥ सुष्टुतिं ८ सुमतिं [illegible] सुष्टुतिं ८ सुमानीह धीरानि ८ से
वितुरीमहे ॥ प्रदेवाय मती विदे ॥ ९ ॥ रातिं ८ सत्पतिम् ॥ रातिं ८ सत्पतिमुहे सवि
तारमुपह्वये ॥ अस्तवन्देवं वीतये ॥ १० ॥ देवस्य सवितुः ॥ देवस्य सवितुर्मतिमो

राम

सुवं हि क्ष्म्व दैव्यम् ॥ धिया भगं मनामहे ॥ ७ ॥ अग्निं त्वन्नो मैन ॥ बोधय समि
नोः
धोः अमर्त्यम् ॥ हव्या देवेषु नो दधत् ॥ ९ ॥ स हव्यवाडमर्त्यः उशिग्दूतश्चनो
हितः ॥ अग्निर्धिया समृण्वति ॥ १० ॥ अग्निं हूतम् ॥ अग्निं दूतम्पुरो दधे हव्यवाहमु
प ब्रुवे ॥ देवाँ ॥ आ सादयादिह ॥ ११ ॥ अजीजनो हि पवमान सूर्यं विधारे सक्म
ना पयः ॥ गोजीरया रंहमाणः पुरंध्या ॥ १२ ॥ अग्निर्मूर्धा ॥ अग्निर्मूर्धा दिवः ककुत्पतिः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सिन्हयोस्यत्त्योसिमयोस्यर्वासिसप्तिरसिवाज्यऽसिवृषासिनृमणाऽअसि॥ययु
र्न्नामासिशिशुर्न्नामोस्यादित्यानाम्पत्वान्विहिदेवाऽआशापालाऽएतन्दे
वेभ्योश्वम्मेधायप्रोक्षितꣳरक्षतेहरन्तिरिहरमतामिहधृतिरिहस्वधृतिः
स्वाहा॥१९॥कायस्वाहा॥कायस्वाहा॥कस्मैस्वाहा॥कतमस्मैस्वाहास्वाहाधि
धिमाधीतायस्वाहामनःप्रजापतयेस्वाहाचित्तंविज्ञातायादित्यैस्वाहादि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नैमस्त्वै स्वाहा दिनैसु समृद्धिकायै स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा सस्त्वैत्यै पावकायै स्वाहा
सरस्वत्यै वृतत्यै स्वाहा पुष्पदन्ते स्वाहा पुष्पदन्तश्रुपत्न्या यस्वाहा पुष्पदन्तनराधिपाय स्वा
हा त्वष्टु स्वाहा त्वष्टुर्तुरीपाय स्वाहा त्वष्टुपुत्रत्रपाय स्वाहा विश्वदेव स्वाहा विश्वदेवनि
भूपपाय स्वाहा विश्वदेवतिपिविश्पाय स्वाहा॥ ॥ विश्वेश्वरे वस्यानितुम्भने सौधुरि
तसकरोद्यम॥ विश्वेश्वराय ॥ पुष्पाञ्जलि मन्त्र हृदयनि तपुष्पसे स्वाहा॥ २॥ अत्रा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि. ब्रह्मन॥ आब्रह्मन्ब्राह्मणो ब्रह्मवर्च्चसी जायतामाराष्ट्रे राजन्यः शूर इ
१९ षव्यो ऽतिव्याधी महारथो जायतां दोग्ध्री धेनुर्वोढानड्वानाशुः सप्तिः पुरन्धिर्यो
निकामे
षा जिष्णू रथेष्ठाः सभेयो युवास्य यजमानस्य वीरो जायतां निकामे नः पर्जन्यो व
र्षतु फलवत्यो न ओषधयः पच्यन्तां योगक्षेमो नः कल्पताम्॥ २॥ प्राणाय राम
स्वाहा।पानाय स्वाहा व्यानाय स्वाहा चक्षुषे स्वाहा श्रोत्राय स्वाहा वाचे स्वाहा

ताम नेम स्वाहा ॥ ॥ ॐ प्राच्यै दिशे स्वाहा । र्वाच्यै दिशे स्वाहा । दक्षिणायै दिशे
स्वाहा । र्वाच्यै दिशे स्वाहा । प्रतीच्यै दिशे स्वाहा । र्वाच्यै दिशे स्वाहा । उदीच्यै दिशे
स्वाहा । र्वाच्यै दिशे स्वाहा । ऊर्ध्वायै दिशे स्वाहा । र्वाच्यै दिशे स्वाहा । वाच्यै दिशे स्वा
हा । र्वाच्यै दिशे स्वाहा ॥ ॐ अद्भ्यः स्वाहा । वार्भ्यः स्वाहा । उदकाय स्वाहा । तिष्ठ
न्तीभ्यः स्वाहा । स्रवन्तीभ्यः स्वाहा । स्यन्दमानाभ्यः स्वाहा । कूप्याभ्यः स्वाहा । सू

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स्वा १

सं.हि. ७ द्याभ्यः स्वाहा धार्याभ्यः स्वाहार्णवाय स्वाहार्णवाय स्वाहा समुद्राय स्वाहा
सरिराय स्वाहा ॥ ॥ वातोय स्वाहा धूमाय स्वाहाभ्राय स्वाहा मेघाय स्वाहा
विद्योतमानाय स्वाहा स्तनयते स्वाहावस्फूर्जते स्वाहा वर्षते स्वाहोग्रं वर्षे
ते स्वाहा शीघ्रं वर्षते स्वाहोद्गृह्णते स्वाहोद्गृहीताय स्वाहा प्रुष्णते स्वाहा
शीकायते स्वाहा प्रुष्वाभ्यः स्वाहा ह्रादुनीभ्यः स्वाहा नीहाराय स्वाहा ॥ राम ७

× हाववर्षते स्वा १

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

अग्नये स्वाहा॥ अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहेन्द्राय स्वाहा पृथिव्यै स्वाहान्तरिक्षा
य स्वाहा दिवे स्वाहा दिग्भ्यः स्वाहा आशाभ्यः स्वाहा उर्व्यै दिशे स्वाहा अर्वाच्यै दिशे
स्वाहा॥ २१॥ नक्षत्रेभ्यः स्वाहा नक्षत्रियेभ्यः स्वाहाहोरात्रेभ्यः स्वाहार्द्ध
मासेभ्यः स्वाहा मासेभ्यः स्वाहा ऋतुभ्यः स्वाहार्त्तवेभ्यः स्वाहा संवत्सरा
य स्वाहा द्यावापृथिवीभ्यां स्वाहा चन्द्राय स्वाहा सूर्याय स्वा(हा) रश्मिभ्यः

सं.हि.

स्वाहा वसुभ्यः स्वाहा रुद्रेभ्यः स्वाहादित्येभ्यः स्वाहा मरुद्भ्यः स्वाहा विश्वे
भ्यो देवेभ्यः स्वाहा मूलेभ्यः स्वाहा शाखाभ्यः स्वाहा वनस्पतिभ्यः स्वाहा पु
ष्पेभ्यः स्वाहा फलेभ्यः स्वाहौषधीभ्यः स्वाहा ॥ ॥ पृथिव्यै स्वाहा ॥ पृथिव्यै स्वा
हान्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहा चन्द्राय स्वाहा नक्षत्रेभ्यः स्वाहा
द्भ्यः स्वाहौषधीभ्यः स्वाहा वनस्पतिभ्यः स्वाहा परिप्लवेभ्यः स्वाहा चराचरेभ्यः १८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स्वाहा सौरीभ्यो मुपेभ्यः स्वाहा ॥ २९ ॥ क्रसवे स्वाहा ॥ क्रसवे स्वाहा वसवे स्वाहा हि
मुवे स्वाहा विवस्वते स्वाहा गणश्रिये स्वाहा गणपतये स्वाहा भिभूवे स्वाहाधिप
तये स्वाहा शुषाय स्वाहा संसर्प्याय स्वाहा चन्द्राय स्वाहा ज्योतिषे स्वाहा मलि
म्लुचाय स्वाहा दिवापतये स्वाहा ॥ ३० ॥ मधवे स्वाहा ॥ मधवे स्वाहा माधवा
य स्वाहा शुक्राय स्वाहा शुचये स्वाहा नभसे स्वाहा नभस्याय स्वाहेषाय

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि· स्वाहोर्ज्जो यस्वाहा सहसे स्वाहा सहस्याय स्वाहा तपसे स्वाहा तपस्याय

११ स्वाहांहसस्पतये स्वाहा [redacted] ॥१॥ वाजो यस्वाहा प्रसवाय स्वाहा

पिजाय स्वाहा ऋतवे स्वाहा स्वः स्वाहा मूर्द्ध्ने स्वाहा व्यश्नुविने स्वाहा न्त्याय स्वाहा न्त्याय भौव

नाय स्वाहा भुवनस्य पतये स्वाहा॰ प्रजापतये स्वाहा ॥२॥ आयुर्यज्ञेन कल्प राम

तां स्वाहा प्राणो यज्ञेन कल्पतां स्वाहा पानो यज्ञेन कल्पतां स्वाहा ११

× धिपतये स्वाहा २

व्यानो यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहोदानो यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा समानो यज्ञेन
कल्पताꣳ स्वाहा चक्षुर्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा श्रोत्रं यज्ञेन कल्पताऽ
ꣳ स्वाहा वाग्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा मनो यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहाः
त्मा यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा ब्रह्मा यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा ज्योतिर्य
ज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा स्वर्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा पृष्ठं यज्ञेन कल्प

सं.हि. ताउंस्वाहा पतोस्वाहा के स्यताउंस्वाहा ॥३३॥ एकस्मैस्वाहा द्वाहा ॥ एकै

२२ स्मैस्वाहा द्वाभ्यांस्वाहा शताय स्वाहा एकशताय स्वाहा व्युष्ट्यै स्वाहा स्व

र्गाय स्वाहा ॥ ॥ इति संहितापाठे द्वाविंशोध्याय: ॥ ॥

हिरण्यगर्भ्भ: सम ॥ हिरण्यगर्ब्भ: समवर्त्तताग्रे भूतस्य जात: पतिरेक आसी

त् ॥ स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ ॥ उपयाम राम

२२

षते १

सं.हि. जापतये त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिः सूर्यस्ते महिमा ॥ यस्ते रात्रौ संवत्सरे म
हिमा संबभूव यस्ते पृथिव्यामग्नौ महिमा संबभूव यस्ते नक्षत्रेषु चन्द्रमसि म
हिमा संबभूव । तस्मै ते महिम्ने प्रजापतये देवेभ्यः स्वाहा ॥ ४ ॥ युञ्जन्ति ब्रध्न
मरुषं चरन्तं परि तस्थुषः ॥ रोचन्ते रोचना दिवि ॥ ५ ॥ युञ्जन्त्यस्य ॥
युञ्जन्त्यस्य काम्या हरी विपक्षसा रथे ॥ शोणा धृष्णू नृवाहसा ॥ ६ ॥ यहूतेः यहूतो एम २८

गृहीतोसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिः सूर्यस्ते महिमा॥ यस्तेहन्त्सं
वत्सरे महिमा सम्बभूव यस्ते वायावन्तरिक्षे महिमा सम्बभूव यस्ते दिवि सूर्ये
महिमा सम्बभूव तस्मै ते महिम्ने प्रजापतये स्वाहा देवेभ्यः॥ यः प्राणतो।
प॰ प्राणतो नि। मिमिषतो महित्वैक ३ इद्राजा जगतो बभूव॥ य ३ ईशे ३ अस्य द्वि
पदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम॥ ३॥ उपयामगृहीतोसि। प्र

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं हि काकी॰ चरति चन्द्रमा जायते पुनः॥ अग्निर्हिमस्य भेषजं भूमिरावपनं महत्

२५ त॥ ९॥ कास्विदासीत्पूर्वचित्तिः किंस्विदासीद्बृहद्वयः॥ कास्विदासीत्पिलि

प्पिला कास्विदासीत्पिशङ्गिला॥ १०॥ द्यौरासीत्पूर्वचित्तिरश्व आसीद्बृहद्वयः॥

अविरासीत्पिलिप्पिला रात्रिरासीत्पिशङ्गिला॥ ११॥ वायुष्ट्वा॥ पचतैरवत्वसितग्री राम २५

वश्छागैर्न्यग्रोधश्चमसैः शल्मलिर्वृद्ध्या एष स्य राथ्यो वृषा पड्भिश्चतुर्भिरे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स्तुपोऽस्याग्निगान्स्युयाभिर्ह्नस्यत स्वाहा॥ एतं स्तोमन्नरनेनेयथापुनरस्य भावंत्र
यामिनः॥[illegible]हितस्वा॥ अनु गायत्रेण छन्दसा॥रुद्रास्त्वा॥अनु त्रैष्टुभेन छन्दे
सादित्यास्त्वा॥अनु जागतेन छन्दसा॥ भूर्भुवस्वर्लाजी३॥ञ्छाची३॥न्यव्ये गव्या॥
एतदन्नमत्त देवा॥ एतदन्नमद्धि प्रजापते॥ ॥ कः स्वित्॥ कः स्विदेकाकी चरति
कउ स्विज्जायते पुनः॥ किं स्विद्धिमस्य भेषजं किम्वावपनम्महत्॥ ९॥ सूर्य्यो॥ ए

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि॰ तु॥[illegible]॥अग्निःपशुः॥अग्निःपशुरासीत्तेनायजन्तसऽएतंल्लोकमजयद्यस्मिन्न
२६ ग्निःसतेलोकोभविष्यतितञ्जेष्यसिपिबैताऽअपः॥वायुःपशुरासीत्तेनायजं
न्तसऽएतंल्लोकमजयद्यस्मिन्वायुःसतेलोभविष्यतितंजेष्यसिपिबैताऽअपः
॥सूर्यःपशुरासीत्तेनायजन्तसऽएतंल्लोकमजयद्यस्मिन्त्सूर्यःसतेलोकोभविष्य
तितञ्जेष्यसिपिबैताऽअपः॥॥प्राणायस्वाहापानायस्वाहाव्यानायस्वाहा॥ राम

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

इगन्त्र त्स्मकेस्त्र स्त्र नोवतु नत्तोयनये॥ ओसर्दृ शितो रश्मिना॥ सर्दृ शितो रश्मि
नारयसर्दृ शितो रश्मिनाहृयेः सर्दृ शितो गस्तुपस्व प्रस्तुजाबुस्मा सोमपुरोग
वः॥४॥त्वयंह्वोजिन॥त्वयं वोजिँल्वन्त्र कूल्प यस्त्र त्वयंश्च जस्वत्वयञ्जुपस्व
॥महिमाते ज्ञोनन नसन्न शो॥५॥नवै॥नवीउः एतन्म्रियसेन रिष्यसि देवाँ इद्
ऐसि पथिभिः सुगेभिः यत्रा — सुकृतो यत्र ते ययुस्तत्र त्वा देवः सविता दधा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स.ति. मज्जिंज्यो रपाहूषन्॥ षष्ठ्यो गाज्ञो वभोजेनः॥ ॥ प्रकाराको॥ शकुन्तिकाहलगि
२७ तिवव्वेति॥ आहन्निगभेपसोनिगलगलीतिधारका॥ ॥ घको तको॥ शकुन्त
कः आहलगितिवव्वेति॥ द्विवेक्षतेः इवतेमुखमह्व ष्ठौ मानरस्वमभिभाषथाः॥
३॥ माता वै ते पिता वै ते अग्रे वृक्षस्य रोहतः॥ प्रतिलामीति ते पिता गभे मुष्टिमतं
सयत्॥ ४॥ माता वै ते। पिता वै ते अग्रे वृक्षस्य क्रीडतः॥ विवक्षत इवते मुखं ब्रह्मन्मा एम ७

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

अम्बेःअम्बिकेम्बालिकेनमानयतिकश्चन॥ससस्त्यश्वकं सुभद्रिकांका

म्पिलवासीनीम्॥ ॥गणानान्त्वा।गणपतिं॰हवामहे प्रियाणान्त्वा प्रियप

तिं॰हवामहे निधीनान्त्वा निधिपतिं॰हवामहे वसो मम॥आहमजानि गर्ब्भ

धमा त्वमजासि गर्ब्भधम्॥ तौ ता उभौ चतुरः पदः संप्रसारयाव स्वर्गे लोके प्रो

र्णुवाथां वृषा वाजी रेतोधा रेतो दधातु॥१०॥उत्सक्थ्या अव गुदं धेहि स

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं.ति.
२८

रीसन्त्वस्यो क्षिप्रुवो यथा ॥ २८ ॥ षड्ढ रिता ॥ षड्ढ रितो षवमत्तिन पुष्टम्प्य श्रुमन्यते ॥
धा
सूह्नुम्वरस्ये जारान पोयधोनायति ॥ २९ ॥ षड्ढ रिता ॥ षड्ढ रितो षवमत्तिन पुष्ट न्वहु
मन्यते ॥ सूह्नुम्वरस्योये जारान पोषमनुमन्यते ॥ ३० ॥ दधिक्राव्णो अकारिषन् ॥
दधिक्राव्णो अकारिषंजिष्णोरश्वस्य वाजिनः ॥ सुरभिनो मुखाकरत्प्रणः
आयूंषि तारिषत् ॥ ३१ ॥ गायत्री त्रिष्टुप ॥ गायत्री त्रिष्टुब्जगत्यनुष्टुप्पङ्क्त्या सह ॥ राम

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

त्वद्वेवत्वकुरु॥४॥ ॐ ह्रीं मे नमः॥ ॐ ह्रीं मे नम मुक्ष्का पद्मगिरौ भगर्दे हरिस्त्रिव॥ त्र्यक्षो
स्ये मध्ये मेघनादं शीतेऽपुनस्त्रिवा॥५॥ ॐ ह्रीं मे नम॥ ॐ ह्रीं मे नमुक्रुपत्नह्रिरौमा
र्दे हरिस्त्रिव॥ त्र्यचोस्य ह्रीं मेजतु शीतेह्वाते पुनस्त्रिव॥६॥ स्वदेस्यः अम्बदेस्याः त्र्यर्दे
दुर्भेद्यो ऽस्यधुरस्थूलमुपान्तमन॥ मुक्ष्का विद्वेस्यः एजतो गोशपशाकुलाविव॥७॥
मद्देवासं॥ सहदेवा सौललामरुम्प्राविह्यो मिनेमाविषुः सत्क्रारे दिश्यपतेना

सं॰हि॰ जोषु ज्मन्तेऽस्मभिः । अश्वस्य वाजिनस्त्वचि सिमाः शम्यन्तु शम्यन्तीः ॥ ३६ ॥ कु
२९ विदङ्ग यवमन्तो यवञ्चिद्यथा दान्त्यनुपूर्वं वियूय ॥ इहेहैषां कृणुहि भोजनानि
ये बर्हिषो नम उक्तिं यजन्ति ॥ ३७ ॥ कस्त्वा छ्यति कस्त्वा विशास्ति कस्ते गा
त्राणि शम्यति ॥ क उ ते शमिता कविः ॥ ऋतवस्त ऋतुथा पर्व शमि
तारो विशासतु ॥ संवत्सरस्य तेजसा शमीभिः शम्यन्तु त्वा ॥ ४० ॥ अर्द्धमासाः परू राम २९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

× म्न्याः ३ × छं २

हृहत्युष्णिहा ककुप्सूचीभिः शम्यन्तु त्वा ॥३॥ द्विपदा या ॥ द्विपदा याश्चतुष्प
दास्त्रिपदा याश्च षट्पदाः विछन्दा याश्च सछन्दाः सूचीभिः शम्यन्तु त्वा ॥४॥
महानाम्न्यो रेवत्य[illegible]वि श्वा आशाः प्रभूवरीः मेघीर्वि
द्युतो वाचः सूचीभिः शम्यन्तु त्वा ॥५॥ नार्यस्ते ॥ नार्यस्ते पत्न्यो लोम विचिन्वन्तु मनी
षया ॥ देवानाम्पत्न्यो दिशः सूचीभिः शम्यन्तु त्वा ॥६॥ रजता हरिणीः ॥ रजता हरिणीः सीसा यु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सै.हि. कः उस्विज्जायते पुनः ॥ किंस्विद्धिमस्य भेषजं किंस्विदावपनं महत् ॥ ४५ ॥
३० सूर्य्य एकाकी ॥ चरति चन्द्रमा जायते पुनः ॥ अग्निर्हिमस्य भेषजं भूमिरावप
नं महत् ॥ ४६ ॥ किंस्वित् ॥ किंस्वित्सूर्य्यसमं ज्योतिः किं समुद्रसमं स
रः किंस्वित्पृथिव्यै वर्षीयः कस्य मात्रा न विद्यते ॥ ४७ ॥ ब्रह्मसूर्य्यसमन ॥ ब्र रा.म
ह्मसूर्य्यसमं ज्योतिर्द्यौः समुद्रसमं सरः ॥ पृथिव्यै वर्षीयान्नौ ॥ ह्नुमात्रान ३०

स्त्र्दृ ॥

ॐ पितेमासाः श्राद्धन्तु शम्मणः ॥ अतो गत्वा तिमतो हि लिं हू ८ · सद्द पत्तुने ॥ ३ ॥
दैत्याः श्रहू पक्षेवै ॥ दैत्याः श्रहू पर्क्षवस्या ध्यन्तु विवशा मनु ॥ गान्धर्वा ॥ पर्वशा खे
चिमाः कृ एव तु शम्मणः ॥ ४ ॥ हो मे पृथिव्या न्ते हिं वायु श्रि हुम्यु णान्तुले ॥ सूर्य्ये
नक्षत्रैः महलोके शिरोगान्तु मा धुपा ॥ ५ ॥ शन्ते ॥ शन्ते पोष्णा गाने ब्रह्माः शमस्त्वे
द्याः शमस्य ब्रो मनश्चाः शान्त्यन्तु तस्मै नवा ॥ ६ ॥ कः चिन ॥ कश्चिदेका कोचर

संहिः
३१

पुरुषः स्याद्विवशान्ताच्चान्तःपुरुषेऽस्त्र्यपि न्नानि ॥ एतत्स्यात्वै प्रभृति मन्त्यानोऽस्मि
न्नमा पर्याभव स्पुत्रो रामत ॥ ५१ ॥ कास्विदासी ॥ कास्विदासी न्मूर्द्धवित्तिः किंस्वि
दासी हूहूहूयः ॥ कास्विदासी स्मिलिप्पिला कास्विदासी स्मिंशंकिला ॥ ५२ ॥ द्यौरासी
त् ॥ द्यौरासी न्मूर्द्धवित्तिरम्भः स्यामासी हूहूहूयः ॥ अविरासी स्मिलिप्पिला ॥ रात्रिरासी
त्पिसङ्गिला ॥ ५४ ॥ काः ईमारेः ईमारेपिशङ्गिला काः ईकुरुपिशङ्गिला ॥ काः ईमारुक्व
को

रम
३१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

विद्यते॥४८॥पृच्छामि त्वा॥ चितयेदेवसखयदि त्वमत्र मनसाजगन्थ॥ येषु वि
ष्णुस्त्रिषुपदेष्वेष्टस्तेषु विश्वंभुवनमाविवेशाँ॥ ४९॥ अपितेषु॥ त्रिषुपदेष्व
स्मियेषु विश्वंभुवनमाविवेश॥ सद्यः पर्य्येमि पृथिवीमुतद्यामेकेनाङ्गेन दि
वो अस्य पृष्ठं॥ ५०॥ केष्वन्तः पुरुषआविवेश कान्यन्तः पुरुषे अर्प्पितानि
॥ एतद्ब्रह्मन्नुपवल्हामसित्वा किंस्विन्नः प्रतिवोचास्यत्र॥ ५१॥ पञ्चस्वन्त

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि॰ द्यावापृथिवी ऽअन्तरिक्षम् ॥ कः सूर्यस्य वेद बृहतो जनित्रं को वेद चन्द्रमसं यतोजाः

३१ ॥५९॥ वेदाहम् ॥ वेदाहमस्य भुवनस्य नाभिं वेद द्यावापृथिवी ऽअन्तरिक्षम् ॥ वे

द सूर्यस्य बृहतो जनित्रमथो वेद चन्द्रमसं यतोजाः ॥ ६० ॥ पृच्छामि त्वा परमन्तम्पृथिव्याः

पृच्छामि यत्र भुवनस्य नाभिः ॥ पृच्छामि त्वा वृष्णो ऽअश्वस्य रेतः पृच्छामि वाचः राम ३२

परमं व्योम ॥ ६१ ॥ इयं वेदिः परो ऽअन्तः पृथिव्या ऽअयं यज्ञो भुवनस्य नाभिः

४ कतिधा ३

देमषति काईम्यग्रयांम्भि स्पंप्येति ॥ ५५ ॥ अुजारोपसंझिला म्श्राम्भिन्तुरुपिसःझिला

॥ रोरा म्श्राम्नक्रा देमषम्बा हिः पञ्चांम्बिसर्प्येति ॥ [illegible] ॥ कम्रम्स्वांषिम्हूणाः कम्रस्रा ॥ गि व

तिहोमौंसपिंडूः ॥ यज्ञस्पञ्चाम्बिदथा प क्षुपत्र कतिहोमौरः योनुरो यजन्ति ॥ ५ ॥ षडे

स्या ॥ म्बिम्हूणाशातमरोक्षणापरीतिर्हेमोः समिधोंहतिस्पेः ॥ यज्ञस्पेतम्बिदपाण्डुबीमि

सप्पतोता ॥ यजुर्वेदेजन्ति ॥ [illegible] ॥ कोः स्प्रस्या ॥ कोऽस्प्रस्पाहे दभुवनस्पनामिङ्क्षो

सं.टि.
३३

ꣿ ॥ ० ॥ श्रीमत्सु परोगोपृगलेश्रीजाएत्याः कष्ठ
श्रीवः श्राम पारतोपुरत्नोत्मारत्वतोमुषष्ठ धम्मा धन्नोराम्भिनाबुधोरामोवाक्वो:
मौमापाहर्न: रपामोनाक्षा पं सोर्धपामो स्थुत स्वकष्ठ स्र पार्श्व पोस्मा द्वो
लोमुरातन्त्कोसन्त्कोबायघ्न: स्थुत: पुष्ठ रक्वोपसपस्था पबेरहै स्रवा
बामन:ााा तहिता धूम्मवोहित: कर्वे भुतारितस्त्रसोम्मा वष्तुरत्नावक्षु: पुके

राम
३३

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

॥त्रुसँधेयर्त्व सोमो वृष्णो अश्वस्य रेतो ब्रह्मायं वाचः परमं व्योम॥ ६२ ॥ सुभूः स्वयं
भूः प्रथमोन्तर्महत्यर्णवे। दधे ह गर्भमृत्वियं यतो जातः प्रजापतिः॥ ६३ ॥ होता यक्ष
त्॥ होता यक्षत्प्रजापतिं सोमस्य महिम्नः जुषतां पिबतु सोमं होतर्यज॥ ६४ ॥
प्रजापतेन। त्वदेतान्यन्यो विश्वा रूपाणि परि ता बभूव॥ यत्कामास्ते जुहुम
स्तन्नो। अस्तु वयꣳ स्याम पतयो रयीणाम॥ ६५ ॥ ॥ ॥ इति संहितायां

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि.
३४

र्ध्वपृश्निस्तेमारुताफल्गुर्लोहितोर्णीपलक्षीताःसारस्वत्याः प्लीहाकर्णःशुण्ठाकर्णो
ध्यालोहकर्णस्तेत्वाष्ट्राःकृष्णग्रीवःशितिकक्षोञ्जिसक्थस्तऐन्द्राग्नाःकृष्णाञ्जि
रल्पाञ्जिर्महाञ्जिस्तउ(ष)स्याः॥४॥शिल्पावैश्वदेव्या॥शिल्पावैश्वदेव्योरोहि
ण्यस्त्र्यवयोवाचेविज्ञाताअदित्यैसरूपाधात्रेवत्सतर्योदेवानाम्पत्नीभ्यः॥५॥
कृष्णग्रीवाआग्नेयाःशितिभ्रवोवसूनांरोहितारुद्राणांश्वेताअवरोकि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स्रुस्ते बाहुराः। शितिरन्ध्रोन्यतः शितिरन्ध्रः समन्तशितिरन्ध्रस्ते सावित्राः शितिबाहुर
ण्यतः शितिबाहुः समन्तशितिबाहुस्ते वार्हस्पत्याः। प्रषती क्षुद्रप्रषती स्थूलप्रषती
ता मैत्रावरुण्यः॥ शुद्धवालः सर्वशुद्धवालः॥ शुद्धवालः सर्वशुद्धवालो मणिवाल
स्त आश्विनाः श्येतः श्येताक्षोरुणस्ते रुद्राय पशुपतये कर्णा यामा अवलिप्ता रौद्रा
नभोरूपाः पार्जन्याः॥ पृश्निस्तिरश्चिनः पृश्निः॥ पृश्निस्तिरश्चिनपृश्नीरू

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

× मम्र

संहि २५ षा बभ्रवः सौम्याः ऽ श्वेता वायव्या ऽ अविज्ञाता ऽ अदित्यै सरूपा धात्रे वत्सत
र्यो देवानां पत्नीभ्यः ॥ ॥ कृष्णा भौमाः । कृष्णा भौमा धूम्रा ऽ आन्तरिक्षा बृ
हन्तो दिव्याः शबला वैद्युताः सिध्मास्तारकाः ॥ ॥ धूम्रान्वसन्ताय ॥ धूम्रा
न्वसन्ताया लभते श्वेतान्ग्रीष्माय कृष्णान्वर्षाभ्योरुणाञ्छरदे पृषतो राम २५
हेमन्ताय पिशङ्गाञ्छिशिराय ॥ ॥ त्र्यवयो गायत्र्यै पञ्चावयस्त्रिष्टुभे दित्यौ

णीऽश्युवैत्रैग्राः आदित्यानान्नभोरूपाः पार्जन्याः ॥२॥ उन्नतऽऋषभो॥ उन्नतऋषभो
वामनस्तऽऐन्द्रावैष्णवाऽउन्नतः शितिबाहुः शितिपृष्ठस्तऽऐन्द्राबार्हस्पत्याः शुकरूपा
वाजिनाः कल्माषाऽआग्निमारुताः श्यामाः पौष्णाः ॥३॥ एताऽऐन्द्राग्नाः॥ एताः
ऐन्द्राग्ना द्विरूपाऽअग्नीषोमीया वामनाऽनड्वाहऽआग्नावैष्णवा वशा मैत्रा
वरुण्यो न्यतऽएन्यो मैत्र्यः ॥४॥ ना कृष्णग्रीवाऽआग्नेयाः॥ कृष्णग्रीवऽआग्ने

संहि
३६

पृष्ठेयोमारुतात्मजः कोपाद्धनुष्मतो॥५॥अथ प्रयेनीकवेताप्रथमजानालभन्तेमहद्भिःस

सन्नायनेभ्यःसवात्माञ्जमहद्भोगत्वेमधिवोवक्तिकित्वञ्जमहद्भिःकोडिम्बोःसर्वैः

रहस्यञ्जमहद्भिःस्यात्तेवह्योनुरहस्यान॥ ॥उक्ताःसंज्ञाः॥७॥उक्ताःसञ्ज्ञाः॥८

तोस्त्राद्याःप्रोगृह्णामदेह्नावहुरूपाद्वैष्णवकर्म्मणाः॥९॥धूम्राक्षवत्तुनीका राम

शाःपितृणांलेसोमवतावह्नेवौधूम्रानीकाशाःपितृणांम्वेहिषदांहैह्ना ३६

हैं

वाहो जगत्यै त्रिवत्सा ऽअनुष्टुभे तुर्यवाह ऽउष्णिहे ॥ ॥ पष्ठवाहो विराजो पष्ठवाहो

विराज ऽउक्षाणो बृहत्या ऽऋषभाः ककुभेनड्वाहः पङ्क्त्यै धेनवोधिछन्दसे ॥१३॥ कृष्ण

ग्रीवा ऽआग्नेयाः पानाः कृष्णग्रीवा ऽआग्नेयाः पाव बभ्रवः सौम्या ऽउपध्वस्ताः सावित्रा वत्स

तर्यः सारस्वत्यः श्यामाः पौष्णाः पृश्नयो मारुता बहुरूपा वैश्वदेवा वशा द्यावा

पृथिवीयाः ॥१४॥ उक्ताः सञ्चरा ऽउक्ताः सं[illegible]रा ऽएता ऽऐन्द्राग्नाः कृष्णा वारुणाः

३

सं हि
७

ह्वायैवृलोपयान्महलाणायनाक्रान[illegible]सोमायहंसान्॥सोमोयहंसाना

लभतेवायवेबलाकाःइन्द्राग्निभ्यांकुञ्चान्मित्रायमद्गून्वरुणायचक्रवाका

न्॥२१॥अग्नयेकुटरून्॥अग्नयेकुटरूनालभतेवनस्पतिभ्यउलूकान

ग्नीषोमाभ्यांचाषानश्विभ्यांमयूरान्मित्रावरुणाभ्यांकपोतान्॥२३॥सोमा राम

लवाना॥सोमायलवानालभतेत्वष्ट्रेकौलीकान्गोषादीर्देवानांपत्नीभ्यः ७

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

णां सोमवतान्धुम्रा बभ्रुनीकाशाः पितृणाम्बर्हिषदाङ्कृष्णा बभ्रुनीकाशाः

बभ्रुनीकाशाः पितृणामग्निष्वात्तानाङ्कृष्णाः पृषन्तस्त्रैयम्बकाः ॥ १८ ॥ उक्ताः
सञ्चराः ॥ उक्ताः सञ्चराः ॥ एताः शुनासीरीयाः श्वेता वायव्याः श्वेताः सौर्याः ॥ १९ ॥
॥ वसन्ताय कपिञ्जलान् ॥ वसन्ताय कपिञ्जलानालभते ग्रीष्माय कलविङ्कान्वर्षा
भ्यस्तित्तिरीञ्छरदे वर्त्तिका हेमन्ताय ककराञ्छिशिराय विककरान् ॥ २० ॥ समुद्रा
य शिशुमारान् ॥ समुद्राय शिशुमारानालभते पर्ज्जन्याय मण्डूकानद्भ्यो मत्स्यान्मि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

× २।४

संहि ३९ त्रिँशेभ्यो देवेभ्यः पृषतान्सर्वेभ्यः कुलुङ्गान् ॥ २७ ॥ ईशानाय परस्वतः
॥ ईशानाय परस्वत आलभते मित्राय गौरान्वरुणाय महिषान्बृहस्पत
ये गवयाँस्त्वष्ट्र उष्ट्रान् ॥ २८ ॥ प्रजापतये पुरुषान्हस्तिन आलभते वाचे
प्लुषीँश्चक्षुषे मशकाञ्छ्रोत्राय भृङ्गाः ॥ २९ ॥ प्रजापतये च वायवे च गोमृगो वरुणायार
ण्यो मेषो यमाय कृष्णो मनुष्यराजाय मर्कटः शार्दूलाय रोहिदृषभाय गवयी क्षि राम ३९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

क्षुली कोदेवजामि श्री आग्नेयेग्रहपतये पारुक्षान ॥ ४ ॥ ॐ क्रैं प्रातवेताना श्च
क्रैं प्रारावेतानालेनमः ॥ ओं ऐसी वापुरहोराञ्चयोः सविश्वो जनूमासे श्री आदान्यो ह
संब त्रारायमः तनः सुपर्णान ॥ ४५ ॥ भूम्यां ऽस्याविक्षू रो ॥ भूम्यां ऽस्यारवूनलेभ
तेत्रारिक्षा पंक्षा द्विवकशा हिम्योन कुला त्तु कानवा नरादिशा श्री ॥ ४६ ॥
वसुन्धं नरपोन ॥ वसुधा ऽ स्यथ्यानाले भतः रुद्रश्री आफरूना दिना श्री आन्याक्षू

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं.हि. त्रिकालेष्वक्षरसाहित्त्वं वेदितः ॥१॥ शाखिषांहृ जन्तूनामाखर्षाहृ जन्तूनामाखुः कशो
४० मान्याल रत्नपिहृ ॥ वलायाजगरो बभ्रूनाकुः पिङ्गलः कपोतः उलूकः शशस्त्रनि
शस्त्रे च हरणाया ॥ एणो मेषः ॥२॥ अश्विन्यः आदित्यानाम ॥ अश्विन्यः आदित्यानामु द्व्यो
घृणीवान्याध्रीनसतत्त्वमत्या ॥ आरणापायस मेरातस्तौ हृः ह्कायि कुटेरुद्रो द्योरु राम
वाजिनां क्षमायपिकौ ॥३॥ खड्गो ह्रै भ्र्यदेव स्या हाहदेव ॥ एणा गर्ह भस्त्राक्षुत्त्नरक्ष ४०

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

७

वोघाटस्त्रेवनस्पतीनांकूकवाकुःसाखिजौँस्योवानस्पनाक्रोमकारःकुलीप
यस्त्रकूपारस्यहिपेरालूपकः॥पा॥एएपक्की॥एएपक्कोमएङ्ककोभूषिकानिति
रिस्त्रेसपाराणाख्रोपाराश्वाश्विनेःकोष्ठागाराज्ञाराक्षोजनूःसुषिलीकागतरजनाने
ऊहकावैष्णवी॥२॥अन्नवापोर्ढमासानाम॥अन्नवापोर्ढमासानाम्हश्पो
मयुरःस्तूपर्णोस्त्रगम्बवोलोमपामुझेमामाङ्कुश्यपोरोहिल्लुराडूणावोगाल

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि॰ लोका। शार्गः सृजयः शयाण्डकस्ते मैत्राः सरस्वत्यै शारिः पुरुषवाक् श्वावि
४० द्भौमी शार्दूलो वृकः पृदाकुस्ते मन्यवे सरस्वते शुकः पुरुषवाक् ॥३२॥ सुपर्णः
पार्जन्य आतिर्वाहसो दर्विदा ते वायवे बृहस्पतये वाचस्प
तये पैङ्गराजोऽलज आन्तरिक्षः प्लवो मद्गुर्मत्स्यस्ते नदीपतये द्यावापृथिवी राम
यः कूर्मः ॥३३॥ पुरुषमृगश्चन्द्रमसः पुरुषमृगश्चन्द्रमसे गोधा कालका दा ४०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

छ्रशेषनायघर्त्तिकानीलङ्कुः क्रिमिः समुद्राय शुमेरोहिमवन्ते हस्तिी॥३०॥ मयुः

प्राजापत्याः॥ मयुः प्राजापत्यस्तु तो हलिक्षोी वृषदर्पः राष्ट्रं धात्रादिशाङ्कस्को

खुङ्गा प्लुषी कलविङ्कौ लोहिता हिताहिः पुष्करासारसनेत्वा हूगु घ्राव ञ्जाची॥३१॥

सोमापक्कुलुङ्कुः ञ्जरापाजो नकुलः शकानेपोस्त्वः क्को ह्ना मायो रिङ्गस्यगोरम्

गोपिह्वान्माङ्कुः कक्कटस्वनुमान्मप्राति श्वुत्वायेच क्कोवाकः॥३२॥ सोरिघ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि. वन्नों ब्र्या विद्युतङ्क कनीन काब्र्या णं सुह्ला यस्वाहा ह्वाह्ला यस्वाहा पार्ष्वो णि
४ पञ्चमा राष वार्ष्वा ऽ रुक्षवोवार्ष्वो णि प्रह्ला नियार्ष्वो ऽ रुद्र वो ॥ ॥ वाल ब्र्या रोन ॥ वा
लम्ब्रा णो नापानेनु नासिकेने ऽ उपयाममधेरणो ह्ये नसहु त्वे रण प्रकाशनान्तेरमनु
का मैशन वाह्स्य निवेष्य मू ध्वत्तनयिन्हु निर्बोधेनासें निमस्त्रिषेङ्क णा विद्युत राम ४२
ङ्कनीन काब्र्याद्व र्णा ब्र्या णं श्राद्ध णं श्रा त्रा ब्र्या ङ्क सैं ते तेद नी मधस कणाठ नायः श्रु

सामिज्ञां नमस्कारः सिद्धिः होमास्तुतः हेवलासः पिप्पिका शङ्कु रारद्यास्यैर्वि स्कै

षाडेवानां [illegible] नः ॥ ५० ॥ ॥ इति संहितापाठे वन्दो ध्यायः ॥

शादे द्वहि ॥ शादेद्वद्वि रवका द्व नमूले म्म द न्व स्वै स्वे गाद ण्ण ह्रू ब्रा ण्ण त

रेत्य न्ना ॥ अ र्णो जिह्वा यो उ न्नाद मेव ङ्क्षो रेत तालु घा ज्ञं ॥ हनुब्रा म पः न्ना

त्ये न बृ षेण मा णाड ब्राम्ना दि न्यौ शम्म स्तु भिः पश्यो नमू ष्णा न्या वोप वि वी

सं॰हि॰
४२

मीज्ञेयैपेषषष्ठीमरुतांऽंतसप्तमीबृहस्पतेरष्टम्यऽश्विनोर्नवमीधातुर्दशमीइन्द्र
स्यैकादशीवरुणस्यद्वादशीयमस्यत्रयोदशी॥४॥इन्द्राग्न्योःपन्नमिः।सारत्वस्यै
न्निपक्षान्निमित्रस्यतनोपापाश्चतुर्थ्योनिर्जरोपसमूहग्रीष्मेषामयोःषष्ठीसप्तम्यो।
ऽंतसप्तमीविद्धोरष्टमीपूर्वानवमीत्वष्टुर्दशमीमित्रस्यैकादशीवरुणस्यद्वाद राम ४२
शीयमस्यत्रयोदशीद्यावापृथिव्योर्दर्शिकाम्भ्यांविश्वेषांदेवानांतुतस्य

श्री

श्री हेमास क्रो १

ष्कण्ठेन चित्तं मन्याभिरदितिं शीर्ष्णा निर्ऋतिं निर्जर्ज्जल्पेन मशकान्के

शैरिन्द्रं स्वपसा वहेन बृहस्पतिं शकुनिसादेन कूर्म्मान्छफैराक्रमणं स्थू

राभ्यामृक्षलाभिः कपिञ्जलाञ्जवं जङ्घाभ्यामध्वानं बाहुभ्यां जाम्बीलेनारण्य

मग्निमतिरुग्भ्यां पूषणं दोर्भ्यामश्विनावंसाभ्यां रुद्रं रोराभ्याम् ।। अग्ने

पक्षतिः ।। अग्नेः पक्षतिर्वायोर्निपक्षतिरिन्द्रस्य तृतीया सोमस्य चतुर्थ्यदित्यै पञ्च

पा

सं.हि. ८ ण्यं रेतसा वाचितं तेन ष्ट हेरान्यायुतनाकुरम्मा छकपिलोऽ॥ ४ ॥ इहस्यक्रोडः॥ इन्दु
स्वङ्कोडो दिष्टैयपाजस्य दिशा ज्ञात्र वा दिष्टैय भस्मगीयतः ह रोयोपशेनात्र
रिक्षम्पूरितं ताननभं ऽ उ हेत्ये सा व ङ्क वा को मते स्त्रा र्थ्यादि वंहू का ण्याङ्गिरी न्द्रा
शिमिरुपलानिम्लू श्लावल्मीकाः क्लोमभिः ग्राभिर्गुल्मान्हिराभिः स्त्रवंनीर्द्द
स्तुदिबोगणं समुद्रमुद्रोणाद्वे श्वानरस्त्र स्मना ॥ ४ ॥ धृतिनाड्यामाष राम ८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

॥५॥ मरुतां गणं रक्तं धेषा मरुतां गणं रक्तं धाहिम्भेषां देवानाम प्रथमा कोकेथारु
हुरण हिती पादिञ्च नाञ्चती पोवायोः पुछम श्रीषा मयो ब्राँ ह्रीँ क्रों ह्रौं स्त्रां शि ब्रा
ब्रा मि त्रा हहस्पती ऽ ॐ ब्रा मि त्रा वरुणा बलं ब्रामा क्रमणा गंरस्युरा ब्रा
म्बलक्षु ष्ठु ब्राम ॥६॥ पूषणं वनिह्नुनाम ॥ पूषणं वनिह्नुना धाहीत्स्यल गुह्यास
पो त्रु दा भि धिन्हुतः ब्रा ह्रैं पोहानिन ह्नूषणामा गउ ब्रा ह्रा जो नं ६ शोपेन प्रजा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

त्वैकऽइद्राजा जगतो बभूव ॥ यऽईशेऽअस्य द्विपदश्चतुष्पदः कः
स्मै देवाय हविषा विधेम ॥३॥ यस्येमे हिमवन्तो महित्वा यस्य समुद्रं
रसया सहाहुः ॥ यस्येमाः प्रदिशो यस्य बाहू कस्मै देवाय हविषा विधे
म ॥४॥ यऽआत्मदा बलदा यस्य विश्वऽउपासते प्रशि
षं यस्य देवाः यस्य छायामृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥५॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

धृतिश्चाघ्राघृतिः सेनायेसुद्रवा मरीचीर्विप्रुड्भिर्नीहारमूष्मणाशीनंव्वसाया
प्रुष्वाअश्रुभिह्रदुनीर्दूषीकाभिरस्नारक्षांसिचित्राण्यङ्गैःनक्षत्राणि
रूपेणपृथिवींत्वचाजुम्बकायस्वाहा॥ ॥हिरण्यगर्भःसम॥हिरण्यगर्भः
समवर्त्तताग्रेभूतस्यजातःपतिरेकः आसीत्॥सदाधारपृथिवींद्यामुतेमां
कस्मैदेवायहविषाविधेम॥ १॥यःप्राणतः॥यःप्राणतोनिमिषतोमहि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि
४५

तोमयोभुवातुभेषजन्तन्मातापृथिवीतत्पिताद्यौः॥तद्ग्रावाणःसोमसुतोमयो

भुवस्तदश्विनाशृणुतन्धिष्ण्यायुवम्॥१७॥तमीशानम्॥तमीशानञ्जग

तस्तस्थुषस्पतिन्धियञ्जिन्वमवसेहूमहेवयम्॥पूषानोयथावेदसामसद्वृधे

रक्षितापायुरदब्धःस्वस्तये॥१८॥स्वस्तिनऽइन्द्रोवृद्धश्रवाःस्वस्तिनः

पूषाविश्ववेदाः॥स्वस्तिनस्तार्क्ष्योऽअरिष्टनेमिःस्वस्तिनोबृहस्पतिर्द

राम
४५

ग्नेः॥ आ नो भद्राः क्रतवो यन्तु विश्वतो दब्धासो अपरीतास उद्भिदः॥ दे
वा नो यथा सदमिद्वृधे असन्नप्रायुवो रक्षितारो दिवे दिवे॥४॥ देवानां भद्रा
सुमतिरृजूयतां देवानां रातिरभि नो निवर्त्तताम्॥ देवानाम्प्रायुः प्रतिरन्तु जी
वसे॥ ५॥ तान्पूर्वया निविदा हूमहे वयं भगं मित्रमदितिं दक्षमस्रिधम्॥ अर्यम
णं वरुणं सोममश्विना सरस्वती नः सुभगा मयस्करत्॥ ६॥ तन्नो वा

सं॰हि॰ ४८ तायुर्गन्तोः॥२२॥अदितिर्द्यौर्गा॥अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षमदितिर्मातासपिता
सपुत्रःविश्वेदेवाअदितिःपञ्चजनाअदितिर्जातमदितिर्जनित्वम्॥२३॥मा
नंनोमित्रोवरुणोअर्यमायुरिन्द्रऋभुक्षामरुतःपरिख्यन्॥यद्वाजिनोदेव
जातस्यसप्तेःप्रवक्ष्यामोविदथेवीर्याणि॥२४॥यन्निर्णिजा॥यन्निर्णिजारेक्णसाप्रा राम ४८
वृतस्यरातिंगृभीतांमुखतोनयन्ति।सुप्राङजोमेम्यद्विश्वरूपइन्द्रापूष्णोःप्रि

॥२८॥

यान्तु ॥ पृषदश्वा मरुतो ॥ पृषदश्वा मरुतः पृश्निमातरः शुभंयावानो विद
थेषु जग्मयः । अग्निजिह्वा मनवः सूरचक्षसो विश्वेनो देवा अवसा गमन्नि
ह ॥२॥ भद्रं कर्णेभिः श्रृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ॥ स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवांस
स्तनूभिर्व्यशेम देवहितं यदायुः ॥३॥ शतमिन्नु ॥ शतमिन्नु शरदो अन्ति दे
वा यत्रा नश्चक्रा जरसं तनूनाम् ॥ पुत्रासो यत्र पितरो भवन्ति मा नो मध्या रीरिष

सं॰ हि॰ ४७ सुविप्राः तेन यज्ञेन स्वरङ्कृतेन स्विष्टेन वक्षणाऽआपृणद्ध्वम् ॥२८॥ यूपव्रस्का
ऽउत ॥ यूपव्रस्काऽउत ये यूपवाहाश्चषालं ये ऽअश्वयूपाय तक्षति ॥ ये चा
र्वते पचनꣳ सम्भरन्त्युतो तेषामभिगूर्त्तिर्न्न ऽइन्वतु ॥ उप प्रागात् ॥ उप प्रागात्सुमन्मे
धाऽइ मन्म देवानामाशाऽउप वीतपृष्ठः ॥ अन्वेनं विप्राऽऋषयो मदन्ति देवा राम ४७
नां पुष्टे चकृमा सुबन्धुम् ॥३०॥ यद्वाजिनः ॥ यद्वाजिनो दाम सन्दानमर्वतो

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

यमश्व्येतिपाथः॥२५॥एषछागः॥एषछागःपुरोऽअश्वेनवाजिनापूष्णोभा
गोनीयतेविश्वदेव्यःअभिप्रियंयत्पुरोडाशमर्वतात्वष्टेदेनंऽसौश्रवसा
यजिन्व॥२६॥यद्धविष्यम्॥यद्धविष्यमृतुशोदेवयानान्त्रिर्म्मानुषाःपर्य
श्वन्नयन्ति॥अत्रापूष्णःप्रथमोभागएतियज्ञन्देवेभ्यःप्रतिवेदयन्नजः
॥२७॥होताध्वर्युः॥होताध्वर्युरावयाऽअग्निमिन्धोग्रावग्राभऽउतशंस्ता

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि॰

यत्ते गात्रादग्निना पच्यमानादभि शूलन्निहतस्यावधावति ॥ मा तद्भूम्यामा
श्रिषन्मा तृणेषु देवेभ्यस्तदुशद्भ्यो रातमस्तु ॥ ३४ ॥ ये वाजिनम् ॥ ये वाजिं
नम्परिपश्यन्ति पक्वं य ईमाहुः सुरभिर्निर्हरेति ॥ ये चार्वतो मांसभिक्षा
मुपासत उतो तेषामभिगूर्त्तिर्न इन्वतु ॥ ३५ ॥ यन्नीक्षणम् ॥ यन्नीक्षणं मांस्पचन्या राम
उख्याया या पात्राणि यूष्ण आसेचनानि ॥ ऊष्मण्यापिधाना च ४८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ष्मा शीर्षं एण तस्मा नारुद्रस्या ॥ यद्वै घास्यप्रभेतमास्यन्दण्ड: सर्वोताने
ष्मापिदेवेष्वतुः॥१॥ यद्भस्यास्या क्रो विषो द्विकास्यद्वार्थो त्वधि
तैरिष्णमस्त्रो॥ यद्वस्येभ: समितुष्यन्तु यं रवेषु सर्वोताने ष्माषिदेवेष्वत्सु॥
२॥ यदद्भुमा॥ यद्वद्भुमुद्रसयएवातिष: आमस्यक्रो विषोगन्धो:
अस्त्रि॥ सुहृताजठमितारः श्रावनुतमर्धस्ततपाकेम्याचतु॥३॥ यत्रे॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰ हिं॰ वासं या हिरण्यान्यस्मै ॥ सन्दानमर्वन्तं पड्बीशं प्रिया देवेष्वा यामयन्ति ॥
४२ ३॥ यत्ते ॥ यत्ते सादे महसा शूकृतस्य पार्ष्ण्या वा कशया वा तुतोद । सु
चेव ता हविषो अध्वरेषु सर्वा ता ते ब्रह्मणा सूदयामि ॥ ४ ॥ चतुस्त्रिंश
द्वाजिन ॥ चतुस्त्रिंशद्वाजिनो देवबन्धोर्वङ्क्रीरश्वस्य स्वधितिः समेति । अ राम ४२
च्छिद्रा गात्रा वयुना कृणोत परुष्परुरनुघुष्या विशस्त ॥ एकस्त्वष्टुः ॥ एकस्त्वष्टु

रूणाम अक्षाः क्षुनाः परिभूषणं स्कन्धम ॥ ८६ ॥ मात्रा ॥ मात्रा स्वामि हृद् नपी-
मणि धूम्रो स्वाभ्राजे न्नामिवि क्रमः जन्धि ॥ ८७ ॥ शीतम भिगूनं वृषेहृ त
त्र देवाः सः अतिरम्याणां स्कन्धम ॥ ८८ ॥ निर्क्रमण निषद्नमं निर्क्रमवा
निषद्नं चिवं तेनं स्य चुपद्वी शामवैनः ॥ घचेपपीघट्स्ने घातिकयामस वीता
ते अपिदेवष्ठलु ॥ ८९ ॥ घर स्थाया ॥ घर स्थापवासः उपसर्गणा सर्षी

संहि
५०

थिः सुगेभिः हरीते युञ्जा पृषती ऽ अभूतामुपस्थाद्वाजी धुरि रासभ
स्य ॥४४॥ सुगव्यन्नः सुगव्यन्नो स्वश्व्यम्पुंसः पुत्राँ२ ॥ उत विश्वापु
षं रयिम् ॥ अनागास्त्वन्नो अदितिः कृणोतु क्षत्रन्नो अदितिः कृणोतु क्षत्र
न्नो अश्वो वनतां हविष्मान् ॥४५॥ इमानुकम्भुवना सीषधामेन्द्रश्च
श्च विश्वे च देवाः आदित्यैरिन्द्रः सगणो मरुद्भिरस्मभ्यम्भेषजा करत्

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

हुं स्वस्पाविशत्वा ॥४॥ एकत्वहुं ॥ एकत्वहुं स्वस्पाविशत्वा हू
पत्वारोभवतत्वा पंः रातु ॥ पातेगात्रो एणास्तु पाक्रुएणे मिनापिराना
म्रजुहुम्यागेप्रा ॥४॥ मात्वा ॥ तपस्त्रिपःत्र्यात्कमापि यत्नमास्वधिनित्व
ह्नःत्र्यातिहिपत्ते ॥ मातेगः ध्रुरोविशत्वा निहापठि हुगात्रोराएपसिना
मिथुकः ॥ नवै ॥ नवैनवाः उ एतत्क्रियसेनरिष्यतिदेवाँश ॥ देषिपाथि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि॰ तेमे सन्नमतामदः। आदित्यश्च द्यौश्च सन्नते ते मे सन्नमतामदः। आपश्च
प। वरुणश्च सन्नते ते मे सन्नमतामदः॥ सप्त संसदो अष्टमी भूतसाधनी॥ स
कामाँ२॥ अध्वनस्कुरु संज्ञानमस्तु मे मुना॥॥ यथेमामाम्॥ यथेमां वाचं कल्या
णीमावदानि जनेभ्यः॥ ब्रह्मराजन्याभ्याᳬं शूद्राय चार्याय च स्वाय चार
णाय च॥ प्रियो देवानां दक्षिणायै दातुरिह भूयासमयं मे कामः समृध्यतामु एम प

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥ यज्ञं च नस्तन्वं च प्रजां चादित्यैरिन्द्रः सहसिषधाति ॥ ४६ ॥ अग्ने त्व
न्नो अन्तमः उत त्राता शिवो भवा वरूथ्यः ॥ वसुरग्निर्वसु
श्रवा अच्छा नक्षि द्युमत्तमं रयिन्दाः ॥ तन्त्वा शोचिष्ठ दीदिवः सुम्ना
य नूनमीमहे सखिभ्यः ॥ ४७ ॥ इति संहितापाठे पंचविंशोध्यायः ॥ छ ॥
अग्निश्च पृथिवी च सन्नते ते मे सन्नमतामदो वायुश्चान्तरिक्षञ्च सन्नते

पमादेवनमन्तु॥ या बृहस्पतेः श्रुतिः॥ बृहस्पते अति यदर्यो ऽअर्हाद्द्युमद्वि
भाति क्रतुमज्जनेषु॥ यद्दीदयच्छवसऽऋतप्रजाततदस्मासु द्रविणन्धेहि
चित्रम्॥ उपयामगृहीतोसि बृहस्पतये त्वैष ते योनिर्बृहस्पतये त्वा॥ ॥ इन्द्
रगोमन्॥ इन्द्रगोमन्निहयाहि पिबा सोमं शतक्रतोः॥ विद्यद्भिर्ग्रावभिः
सुतम्॥ उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा गोमतऽएष ते योनिरिन्द्राय त्वा गोम

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि॰ ५२

४ म

तेऽ॥इन्द्रापाहिवृत्रहन्त्स्विवासोऽशानक्रतो॥गोमद्धिरण्यावद्विभिःसुतम्॥

उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्वागोमतएषतेयोनिरिन्द्रायत्वागोमते॥५॥

अग्नावोनेमैवैश्वानरंम॥अग्नावोनेवैश्वानरमृतस्यज्योतिषस्पति

म्॥अजस्रंघर्ममीमहे॥उपयामगृहीतोसिवैश्वानरायत्वैषतेयोनिर्वैश्वा

नरायत्वा॥ध्रुवोवैश्वानरस्यसुमतौस्यामराजाहिकंभुवनानामभिश्रीः॥ राम ५२

इतो जातो विश्वमिदं विचष्टे वैश्वानरो यतते सूर्येण ॥ ७ ॥ उपयामगृहीतो
ऽसि वैश्वानराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानराय त्वा ॥ ८ ॥ वैश्वानरो नः ॥ वैश्वा
नरो न ऊतय आ प्रयातु परावतः ॥ अग्निरुक्थेन वाहसा ॥ उपयामगृ
हीतोऽसि वैश्वानराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानराय त्वा ॥ ९ ॥ अग्निरृषिः अ
ग्निरृषिः पवमानः पाञ्चजन्यः पुरोहितः तमीमहे महागयम् ॥ उपयामगृ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मं.ति.
५१

तीतेस्मिग्रये स्वाह्वे च मं स्थतेषो निरग्रे स्वा बुद्धे से॥ १॥ मतांशा॥ रङ्कुः सहांशा॥
॥ स्त्रो बन्धे रस्त्रः षाडशी शास्मिषट्कतु॥ हस्तु पाप्मानं ष्पो स्मा हूं ष्टि॥ उपया
मग हीनो मिमहेत्राय स्त्रेषते ष्पानि मेंत त्राय स्वा॥ ०॥ तं बोतं बोदस्म मशी
षरं हसे सो मिस्त्रानम न्धतः॥ स्म भिद्ध स्म न्त्र्यसेो षुधेनवः रङ्कुः क्षिंन्ने वाम
हे॥ षड्डा तिष्टमा॥ षड्डा दिष्टुमन्त्र हस्ते पेहह दस्त्रे विभावो॥ मतिषीवन्त्र दुपि

राम
५१

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स्वाहूता जात्य उद्दिरते ॥ ॥ एहि ॥ एह्यूषु ब्रुवाणि तेग्न इत्थेतरा गिरः ॥ ए

भिर्वर्द्धास इन्दुभिः ॥ ॥ ऋतवस्था यज्ञं वितन्वन्तु भासा रक्षन्तु ते हविः ॥

सन्वन्सारस्वेषत्तदे धातु नः ष्प्रसाद्भु परिपातु नः ॥ ॥ उपह्वरो गिरीणाम ॥

उपह्वरे गिरीणां सङ्गमे च नदीनाम ॥ धिया विप्रो अजायत ॥ ॥ उच्चा

ते जातमन्धसो दिवि सद्भूम्या ददे ॥ उग्रं शर्म महि श्रवः ॥ ॥ मनः ॥

सनेः

सं.दि. ५८

॥सनेः॥ग्रैहूं पस्तुं ग्वेद्वलाप्पपमत्तद्वाः॥ हरिवो विद्मरि स्रवा॥२॥एनाविः

श्वानि॥एना विश्वान्यर्य आ द्युम्नानि मानुषाणाम्॥सिषासन्तो

वनामहे॥गौं नु ग्रैः॥अनुवीरैरनुपुष्यास्म गोभिरन्वश्वैरनु सर्वै

रुपुष्टैः॥अनुद्विपदानुचतुष्पदा वयं देवा नो यज्ञमृतुथा नयन्तु॥२॥

अग्नेपत्नीः॥अग्नेपत्नीरिहावह देवानामुशतीरुप॥त्वष्टारँ सोम

राम ५८

संहि
५८

प्रपुष्छन ॥ ३ ॥ इहैव ॥ इहैवाग्ने ऽअधी धारया रयिम्मा त्वा नि क्रन्पूर्व
चित्ता निकारिणः ॥ क्षत्रमग्ने सुयममस्तु तुभ्यमुपसत्ता वर्द्धतान्ते ऽ
अनिष्टृतः ॥ ४ ॥ क्षत्रेणाग्ने स्वायुः संरभस्व मित्रे
णाग्ने मित्रधेये यतस्व ॥ सजातानाम्मध्यमस्था ऽएधि राज्ञामग्ने
विहव्यो दीदिहीह ॥ ५ ॥ अतिनिहो ऽअतिस्रिधो ऽत्यचित्ति

राम
५८

द्रूपन्तुसन्नुक्ष्मा॥ऽग्नेषयोयानितत्त्या॥सद्धिच्येनरीदिदिहोत्रनेन
विश्वाऽग्नाभादिपृदिशस्त्रातम्मा॥१॥सच्चा॥सच्चेघ्यस्वाग्नेष्व
बोधैयेनमुक्र्वतिस्तुमहृतेसौभगाय॥माचेरिषेद्रुपसन्नातेऽग्नेभ्रात्त्रस्मा
गात्त्रस्यशासःसनुमान्त्या॥२॥त्वामग्नेवृषातेज्ञस्तुराणाऽक्षेभशिवो
ऽग्नेसत्वरोभवानः॥सपत्नहानोऽभिमातिजिच्चस्वेगयेजागृह्य

सं॰ति सद्दीजनार्णोणीहन॥ अथोमहत्त्वजुगुणोणो॥ अथन्मसज्ञ हृई दे भिर्ज्ञानि

५५ भिः सुमहतृणाः॥२४॥ त्यादि दृणमदिहृपा॥ स्वादि दृपामदि दृपापव

स्वितामधास्याया॥ हृत्रायम्यानये सुनः॥२५॥ दृदोहाहिस्वचरणी॥२॥

द्रोहाद्विस्वचरणी॥२॥ भिपोनिमपोहते॥ द्रोणोमः अस्यामासदत राम

रुद्धा॥ इतिसंहितापाठे षष्ठी॥ वि॥ ६ पाया॥६॥ समाप्ता॥ ॥ स्वतं बोध ५५

पितये॥१॥ अभियज्ञम्॥ अभियज्ञङ्गृणीहिनोग्नावोनेष्टः पिबऽऋतु
ना॥ त्वꣳहिरत्नधाऽअसि॥२॥ द्रविणोदाः पिपीषतिजुहोतप्र
चतिष्ठत॥ नेष्टादृतुभिरिष्यत॥३॥ तवायम्॥ तवायꣳसोमस्त्वमेह्य
र्वाङ्शश्वत्तमꣳसुमनाऽअस्यपाहि॥ अस्मिन्यज्ञेबर्हिष्यानिषद्यादधि
ष्वेमञ्जठरऽइन्दुमिन्द्र॥४॥ अमेवनःसुहवाऽआहिगन्तननिबर्हिषि

सं॰हिं ५१ यैनमस्मर्त्सोमंगायचिकित्सुः॥ ६॥ एनमनुमदन्तुदेवाः॥ ७॥ अमुत्रभूयादध॥
अमुत्रभूयादधयद्यमस्यबृहस्पतेअभिशस्तेरमुञ्चः॥ प्रत्यौहतामः
श्विनामृत्युमस्माद्देवानामग्नेभिषजाशचीभिः॥ ८॥ उद्वयम॥ उद्वयम
न्तमसस्परिस्वःपश्यन्तउत्तरम्॥ देवन्देवत्रासूर्यमगन्मज्योतिरुत्तमं राम ५१
म॥ ९॥ उहौंअस्यामनिधीमवभ्रुहौसुञ्चाशोवीशंछ्यगेनेः॥ ह्युमन्न

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

धोऽस्मे विश्वि मद्भ्या रातिमच्छे ॥ विश्वस्मा अग्ने दुरिता सहस्वाथास्मभ्यं
सहवीरां रयिं दाः ॥ ८ ॥ अनाधृष्यो जातवेदाः ॥ अनाधृष्यो जातवे
दा अनिष्टृतो विराडग्ने क्षत्रभृद्दीदिहीह ॥ विश्वा आशाः प्रमुञ्चन्मा
नुषीर्भियः शिवेभिरद्य परिपाहि नो वृधे ॥ ९ ॥ बृहत्त्वं सवितः ॥ बृह
स्पते सवितर्बोधयैनं संशितं चित्सन्तरां संशिशाधि ॥ वर्द्ध

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰हि॰ सः॥ यस्तुश्रुतिष्ठावसुधातेमस्तु॥ स्वाहा॥ द्वारो देवीः॥ द्वारो देवीरन्वस्य वि

५८ श्वे व्रता ददन्ते अग्नेः॥ उरुव्यचसो धाम्ना पत्यमानाः॥ द्वारो॥ स्वस्य॥

नेऽस्त्रस्यधापत्रोहिद्वयोनयोनौः॥ उषासानक्ता॥ उभयज्ञमवतामध्वरन्नो॥

ऽ॥ दैव्या होतारा॥ ऊर्द्धन्तद्यन्नोऽग्नेर्जिह्वामभिगृणीतम्॥ कृणुतन्न राम

स्विष्टिम्॥ ण॥ तिस्रो देवीः॥ तिस्रो देवीर्बर्हिरेदं सदन्त्विडा सरस्वती भा ५८

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

मासुष्टुतिकस्य सूनोः ॥ ७ ॥ तनूनपादसु ॥ तनूनपादसुरो विश्ववेदा दे
वो देवेषु देवः ॥ पथो अस्मानोक्तु मध्वा घृतेन ॥ ८ ॥ मध्वा यज्ञं न ॥ मध्वा यज्ञं नक्ष
ति प्रीणानो नराशंसो अग्निः सुकृद्देवः सविता विश्ववारः ॥ ९ ॥ अच्छ
यमेति शवसा ॥ अच्छायमेति शवसा घृतेनेडानो वह्निर्नमसा ॥ अग्निं स्रुचो अध्व
रेषु प्रयत्सु ॥ १० ॥ स यक्षत ॥ स यक्षदस्य महिमानमग्नेः स ईं मन्द्रा सुप्रया

तं.हि.
५९

न्नरः स्यपञ्चानिरक्तः ॥ स्याग्नये नु ॥ यज्ञरस्तूरोदसीमेनायेदुवीर्षो षण्णाधाति
देवम ॥ अधव्यायुन्विपुतः सञ्जुतस्थाः ऽतुतस्थोतेवसुधितिविरेको ॥ २४
आपो ह ॥ यद्बृहतीर्विश्वमायुन्गर्भन्दधाना जनयन्तीरग्निम् ॥ ततो देवा
नाᳪ समवर्त्तता सुरेकः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ २५ ॥ यश्चिताप
श्चित्तदापो महिना पर्य्यपश्यद्दक्षन्दधाना जनयन्तीर्य्यज्ञम् ॥ यो देवेष्वधि

राम
५९

रैति ॥ सहोगरुराणा ॥ ८ ॥ तन्नः ॥ तन्नस्तुरिपमद्भुतम्पुरुक्षु त्वष्टा सुवी
र्यं ॥ रायस्पोषं विष्यतु नाभिमस्मे ॥ ९ ॥ वनस्पतेवसृजा रराणस्त्मना
देवेषु ॥ अग्निर्हव्यं ९ शमिता सूदयाति ॥ १० ॥ अग्ने स्वाहा कृणुहि जातवेद
इन्द्राय हव्यम् ॥ विश्वे देवा हविरिदञ्जुषन्ताम् ॥ पिबोत्र नारापिहृध्वं ः
सुमेधाः ॥ स्वर्तं तिष्ठक्रिनिपुतो मभिश्रीः ॥ नेवा येवै समंनसो वितं स्युर्विश्वे

सं॰हि॰ त्वा सुत्वा गत्स्व प॑८·शुक्रो ऽअयामि ते॥ गन्तासि सुन्वतो गृहं म
६० ॥२९॥ वायो शुक्रो॥ वायो शुक्रो ऽअयामि ते मध्वो ऽअग्रं दिविष्टिषु
॥ आयाहि सोमपीतये स्पार्हो देव नियुत्वता॥३०॥ वायुरग्रेगाः॥ वा
युरग्रेगा यज्ञप्रीः साकं गन्मनसा यज्ञम्॥ शिवो नियुद्भिः शिवाभिः॥ राम
३१॥ वायो ये ते सहस्रिणो रथासस्तेभिरागहि॥ नियुत्वान् सोमपीतये॥३२॥ ६०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

देवेएकःआसीत्कस्मैदेवायहविषाविधेम॥१०॥प्रयाभिःप्रयाभि
र्यासिदाश्वांसमच्छानियुद्भिर्वायविष्टयेदुरोणे॥निनोरयिꣳ
सुभोजसंयुवस्वनिवीरङ्गव्यमश्व्यञ्चराधः॥११॥आनःआनो
नियुद्भिःशतिनीभिरध्वरꣳसहस्रिणीभिरुपयाहियज्ञम्॥वायोअ
स्मिन्त्सवनेमादयस्वयूयम्पातस्वस्तिभिःसदानः॥१२॥नियुत्वान्त्स

संहि
९

जातोनजनिष्यते॥ अश्वायन्तोमघवन्निन्द्रवाजिनोगव्यन्तस्त्वाहवामहे
त्वामित॥ त्वामिद्धिहवामहेसातौवाजस्यकारवः॥ त्वांवृत्रेष्विन्द्रसत्प
तिन्नरस्त्वाङ्काष्ठास्वर्वतः॥२॥सत्वन्नश्चित्रवज्रहस्तधृष्णुयामहस्त
वानोऽद्रिवः॥ गामश्वंरथ्यमिन्द्रसंकिरसत्रावाजन्नजिग्युषे॥३॥क राम
यानः॥ कयानश्चित्रआभुवदूतीसदावृधःसखा॥ कयाशचिष्ठयावृता ९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

एकैयावाद्दराभिक्षुस्त्वभूतेहृद्धाभ्राभि हूपेवि॑ः रातौवानिस्थभिक्षुव
हेक्षत्रि॑ः शातावनिसुहृ॑ःश्रीयविहत्ताश्रिमुस्त्वा॥ ॥तवद्वायो॥नवद्या
शोहतस्यतेस्वहृज्ञा॥मातरहुत॥ स्त्रवा॥स्याहूणीमहे॥ ३४॥ स्त्रभि
त्वौँ भूरनोनुमो हृग्धा॥ २ स्व धेनव ॥ २ स्त्रीम स्पजगतः स्वहे शमो शानमि
उतस्सुष ॥ २ ॥ स्थ॥नत्त्वावान॥नत्त्वावरी॥ २ श्रा न्योदि श्लानपार्श्विवोन

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं.लि.
६०

भिरत्नोम्यतेपाहिचंतत्स्मिद्धिंसो॥४३॥ऊर्ज्जोनपातमा॥ऊर्ज्जोनपातंं
सहिनायमस्म्युर्द्दाशेमहव्यदातये॥भुवद्वाजेष्वविताभुवद्वृधउतत्रा
ताजातनूनाम॥४४॥संवत्सरोसि॥परिवत्सरोसि॥दावत्सरोसि॥सीद्वत्सा
रोसि॥वत्सरोसि॥उषसस्तेकल्पन्तामहोरात्रास्तेकल्पन्तामर्द्धमा राम
सास्तेकल्पन्तांमासास्तेकल्पन्तामृतवस्तेकल्पन्तां॥संवत्सरस्ते ६२

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

॥३६॥ कल्वो॥ सत्यो मद्यो नाम९ँ हिलामज्मद न्वयः॥ वृष्ठा विद्यान्हे
वसु॥४०॥ अभिषुतः॥ अभिषुतः सस्यो नाम विलाउ रिलुत्याम॥ दः
तश्रवास्य लयै॥४१॥ यज्ञायज्ञा वः॥ यज्ञायज्ञा वो अग्नये गिरागिरावद
दक्षसे॥ प्रप्रवयममृतञ्जातवेदसं प्रियम्मित्रन्नशंसिषम॥४२॥ पा
पाहि नः॥ पाहि नो १ अग्ने २ एकया पाह्युत द्वितीयया॥ पाहि गिर्भिस्तिसृ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

केल्प्यन्त्रामापेत्रजा॥१९॥हैमस्त्रोप्तुप्रचेमोय॥सुपर्णस्यविदंसितयोदेव
तेयाङ्गिरस्यर्त्तुवःसीदेप्रपा॥ ॥इतिसंहितापाठेसप्तविंशतितमोऽध्यायः॥
॥ ॥होतायक्षत्ताहोतायक्षत्समिधेन्द्रमिडस्पदेनाभापृथिव्याःअधि॥
दिवोवर्ष्मन्त्समिध्यतऊजिष्ठश्चर्षणीसहांवेत्वाज्यस्यहोतर्यज॥
होतायक्षत्तनूनपातमूतिभिः।होतायक्षत्तनूनपातमूतिर्ज्जेतारमपराजित
भिः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि॰
६३

म्॥ इह्वह्वे वाँ स्तुहि विंद्यु विप्रिमिर्म्मधुमन्त्रैर्म्मेर्व्वारार्ः सेनतोजसावेत्त्वाऽस्म सु

होतर्यज॥२॥ होता यक्षद्दिडो अग्निरिन्द्रं मा॥ होता यक्षद्दिडो अग्निरिन्द्रं मिडि

तमाज्ञुह्वानममर्त्यम्॥ देवो देवैः॥ सवीर्येर्वज्रहस्तः पुरन्दरो वेत्वा

ज्यस्य होतर्यज॥३॥ होता यक्षद्वर्हिषीन्द्रं निषद्वरं वृषभन्नर्यापसम

॥ वसुभी रुद्रैरादित्यैः सयुग्भिर्वर्हिरासदद्वेत्वाज्यस्य होतर्यज॥४॥ होता

राम
६३

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

तोयक्षद्देहेजोना।तोतामयध्वेतेजौ।।ह्वीष्टुटं सहो ह्वाराइन्द्रेमवर्द्धयन्।।
सुप्रायणा अस्मिन्यज्ञे विश्रयन्तामृतावृधो ह्वारइन्द्रायमीढु
षे व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज।।५।।होतायक्षद्दुषेरन्द्रेस्या धेनुं सुदुघे मा
तारा मही।।सवातरौ न तेजसा वत्समिन्द्रमवर्द्धतां वीतामाज्यस्य होत
र्यज।।६।।होतायक्षद्दैव्याहोतारा।।भिषजासखाया हवीषेन्द्रं भिषज्यतः।।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि॰ ६५ ग्नुः आत्मेस्य द्यानुलेनर्षजा॥ १॥ देवम्बर्हिः॥ देवम्बर्हिरिन्द्रं सुदेवं देवैर्वी
रवत्स्तीर्णं वेद्यामवर्द्धयत्॥ वस्तोर्वृतम्प्राक्तोर्भृतं रायावर्हिष्मतोत्यगा॥ वसु
सुवने वसुधेयस्य वेतु यज॥ २॥ देवीर्द्वारो देवीर्द्वारः सङ्घाते वीड्वीर्यामन्नव
र्द्धयन्॥ आवत्सेन तरुणेन कुमारेण च मीवतापार्वाणं रेणुककाटन्नुद
न्तां वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यज॥ ३॥ देवी उषासानक्ता॥ देवी उषासानक्ता राम ६५

रं ष्यसेपुपञ्चाद्वैताम॥ देवी द्विशाः प्रायासिष्टां सुप्रीते सुधिते वसु
वने वसुधेयस्य वीतां यज॥४॥ देवी जोष्ट्री॥ देवी जोष्ट्री वसुधि
ती देवमिन्द्रस्य मवर्द्धताम॥ आयो व्यन्या ध्याद्वेषा पंगोस्या न्यावक्षद्व
सुवार्याणि यजमानाय शिक्षिते वसुवने वसुधेयस्य वीतां यज॥५
देवी ऊर्जाहुती॥ देवी ऊर्जाहुती दुघे सुदुघे पयसेन्द्रस्य मवर्द्धताम॥६

संहि॰ षमूर्ज्जमन्या वक्षत्सग्धिं सपीतिमन्या नवेन पूर्वं दयमाने पुराणेन नव

मधातामूर्ज्जमूर्ज्जाहुती ऊर्ज्जयमाने वसु वार्याणि यजमानाय शिक्षिते

वसुवने वसुधेयस्य वीतां यज ॥ [illegible] ॥ देवा दैव्या ॥ देवा दैव्या होतारा देव

मिन्द्रमवर्द्धताम् ॥ हताघशंसावाभार्ष्टां वसु वार्याणि यजमानाय राम

शिक्षितौ वसुवने वसुधेयस्य वीतां यज ॥ [illegible] ॥ देवीस्तिस्रः ॥ देवीस्ति

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सत्विन्द्रेसो देवीः पितिमिन्द्रमवर्द्धयन् ॥ अग्नस्य्यश्च द्वारोतिरीदिवे ८ः हुदुष्ठे
ज्रे ८ः सरस्वतीजावसुमतिरगृहान्त्वसुवनेवसुधेयस्यव्यन्तुयजे ॥ २ना
देवं इन्द्रं ॥ देवाइन्द्रोनराशं ८ सत्त्रिवरूथस्त्रिवन्धुरो देवमिन्द्रमवर्द्धय
न् ॥ शतेनशितिपृष्ठानामाहितः सहस्रेणप्रवर्त्ततेमित्रावरुणेदस्य हो
त्रमर्हतोबृहस्पतिस्तोत्रमश्विनाध्वर्यवंवसुवनेवसुधेयस्यव्यन्तु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.ति.
४२

यज॥१९॥देवोदेवैः॥देवोदेवैर्वनस्पतिर्हिरण्यपर्णोमधुशाखःसुपि
प्पलोदेवमिन्द्रमवर्द्धयत्॥दिवमग्रेणास्पृक्षदान्तरिक्षम्पृथिवीमदृ
ंहीद्वसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज॥२०॥देवम्बर्हिः॥देवम्बर्हिर्वारि
तीनान्देवमिन्द्रमवर्द्धयत्॥स्वासस्थमिन्द्रेणासन्नमन्याबर्हीँष्यभ्य
भूद्वसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज॥२१॥देवोऽग्निःस्विष्टकृद्देव

राम
४२

वमैवतु

मिन्द्रमवर्द्धयन्॥ स्विष्टं नू कृर्वन्निवष्टु ह्व॥ ह्रिष्टमद्य केरोतु नो वसुधेयस्य वे
तु यज॥ १३॥ अग्निमद्य होतारमवृणीतायं यजमानः पचन् पक्तीः पचन् पु
रोडाशं बध्नन्निन्द्राय छागं॥ सूपस्था अद्य देवो वनस्पतिरभवदिन्द्रा
य छागेन॥ अघत्तं मेदस्तः प्रतिपचताग्रभीदवीवृधत्पुरोडाशेन॥ त्वा
मद्यार्षेय॥ १४॥ होता यक्षत्॥ होता यक्षत्समिधानम्महद्यशः सुसमिद्ध

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰हि॰ होरेग्पमग्निमिन्द्रं वयोधसम॥ गायत्रीं छन्द इन्द्रियं त्र्यविं गां वयो दधद्वे त्वा
६१ ज्यस्य होतर्यज॥ २४॥ होता यक्षत्तनूनपातमुद्भिदम॥ होता यक्षत्तनूनपा
तमुद्भिदं यं गर्भमदितिर्दधे शुचिमिन्द्रं वयोधसम॥ उष्णिहं छन्द इन्द्रियं दि
त्यवाहं गां वयो दधद्वेत्वाज्यस्य होतर्यज॥ २५॥ होता यक्षदीडेन्य राम
मीडितम॥ होता यक्षदीडेन्यमीडितं वृत्रहन्तममिडाभिरीड्यं सहः सोममि ६१

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

गणेशाय नम

श्री

न्द्रं वयो धसम्॥ अनुष्टुभं छन्द इं॰ [illegible] पञ्चाविं गां वयो दधद्वेत्वाज्य
स्य होतर्यज॥२६॥ होता यक्षत्सुबर्हिषम्पूषण्वन्नम्॥ होता यक्षत्सुब
र्हिषम्पूषण्वन्तममर्त्यंऽसीदन्तं बर्हिषि प्रियेऽमृतेन्द्रं वयो धसम्॥
बृहतीं छन्द इं॰ द्रियं त्रिवत्सं गां वयो दधद्वेत्वाज्यस्य होतर्यज॥२७॥
होता यक्षद्द्व्यचस्वतीः सुप्रायणा॥ होता यक्षद्द्व्यचस्वतीः सुप्रा(पै)

सं. हि.
६९

ऽ होता यक्षद्धो द्वारो देवी हिरण्ययीर्ब्रह्माणमिंद्रं वयोधसम् ॥ पङ्क्तिं छन्द
इहेन्द्रियं तुर्यवाहं गां वयो दधद्व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ २० ॥ होता
यक्षत्सुपेशसा सुशिल्पे ॥ बृहती उभे नक्तोषासा न दर्शते विश्वमिंद्रं
वयोधसम् ॥ त्रिष्टुभं छन्द इहेन्द्रियं पष्ठवाहं गां वयो दधद्वीतामा[गा] ज्यस्य होत
र्यजा ॥ २१ ॥ होता यक्षत्प्रचेतसा देवानाम् ॥ होता यक्षद्दैव्या होतारा ६९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

श्री १

दिवानक्तामुषसंमेष्यशोहोतारादैव्याकवीयुजेन्द्रंवयोधसंजगतीछन्दइग र
ञ्जीयमनड्वाहंवयोदधद्वीतामाज्यस्यहोतर्य्यज॥३०॥होतायक्षत्पेश
स्वतीस्त्रिस्तः।होतायक्षद्दैव्यरास्वतीस्त्रिसोदेवीर्हिरण्ययीर्भारतीर्हहती
र्महीःपतिमिन्द्रंवयोधसम्॥विराजंछन्दइहेन्द्रियंधेनुंगांनवयोदध
द्व्यन्त्वाज्यस्यहोतर्य्यज॥३१॥होतायक्षत्सुरेतसंत्वष्टारंपुष्टिवर्द्धनंरू

जय

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

से॰लि॰ हृपाणिंविद्वांतमय्य पक्वाघुष्टिमिदंव्वयोधसम ।। हिंपवस्मद्वेगुस्त्रिय
१० मुद्राणाङ्गान्नव्वयोरधहूत्वाप्रैस्यहोतुष्मज ।। ऽ ।। होतापक्षहूनस्यापिर्ेः
समितारम ।। होतापक्षहूनस्यापिर्ेः॰ रामितारर्ेः रान्नजोमुर्ेः हिरण्यपाणिमु
न्विजार्नर्ेः॰ रणांषित्रुतंब्रशित्रगामिह्रिंव्वयोधसमम वतुभच्छद्वेगु राम
हेद्विपंव्वशांहेहतंङ्गव्वयोरधहूत्वाज्यस्यहोतर्यक ।। ऽ ।। होतापहूत्वा १०

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

हो

हो होतारमग्निं॥ होतायक्षन्त्वा होतारमग्निङ्गृहपतिम्पृथग्गृहाणाम्ब्रेषजोङ्कविक्ष
त्रमीड्यं वयोधसम्॥ अतिछन्दसमिन्द्रियं वृहदृषभङ्गां वयोदधद्वेत्वा
ज्यस्य होतर्यज॥ ३८॥ देवम्बर्हिः॥ देवम्बर्हिर्वयोधसन्देवमिन्द्रं देवमिन्द्रम
वर्द्धयत्॥ गायत्र्याछन्दसेन्द्रियञ्चक्षुरिन्द्रे वयोदधद्वसुवनेवसुधेयस्यवे
तुयज॥ ३९॥ देवीर्द्वारः॥ देवीर्द्वारो वयोधसं शुचिमिन्द्रमवर्द्धयन्॥ उष्णि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं.हि. स्तिताछ्द्देमसत्रिपम्प्याणामिन्द्रेह्वयोदधहूसुतेवसुधेयस्यव्यान्तुयजे॥ ॥दे

२ वीतुषान्तानङ्कादेवमीन्द्रेह्वयोधसन्द्रेवीहेवमर्हतामा॥ आनुहुभाछ्दे

मत्रिपवल्लमिन्द्रेह्वयोदधहूसुवनेवसुधेयस्यवीतांयजे॥ ३ ॥ हवीजो

हुी॥ देवीजोहुीह्वसुधीतिन्द्रेवमिन्द्रेह्वयोधसेन्द्रेवीदेमवर्द्धतामा॥ हृद्यात् एम

द्देमत्रिपणत्यङ्गोत्त्रमिन्द्रेह्वयोदधहूसुवनेवसुधेयस्यहोतांयजे॥ ॥ता २

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

त्रि २

देवीऊर्जाहुती ॥ दुघेसुदुघेपयसेंद्रंवयोधसंदेवीदेवमवर्द्धताम् ॥ पंक्त्या
छंदसेंद्रियंशुक्रमिंद्रेवयोदधद्वसुवनेवसुधेयस्यवीतांयज
॥ ३९ ॥ देवादैव्या ॥ देवादैव्याहोतारादेवमिंद्रंवयोधसंदेवौदेवमवर्द्ध
ताम् ॥ त्रिष्टुभाछंदसेंद्रियंत्विषिमिंद्रेवयोदधद्वसुवनेवसुधेयस्यवीतां
यज ॥ ४० ॥ देवीस्तिस्रस्तिस्रः ॥ देवीस्तिस्रस्तिस्रोदेवीर्वयोधसंपतिमिंद्रमव

य१

सं.हि. ७२ व्रद्धयन् ॥ जगत्याछन्दसेन्द्रियꣳ ऋषभमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य व्य
न्तु यज ॥ ८ ॥ देवो दैनराशꣳसैः सो ॥ देवो नराशꣳसो देवमिन्द्रं वयोधसं देवो
देवमवर्द्धयत् ॥ ष्णिहा छन्दसेन्द्रियं पष्ठवाहं गामिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधे
यस्य व्यन्तु यज ॥ ९ ॥ देवो वनस्पतिः ॥ देवो वनस्पतिर्देवमिन्द्रं वयोधसं देवो
देवमवर्द्धयत् ॥ द्विपदा छन्दसेन्द्रियमुक्षाणं गामिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसु राम ७२

धेयस्यवेतुयज॥४३॥देवम्बर्हिर्देवम्बर्हिर्वारितीनांदेवमिन्द्रंवयोध
सन्देवन्देवमवर्द्धयत्॥ककुभाछन्दसेन्द्रियंयशऽइन्द्रेवयोदधद्वसुवनेवसुधे
यस्यवेतुयज॥४४॥देवोऽअग्निःस्विष्टकृद्देवमिन्द्रंवयोधसंदेवोदेवम
वर्द्धयत्॥अतिछन्दसाछन्दसेन्द्रियंक्षत्रमिन्द्रेवयोदधद्वसुवनेवसु
धेयस्यवेतुयज॥४५॥अग्निमद्य॥होतारमवृणीतायंयजमानः॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं.ति. ध्यात्क्षीपवन्तुरोडाशान्तु प्रतिज्ञापवयो धर्मेक्षागम्यासुपर्णस्यात्र
७
ह्यदेवो हविस्त्यातिरभवद्विज्ञापवयो धर्मेक्षागेनात्र पूतमेर
स्तुः प्रतिपवनाग्रेऽभूद्देवो हृष्यन्तु पुरोडाशेन ॥ त्वामह्य स्तोषा ॥ ८८ ॥
॥ इति मलिनाथाद्ये ग्रन्थे विंशोध्यायः ॥ ८ ॥ ॥ समिद्धो
अग्रज्ञ ॥ समिद्धोऽस्य ज्ञानं हृदरामनीनाडुजमर्गेनमधुमन्नि त्वमा राम
७३

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

नः ह्यो जो वह्न्याजिनन्व्रात्तवे देवानां वर्हिः प्रियमा सधस्थेमाः रा धु
तेनाश्वनाधृतेनाळं स्मप्रयो देवयानान्वृजात स्वाज्यपञ्च देवान्
ऋतुस्वासुपेष्ठे सुरि शाः सवव्राणां स्वधा नमस्से यजमानाय धेहि॥
शाईळे स्वाईळ स्वासि वध स्व वाजिना श्वस्वासि मेध्य स्व सप्तेण
स्रुग्भिष्टुनाढैर्वर्वसुभिः सजोषाः प्रीतं वह्निं वहतु जातवेदाः॥३॥ स्वाहो

सं.ति.
७४

न्वाहिंसानि नीर्वेलिस्तु हस्मिन्धनुषा गोनसि श्रित्रुषु ष्पथमानन्मस्पिद्यामसादे
वेभिस्तु क्रमहरिति: सजोषाः स्योनकृ: स्वाना सुविते दधातु ॥४॥ एता
उवः सुभगा विश्वरूपा विपक्षोभिः श्रयमाणा उदातैः ऋष्वाः सा·
तीः कवषः शुम्भमाना द्वारो देवीः सुप्रायणा भवन्तु ॥५॥ अन्तरा मित्रा
वरुणा ॥ अन्तरा मित्रावरुणा चरन्ती मुखं यज्ञानामभि संविदाने ॥ उषा

राम
७४

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सो वाचं सुहितास्यो वसु श्रिस्थ्य॰ त्सु न स प्र यो नो वि र सा ह्यामि ॥ ५ ॥ प्रथमा वो
म ॥ प्रथमा वां चं सरथिना सुवर्णा ह्येवो परस्पन्त्रो मुधं ना नि विश्वा ॥ त्र
पिप्र यं चोरनाद्रा मिमाना होत्तारा ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ॥ ७ ॥ आदि
त्यैर्नः ॥ आदित्यैर्नो भारती वष्टु यज्ञं॰ सरस्वती सह रुद्रैर्न आवित ॥
इडोपहूता वसुभिः सजोषा यज्ञं नो देवीरमृतेषु धत्त ॥ ८ ॥ त्वष्टा वीरम्

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि·　त्यागबुद्धिर्देवकामज्ञानं स्वर्गबीजं यजनं श्रद्धा सुरश्चैव ॥ तत्र हेतुर्देवि श्रु
७५　णु वनं ज्ञानं बहोः कर्तामिह सिद्धिहोतः ॥ ८ ॥ अश्वो यज्ञ तनं अग्नौ
यज्ञेन स्वर्ग स्याम मर्त्त्या उपदेवाः ॥ ९ ॥ होतुः शः पाथ्यो ५ तु ॥ वनस्पतिर्देव लो
कस्य ज्ञानं त्वग्निना दग्धा सर्वहितानि सिद्धरूपा ॥ १० ॥ प्रजापते त्वं परमः ॥ ब्रह्मधा　॥ म
धानं महोज्ञातो द्विविधं यज्ञ मंत्रा ॥ स्वाहा हेतेन तु विधापुरो गायत्र्या हि साध्या　७५

त्स्विरद्गनु देवाः ॥ ॥ यदक्रन्दः । प्रथमं जायमान उद्यन्त्समुद्रादुत वा
पुरीषात् ॥ श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू । उपस्तुत्यं महि जातं ते । अर्वन् ॥
१ ॥ यमेन दत्तम् ॥ यमेन दत्तं त्रित । एनमायुनगिन्द्र । एणं प्रथमो । अध्यति
ष्ठत् ॥ गन्धर्वो । अस्य रशनामगृभ्णात्सूरादश्वं वसवो निरतष्ट ॥ २ ॥
असि यमः ॥ असि यमो । अस्यादित्यो । अर्वन्नसि त्रितो गुह्येन व्रते

सं.हि. न ॥ अग्निसोमेन समस्माद्विपक्कः आनुदात्तो त्रिणोद्विविबन्धनानि ॥ ४ ॥
७६ चीणिते ॥ चीणितैः आनुदात्तो द्विविबन्धनानि अग्नीण्णप्यनुदात्तीएपन्नः सगुडे ॥
उतैवमेवकरण स्थुस्सर्वेन्या चात्मलः आनुदः परमङ्गनिबन्धम् ॥ ५ ॥ इमातेवा
जिन्नवमाजेनानीमा शफानां मनितुन्विधाना ॥ अन्त्रोतेभङ्गारश
नीः अपस्यमतास्यपाः अभिरङ्गत्रिगोपाः ॥ ६ ॥ अनुत्वमानेन्नामनसा राम ७६

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

रादेजानामवोदिवाप्ततयन्नम्पततङ्गम॥ शिरोऽस्थप्रपक्ष्यप्याथिभिः सुगे
भिरागेगुभिर्ज्ञर्पोऽह्मानम्पतत्रि॥ ७ ॥ अश्रोतोरुपमुन्नममपश्यपः
त्रिगीषमाणाभिषः श्चापदेशो॥ पर्द्दोतमन्त्रोऽश्वनुभोगमानडादिक्री
तिहुः उषवीरजोगः॥ ६ ॥ अनुत्या॥ अनुत्वारण्योऽ अनुमर्ष्यो॥ अर्द्दे
नेनुगावोनुभगाः कुनीनाम॥ अनुवृत्तामस्त्रवेतक्त्यामिसुरानुदेवा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

हिरण्यशृङ्गोपः

सं.हि. मिमीतेवीयन्ते॥७॥हिरण्यशृङ्गोयोऽस्यपादामनोजवाऽअवर
७१ ऽइन्द्रऽआसीत्॥देवाऽइदस्यहविरद्यमायन्योऽअर्वन्तम्प्रथमोऽअध्य
तिष्ठत्॥८॥ईर्म्मान्तासशिलिकमध्यमसः॥ईर्म्मान्तासशिलिकमध्य
मासःसंशूरणासोदिव्यासोऽअत्याः॥हंसाऽइवश्रेणिशोयतन्ते राम
यदाक्षिषुर्दिव्यमज्ममश्वाः॥९॥तवशरीरम्॥तवशरीरम्पतयि ७१

ष्णु॰ र्व्वन्तव चित्तं वात इव ध्रजीमान्॥ तव शृङ्गाणि विष्ठिता पुरुत्रा

रण्येषु जर्भुराणा चरन्ति॥ २४॥ उपप्र॥ उपप्रागाच्छसनं वाज्यर्वा दे

वद्रीचा मनसा दीध्यानः॥ अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात्कवयो

यन्ति रेभाः॥ २५॥ उपप्र॥ उपप्रागात्परमं यत्सधस्थमर्वाँ॥ अ

च्छा पितरम्मातरं च॥ अद्या देवाञ्जुष्टतमो हि गम्याः अथाशा

सं॰हि॰ २८

स्वेरा गुषेत्वार्य्यो रि ॥ २४ ॥ समिद्धोऽअद्य ॥ मनुषो दुरोणे ॥ देवो देवान्य

जसि जातवेदाः ॥ आ च वह मित्रमहश्चिकित्वान्त्वं दूतः कविरसि प्रचे

ताः ॥ २५ ॥ तनूनपात्पथः ॥ तनूनपात्पथऽऋतस्य यानान्मध्वा समञ्जन्त्स्व

दया सुजिह्व ॥ मन्मानि धीभिरुत यज्ञमृन्धन्देवत्रा च कृणुह्यध्वरं नः राम

॥ २६ ॥ नराशंसस्य महिमानम् ॥ नराशंसस्य महिमानमेषामुपस्तोषा २८

म यजतस्य यज्ञैः ये सुक्रतवः शुचयो धियंधाः स्वदन्ति देवा उभयानि ह
व्या ॥ २ ॥ आजुह्वान ईड्यो ॥ आजुह्वान ईड्यो वंद्यश्चा याह्यग्ने व
सुभिः सजोषाः ॥ त्वं देवानामसि यह्व होता स एनान्यक्षीषितो यजीया
न् ॥ ३ ॥ प्राचीनं बर्हिः प्रदिशा पृथिव्या वस्तोरस्या वृज्यते अग्रे अह्नाम्
व्युप्रथते वितरं वरीयो देवेभ्यो अदितये स्योनम् ॥ ४ ॥ व्यचस्वतीरुर्वि

सं.हि.
२९

या॥ विन्नयज्ञांप्तिब्यो नजनयः शुभ्रमानाः॥ देवीर्द्वारो बृहतीर्विश्वा-
मिन्वा देवेभ्यो भवत सुप्रायणाः॥ ३०॥ आ सुष्वयन्ती॥ यजते उपा-
के उषासानक्ता सादंतां विश्वयोनौ॥ दिव्ये योषणे बृहती सुरुक्मे ऽधि
श्रियं शुक्रपिशं दधाने॥ [redacted]॥ दैव्या होतारा॥ प्रथमा सुवाचामि-
माना यज्ञं मनुषो यजध्यै॥ प्रचोदयन्ता विदथेषु कारू प्राचीनं ज्योतिः राम २९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ष्प्रदिशो दिशन्नो ॥ ३२ ॥ अग्ने ॥ आ नो यज्ञम्भारती तूयमेत्विडा मनुष्वदिह
चेतयन्ती ॥ तिस्रो देवीर्बर्हिरेदꣳ स्योनꣳ सरस्वती स्वपसः सदन्तु ॥ ३३ ॥ य
इमे द्यावापृथिवी जनित्री रूपैरपिꣳशद्भुवनानि विश्वा ॥ तमद्य होतरिषि
तो यजीयान्देवन्त्वष्टारमिह यक्षि विद्वान् ॥ ३४ ॥ उपावसृज त्मन्या ॥ सम
ञ्जन्देवानाम्पाथ ऋतुथा हवीꣳषि वनस्पतिः शमिता देवो अग्निः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि. ८० स्वदन्तु हव्यम्मधुना घृतेन ॥ ३५ ॥ सद्योजातः ॥ सद्योजातो व्यमिमीत यज्ञ
मग्निर्देवानामभवत्पुरोगाः ॥ अस्य होतुः प्रदिश्यृतस्य वाचि स्वा
हाकृतं हविरदन्तु देवाः ॥ ३६ ॥ केतुं कृण्वन ॥ केतुं कृण्वन्नकेतवे पेशो मर्य्या
अपेशसे ॥ समुषद्भिरजायथाः ॥ ३७ ॥ जीमूतस्येव भवति ॥ जीमूतस्येव भवति प्रती
कं यद्वर्म्मी याति समदामुपस्थे ॥ अनाविद्धया तन्वा जय त्वं स त्वा वर्म्मणो राम ८०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

महिमापिपर्त्तु॥३६॥धन्वनागाधन्वनाजिञ्जयेमधन्वनातीव्रा:
समदोजयेम॥धनुःशत्रोरपकामङ्कृणोतिधन्वनासर्वाःप्रदिशोजये
म॥३७॥वक्ष्यन्तीवेदागनीगन्तिकर्णंप्रियंसखा
यम्परिषस्वजाना॥योषेवशिङ्क्तेवितताधिधन्वञ्ज्याइयंसमनेपा
रयन्ती॥३८॥तेआचरन्तीसमनेवयोषामातेवपुत्रम्बिभृता

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि. १ तामुपलभ्य अरुणशत्रूं क्षिद्धतानां संक्षिप्तानेन्यानुलक्ष्मी हेमविष्णुत्रौ व्यामि
ज्ञोन ॥ ७ ॥ वद्धो नां पिता ॥ वसुरस्य पुत्रम्भिवस्त्वा हेरणोतिसमनावुगस्य
॥ ३ ॥ बुधिः सङ्काः ५ तना स्वमवर्णः ५ हे निनछोजयति प्रमृतः ॥ ८ ॥ रध्यु
ति सृत्न ॥ रथति हे नयति ह्याजिनः पुरो यत्र यत्र कामयते सुधा रथिः ॥ व्य एम
भी शनाम्न हिमानै पनायतमनः ५ स्त्वा रत्नु यछन्निर रमयं ॥ ७ ॥ ति १

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

(१०७)

तत्रास्मभ्यमिषवः शर्म्म यंसन् ॥४८॥ ऋजीते परि ॥ वृङ्धि नोश्मा भ
वतु नस्तनूः ॥ सोमो अधिब्रवीतु नोदितिः शर्म्म यच्छतु ॥४९॥ आजङ्घ
न्ति ॥ आजङ्घन्ति सान्वेषां जघनाँ ॥ उपजिघ्नते ॥ अश्वाजनि प्र
चेतसोश्वान्त्समत्सु चोदय ॥५०॥ अहिरिव भोगैः ॥ पर्य्येति बाहुं ज्या
या हेतिं परिबाँमानाः ॥ हस्तघ्नो विश्वा वयुनानि विद्वान् पुमान् पुमांसं
ध

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि. सुम्यरियातुह्विष्मते॥ ४॥ वनस्पतेवीड्वङ्गः॥ वनस्पतेवीड्वङ्गोहीभू

याःअस्मत्सखाप्रतरणःसुवीरः॥ गोभिःसन्नद्धोअसिवीडयस्वास्थाता

तेजयतुजेत्वानि॥ ५॥ दिवःपृथिव्याःपर्योजउद्भृतंवनस्पतिभ्यःप

र्याभृतंसहः॥ अपामोज्मानंपरिगोभिरावृतमिन्द्रस्यवज्रंहवि राम

षारथंयज॥ ६॥ इन्द्रस्यवज्रः॥ इन्द्रस्यवज्रोमरुतामनीकंमित्रस्यग

व्रान्घोषान्॥तीव्रान्घोषान्कृण्वते वृषपाणयोऽश्वारथेभिःसह
वाजयन्तः॥अवक्रामन्तःप्रपदैरमित्राँक्षिणन्तिशत्रूँरनपव्यय
न्तः॥४४॥रथवाहनꣳहविः॥रथवाहनꣳहविरस्यनामयत्रायुधन्नि
हितमस्यवर्म्म॥तत्रारथमुपशग्मꣳसदेमविश्वाहावयꣳसुम
नस्यमानाः॥४५॥स्वादुषꣳसदःपितरः॥स्वादुषꣳसदःपितरोवयोधाः

सं॰हि॰ च्छ्रेश्रितः शक्तीवन्तो गभीराः ॥ चित्रसेना इषुबलाः अमृध्राः सतो
२ वीराः उरवो व्रातसाहाः ॥ ॥ ब्राह्मणासः पितरः ॥ ब्राह्मणासः पि
तरः सोम्यासः शिवे नो द्यावापृथिवी अनेहसा ॥ पूषा नः पातु दुरिता
है ऽ। द्दृतावृधो रक्षा माकिर्नो अघशंस ईशत ॥ ॥ सुपर्णं वस्ते मृगो अ
स्या दन्तो गोभिः सन्नद्धा पतति प्रसूता ॥ यत्रा नरः सं च वि च द्रवन्ति राम २

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वेदेषुः ह

अंगराग ९

द्रौ घृतस्नास्य नाभिः। सेमां नो हव्यदातिं जुषाणो देव रथ प्रति हव्या गृभाय॥५४॥ उप श्वासय पृथिवीमुत द्यां पुरुत्राते मनुतां विष्ठितं जगत॥
स दुन्दुभे सजूरिन्द्रेण देवैर्दूराद्दवीयोऽअपसेधशत्रून्॥५५॥ आक्रन्दय॥ आ
क्रन्दय बलमोजो नऽआधा निष्ट्यामृः॥त्री निहि दुरिता बाधमानः॥
अपप्रोथ दुन्दुभे दुछुना इतऽइन्द्रस्य मुष्टिरसि वीडयस्व॥५६॥ आमूः॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि. आमूरज प्रत्यावर्त्तयेमाः केतुमद्दुन्दुभिर्वावदीति॥ समश्वपर्णाश्चरन्ति नो

७८ नरोऽस्माकमिन्द्र रथिनो जयन्तु॥५०॥ आग्नेयः कृष्णग्रीवः सारस्वती मेषी ब

भ्रुः सौम्यः पौष्णः शितिपृष्ठो बार्हस्पत्यः शिल्पो वैश्वदेव ऐन्द्रोऽरुणो

मारुतः कल्माष ऐन्द्राग्नः संहितोऽधोरामः सावित्रो वारुणः कृष्ण एक

शितिपात्पेत्वः॥ अग्नयेऽनीकवते॥ अग्नयेऽनीकवते रोहिताञ्जिरनड्वानधो राम

७८

गौमैसाविश्चोपाह्वीरजतनाभीवम्य्वद्देवोपिशङ्कोनूपैरोमाहतःकल्मा

षंत्र्याग्नेयपद्नोराजःसारस्वतीमषीबोहत्णःपेत्वः॥ पर्इात्त्रुस्रयेगात्राय॥

निर्वपेतराजन्यायायाष्टाकपालंरुद्राययैत्रेष्टुभायपञ्चदशायबार्हता

यैकादशकपालोविश्वेभ्योदेवेभ्योजागतेभ्यः सप्तदशेभ्योवैरूपे

भ्योद्वादशकपालोमित्रावरुणाभ्यामानुष्टुभाभ्यामेकविंशाभ्या

सं.हि.
८५

वैराजाभ्यांपयस्यावृहस्पतयेपाङ्क्तायत्रिणवायशाक्करायचरुःसवित्रऔ
ष्णिहायत्रयस्त्रिंऽशायरैवतायद्वादशकपालःप्राजापत्यश्चरुरदित्यैवि
ष्णुपत्न्यैचरुरग्नयेवैश्वानरायद्वादशकपालोनुमत्याअष्टाकपालः॥६०॥
॥ इतिसंहितापाठेऽकोनत्रिंशोध्याय ॥ ॥ देवसवि
तः॥देवसवितःप्रसुवयज्ञंप्रसुवयज्ञपतिंभगाय॥दिव्योगन्धर्वःकेत

राम
८५

इति संहिता पाठे एकोनत्रिं(शो) ध्यायः।

पूः केन नः पुनातु ब्रह्मणस्पतिर्वीवन्नः स्वदन्तु ॥१॥ तत्सवितुः ॥ तत्सवितुर्वे

रेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ॥ धियो यो नः प्रचोदयात् ॥२॥ विश्वानि देव ॥

सवितर्दुरितानि परासुव ॥ यद्भद्रं तन्न आसुव ॥३॥ विभक्तारं हवाम

हे वसोश्चित्रस्य राधसः ॥ सवितारं नृचक्षसम् ॥४॥ ब्राह्मणो ब्राह्मणाम

ब्राह्मणो ब्राह्मणां [illegible]त्रा याजन्व सद्योवैश्यन्नतपशुपुष्टं नमसेतत्स्के

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰लि॰

रत्नाकायवीरत्नरोम्प्लापम्मानैक्ष्मीवमांक्रयायोञ्जपोगङ्क्षाभोयपुस्त्व
लमतिङ्कुस्थायमागधेमा॥ ॥नतायेमृतमा॥न्तायमृतङ्कीनायेमलुषन्ध
र्म्मायसभावरत्नरिष्टायेभीमल त्नर्म्मायेरभ॰ हसायकारिमानस्थायेस्त्री
घरवम्नमरेकुमारीपुत्रमेधारपेकार॰थेर्ष्मायनस्रोगमा॥ ॥तयेमकोलाल म
तयेमकोलालम्मापायेकर्म्मार॰लपायमणिकार॰सुभेद्र॰थरघ्यातपाग॥ राम

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

पुकार्द‌ःहेम्मे धनुष्काद्धंस्मेगो।ज्याकारंदैं हणयरज्ञुसर्जमन्त्वेवम्हणापु
मन्त्रकायश्चनितमा।ऽ।नदी ब्राह्मणोपाजिष्टमा।नहिब्राह्मणोपाजिष्टमत्त्रो
कोज्ञानेषाद्मपुरुषब्रह्मा ग्याा यदुम्मेहेङ्ग धर्मोप्सतोब्राह्मणोब्राह्मणोम्पपु
ण्णाउन्नतेसर्पदेवजनेब्राह्मणोणतिपद्मयेब्राह्मकितवामीर्थतायाञ्च
कितवम्पिशावेब्राह्मणोपविदलकारीम्पानुधानेब्रा:कण्ठाकोकारीम

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰ हि॰ ॥ नामसन्धयैजारांगुलायो पपतिमान्त्रैपारिविन्ननिचैत्रपारिविविद्दानमरा

७ ण्याः ऋद्धिविघ्नपतिन्निष्कृत्येपशास्थारीं समज्ञानोपस्मारकोरीमुकोमो

ह्यायोपसंरूव्वर्णायानुरूधम्वलायोपशमा ॥ १ ॥ उक्तारेखाः कुब्जम ॥

उक्तारेखांकुब्जम्प्रमुरेखामनव्हावः स्वामपंप्रशाया न्धेमधर्म्मो

पद्मधिरम्यविद्यापभिषजेम्प्रज्ञानोपनरूत्वरुपोमोरिद्वायेप्रश्चि राम ७

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नेमुपरीक्षायाञ्जभिपुस्त्रिनेमर्य्यादायेपुस्तचिवाकम॥ ॥नाञ्ज
म्मेव्याहत्निपम॥ ञ्जमेम्याहत्निपञ्जवायाञ्जवुपम्युरवेगोलेव्वीय्यो
याद्विपालकेजेसेजपालमिरायेकीनाशङ्कनालोपमुराकारवद्वायग
ये लपण्ञेव्वित्तवमाड्व ड्ढानारम॥ ३॥ भायैद्दावीहरम॥ भायैदा
व्वाहारप्पभायाञ्जग्मेवच्चुध्व्रस्येविहृपापाभिषेक्कारंबर्षिंहा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं. ति.
८८

यनाकायपरिवेष्टारान्हेवलोकापयेशिलारम्भानुष्यलोकायप्रकाशि
नार्ध सर्वब्रह्मलोके ब्रह्मः उपसेन्क्षारम्भवः स्तैन्हव धायोपमश्यितारम्भ
धायवद्वासः पल्पुलोम्नुकामायजयिद्वोमाश्चात्तयेहन्नन ह्रस्वयमाास
नयेहन्नन ह्रस्वंपंचेन्द्रियत्वायापिशुनं द्विविक्षेण देत्तारमोपह् ष्ट्रायानुद्दत्ता
रम्भलायानु चंस्तुम्नपरिक्षकृद्दष्प्रियायायप्रियवद्वा दिनमरिष्ठ्याज्य

राम
८८

ञ्जवसुन्दरांगोत्तुंगाय लोकाय भागदुंघ्वर्षिस्थाय नाकाय परिवेष्ट

रमा॥ नमस्त्वावे यज्ञाय नमो नमस्त्वावे यज्ञाय पङ्क्तघाय निसतं योगाय यो

क्काराय शोकाय पाभिस्तनोरुद्रमायन्त्रिमो क्कारमुलक्ष्लनिकुले ब्रह्मा त्रिशि

नव्वपुषमानस्तुजनते रिलायामनीकारीचित्रि योत्रे को शकायौ सि

मायाशुमा॥४॥ यमाय यमस्तम॥ यमाय यमसमर्थ ब्रह्मावंताकाय

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं.हि. ७९

संवज्ञरायपर्य्यायिणींपरिवज्ञराया ज्ञानाभिध्यावज्ञरायानीश्वरी
मिहूज्ञरायातिष्ठहूरीवज्ञरायपविजर्ज्जगत्यंसवज्ञरायपत्तिक्षिप्रो
भुद्धो जिनसन्धेः साध्यो बुद्धस्वर्म्मम्म मा॥ ॥ सरो बुद्धो धैवरम॥ सरो
बुद्धो धैवराषुपक्ष्या वराबुद्धो दसैहैस शान्ता बुद्धो वैदूवद्दूला बुद्धाः शौष्ठ
लम्पारायमार्गारमवाराय केवर्ल्लनीर्थे बुद्धाः श्च्चारद्विषमबुद्धोमेना

राम ७९

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

लं स्वनेभ्यः पर्णकं गुहाभ्यः किरातं सानुभ्यो जम्भकं पर्वतेभ्यः
किम्पुरुषम् ॥ १६ ॥ बिभत्सायै पौल्कसम । वीभत्सायै पौल्कसं
वर्णाय हिरण्यकारं तुलायै वाणिजं पश्चदोषाय ग्लाविनं वि
श्वेभ्यो भूतेभ्यः सिध्मलं भूत्यै जागरणमभूत्यै स्वपनमार्त्यै जनवादिनं
व्यृद्ध्या अपगल्भं संशराय प्रच्छिदम् ॥ १७ ॥ अक्षराजाय कितवम् । अक्ष

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.लि.
९०

राजायकितवङ्कृतायादिनवटुशेङ्गनोपिकेल्पिनच्छूपरायाधिकेल्पिन
मास्कव्हायमभास्यानानुस्तनंवेगाव्हाव्हमनकायाेयातजुधेयोगंगाव्हि
ष्ठेत्नौनचिं जिङ्गमाणाजुपतिष्ठतिदुष्लतायवराकागाष्पापाफ्नेमेलुग
म्रागाव्रतिस्तुस्काँयाग्च्छतेनम्राग्रतिस्तुनकाँयाग्च्छतेनह्रोषायाः
भयमन्नायबजुगाह्निनमनन्नायमकेःशाव्हयाउम्वारायातेम्मतेष राम
९०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वीणावादङ्क्रोशोयन्तृणवृक्ष्मम्मसेवस्त्याराये शाह्ना ध्वंव्व नोयव्व
नेपमन्नातोराणायदावपमा॥ १॥ नम्मोयपूँ स्वलुमा॥ नम्मोयपूँ स्व
लुशंतुहसोयकारिंष्यादसेशावल्लाङ्क्रोमएपुङ्गाकमभिक्रोशवृ
तामहसेवीणावाइंम्याणिग्व्रनृणावध्मन्हान्नन्नायानद्वायनलव
मा॥ २॥ ग्रनयेपीवानमा॥ ग्रनयेपीवानंम्यथिवैयेपीवसर्पिणंवा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं·ति·
३१

यवेचाण्डालमन्तरिक्षायवꣳशनर्त्तिनन्दिवेखलतिꣳसूर्य्यायहर्य्यक्षन्न
क्षत्रेभ्यःकिर्म्मिरञ्चन्द्रमसेकिलासमह्नेशुक्लम्पिङ्गाक्षꣳरात्र्यैकृष्णम्
पिङ्गाक्षम् ॥ २१ ॥ अथैतान ॥ अथैतानष्टौविरूपानालभतेतिदीर्घञ्
चातिह्रस्वञ्चातिस्थूलञ्चातिकृशञ्चातिशुक्लञ्चातिकृष्णञ्चाति
कुल्वञ्चातिलोमशञ्च ॥ अशूद्राअब्राह्मणास्तेप्राजापत्याः ॥ मा

राम
३१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

गध्रंः पुंश्चली कितवं क्लीबो शूद्रा ॥ अब्राह्मणास्ते प्राजापत्याः ॥
॥ इति संहितापाठे त्रिंशोऽध्यायः ॥३०॥ ॥ सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः स
हस्रपात् ॥ स भूमिं सर्वतः स्पृत्वात्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥१॥ पुरुषऽएवा पुरु
षऽएवेदं सर्वं यद्भूतं यच्च भाव्यम् ॥ उतामृतत्वस्येशानो यदन्नेना
तिरोहति ॥२॥ एतावानस्य महिमातो ज्यायाँश्च पूरुषः ॥ पादोऽस्य वि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि. श्वाभूतानित्रिपादस्यामृतन्दिवि ॥३॥ त्रिपादूर्द्ध्व ॥ त्रिपादूर्द्ध्व उदैत्पुरु
९२ षःपादोस्येहाभवत्पुनःततोविष्वङ्व्यक्रामत्साशनानशनेअभि
॥४॥ ततोविराट् ॥ ततोविराडजायतविराजोअधिपूरुषः ॥ सजातोअत्य
रिच्यतपश्चाद्भूमिमथोपुरः ॥५॥ तस्माद्यज्ञात् ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतःस राम
म्भृतम्पृषदाज्यम् । पशूंस्तांश्चक्रेवायव्यानारण्यान्ग्राम्याश्चये ॥ ९२

॥६॥ तस्माद्यज्ञात ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुत ऋचः सामानि जज्ञिरे । छन्दा
ꣳसि जज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत ॥७॥ तस्मादश्वा ॥ तस्मा
दश्वा अजायन्त ये के चोभयादतः । गावो ह जज्ञिरे तस्मात्तस्माज्जाता अजा
वयः ॥८॥ तं यज्ञं ॥ तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन्पुरुषं जातमग्रतः । ते
न देवा अयजन्त साध्या ऋषयश्च ये ॥९॥ यत्पुरुषम ॥ यत्पुरुषम ॥ य

सं॰हि॰

९

व्यदंधुकतिधाव्यकल्पयन्मुखङ्किमस्यासीत्किंबाहूकिमूरूपादाउ
ब्राह्मणस्य
च्यते॥११॥ब्राह्मणोस्यमुखमासीद्बाहूराजन्यः कृतःऊरूतदस्ययद्वै
श्यःपद्भ्यांशूद्रोअजायत॥१२॥चन्द्रमामनःसोजातश्चक्षोःसूर्यो
अजायत॥श्रोत्राद्वायुश्चप्राणश्चमुखादग्निरजायत॥१३॥नाभ्याआ
सी॥नाभ्याआसीदन्तरिक्षंशीर्ष्णोद्यौःसमवर्त्तत॥पद्भ्यांभूमिर्दिशःश्रो

राम

९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

त्रात्तथालोकाँ२॥अकल्पयन्॥१३॥यत्पुरुषेण॥हविषादेवायज्ञम
तन्वत॥वसन्तोऽस्यासीदाज्यङ्ग्रीष्मइध्मःशरद्धविः॥१४॥सप्तास्य
॥सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिःसप्तसमिधःकृताःदेवायद्यज्ञन्तन्वा
नाऽअबध्नन्पुरुषम्पशुम्॥१५॥यज्ञेनयज्ञम॥यज्ञेनयज्ञमयज
न्तदेवास्तानिधर्म्माणिप्रथमान्यासन्॥तेहनाकम्महिमानःसच

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि॰
२७

न्न यत्र पूर्व्वे साध्याः सन्ति देवाः ॥१६॥ अद्भ्यः सम्भृतः ॥ पृथिव्यै रसाच्च विश्वकर्म्मणः सम
णः समवर्त्तताग्रे तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति तन्मर्त्त्यस्य देवत्वमाजानमग्रे ॥
१७॥ वेदाहम ॥ वेदाहमेतम्पुरुषम्महान्तमादित्यवर्ण्णन्तमसः परस्तात् ॥ त
मेव विदित्वातिमृत्युमेति नान्यः पन्था विद्यतेयनाय ॥१८॥ प्रजापतिश्चर
ति ॥ प्रजापतिश्चरति गर्ब्भेन्तरजायमानो बहुधा विजायते ॥ तस्य यो

राम

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

निम्परिपश्यन्तिधीरास्तस्मिन्हतस्थुर्भुवनानिविश्वा॥१९॥योदेवेभ्यऽ
॥योदेवेभ्यऽआतपतियोदेवानाम्पुरोहितः॥पूर्वोयोदेवेभ्योजातोनमोरु
चायब्राह्मये॥२०॥रुचम्ब्राह्मन॥रुचब्राह्मञ्जनयन्तोदेवाऽअग्रे
तदब्रुवन्॥यस्त्वैवम्ब्राह्मणोविद्यात्तस्यदेवाऽअसन्वशे॥२१॥श्री
श्चतेलक्ष्मीश्चपत्न्यावहोरात्रेपार्श्वेनक्षत्राणिरूपमश्विनौव्यात्तम्

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

से.टि.
६५

इष्णन्निषाणामुम्म इषाणसर्व्वलोकम्म इषाण ॥२२॥ इति संहि

तापाठे एकत्रिंशोध्यायः ॥ ॥ ॐ ॥ तदेवा ॥ तदेवाग्निस्तदादित्य

स्तद्वायुस्तदु चन्द्रमाः ॥ तदेव शुक्रन्तद्ब्रह्म ता आपः स प्रजापतिः ॥१॥

सर्व्वे निमेषाः ॥ सर्व्वे निमेषा जज्ञिरे विद्युतस्परिदासमि नैनमूर्ध्वन्दिवमा

वितारिसारिपा सर्व्वे निमेषा जज्ञिरे विद्युतस्तस्मात्पुरुषादधि नैनमूर्द्ध्वन्न ति राम

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri. Funding: MIDF

र्य्यञ्चन्नमध्ये परिजग्रभत् ॥२॥ न तस्य प्रतिमा ऽअस्ति यस्य नाम मह

द्यशः ॥ हिरण्यगर्ब्भ ऽइत्येष मामाहिंसीदित्येषा यस्मान्न जात ऽइत्ये

षः ॥३॥ एषो ह देवः प्रदिशोनु सर्व्वाः पूर्व्वो ह जातः स ऽउ गर्ब्भे ऽअन्तः ॥ स

एव जातः स जनिष्यमाणः प्रत्यङ्जनास्तिष्ठति सर्व्वतोमुखः ॥४॥ य

स्माज्जातम्मा ॥ यस्माज्जातन्न पुरा किञ्चनैव य ऽआबभूव भुवनानि विश्वा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि॰ ९९

प्रजापतिःप्रजापत्ये॰ऽराणात्स्त्री॥त्रिज्ञ्माती॥ॐषिमचेतेसषोडशी॥५॥

येनद्यौ॥येनद्यौरुग्रापृथिवीचदृढायेनस्वःस्तभितंयेननाकः॥यो

अन्तरिक्षेरजसोविमानःकस्मैदेवायहविषाविधेम॥६॥यंक्रन्दसीअ

वसातस्तभानेअभ्यैक्षेतांमनसारेजमाने॥यत्राधिसूरउदितोवि

भातिकस्मैदेवायहविषाविधेम॥आपोहयद्बृहतीर्यद्विरापः॥॥वि

राम ९९

नस्रात्॥ वेनस्तत्पश्यन्निहितङ्गुहा सद्यत्र विश्वम्भवत्येकनीडम्॥ तस्मि
न्निदं सञ्च वि चैति सर्वं स ओतः प्रोतश्च विभूः प्रजासु॥ ८॥ प्रतद्वो
चेदमृतन्नु विद्वान्गन्धर्वो धाम विभृतङ्गुहा सत्॥ त्रीणि पदानि
निहिता गुहास्य यस्तानि वेद स पितुः पितासत्॥ ९॥ स नो बन्धुर्जनि
ता स विधाता धामानि वेद भुवनानि विश्वा॥ यत्र देवा अमृतमानशानास्तृतीये धा
संहि १

सं.हि. मनस्थैरयन्त ॥१०॥ परित्यभूतानि परीत्यलोकान्परीत्यसर्वाः प्रदिशो
३७ दिशश्च ॥ उपस्थायप्रथमजामृतस्यात्मनात्मानमभिसंविवेश ॥११॥ परि
द्यावापृथिवीसद्यइत्वापरिलोकान्परिदिशः परिस्वः ऋतस्यतन्तुं
विततंविचृत्यतदपश्यत्तदभवत्तदासीत् ॥१२॥ सदसस्पतिमा॥सद राम
सस्पतिमद्भुतंप्रियमिन्द्रस्यकाम्यम् ॥ सनिंमेधामयासिषंस्वाहा ॥१३॥ ३७

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

याम्मेधा॥याम्मेधान्देवगणाः पितरश्चोपासते। तयामामद्यमेधयाग्नेमे

धाविनङ्कुरुस्वाहा॥१४॥मेधाम्मे॥मेधाम्मेवरुणोददातुमेधामग्निःप्रजा

पतिःमेधामिन्द्रश्चवायुश्चमेधान्धाताददातुमेस्वाहा॥१५॥इदम्मे॥इदं

मेब्रह्मचक्षत्रञ्चोभेश्रियमश्नुताम्॥मयिदेवादधतुश्रियमुत्तमा

न्तस्यैतेस्वाहा॥१६॥ इतिसंहितापाठेद्वात्रिंशोऽध्यायः॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं.हि.
९८

अस्याजरासः ॥ अस्याजरासो दमामरित्राः ॥ अर्चद्धूमासः ॥ अग्नयः पावकाः
श्वितीचयः श्वात्रासो भुरण्यवो वनर्षदो वायवो न सोमाः ॥ ॥ हरयो
धूमकेतवः ॥ हरयो धूमकेतवो वातजूताः ॥ उपद्यवि ॥ यतन्ते वृथगग्न
यः ॥ २ ॥ यजानः ॥ यजानो मित्रावरुणा ॥ यजा देवाँ ॥ ऋतम्बृहत् ॥ अग्ने
यक्षि स्वन्दमम् ॥ ३ ॥ सुत्का हि दिवहूतमाँ ॥ अश्वावाँ ॥ रथ्येनराथी

राम
९८

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

रिवा॥ निहोता पुर्वोः सेदः॥४॥ द्वे विह्रि पेवरतः त्वर्येन्त्र च्या च्यो वृक्षमु

पेथापयेतो॥ हरिरांपि त्मस्याप्रवेति स्वधावो स्तुक्नो त्मन्त्यस्यो दृहशे

सुवर्वी॥ प॥ शतम् १००॥ अयमिहा प्रथमो धायि धातृभिर्होता यजि

ष्ठो अध्वरेष्वीड्यः। यमप्नवानो भृगवो विरुरुचुर्वनेषु चित्रं विभ्वं

विशेविशे॥ ८॥ त्रीणि शता त्री सहस्राण्यग्निं त्रिं ८ शच्च दे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि.
९९

वानड्वेदेवानवेवासपर्श्चेनाऽऽतौदेव्यौतेनात्मात्वाह्निरस्माकमस्मा
हिन्वोताऽरत्निःसाद्यपत्र।।२।।मूर्द्धानन्दिवः।।मूर्द्धानन्दिवोऽअर
तिम्पृथिव्यावैश्वानरमृतऽआजातमग्निम्।।कविंसम्राजमतिथिञ्ज
नानामासन्नपात्रञ्जनयन्तदेवाः।।।।अग्निर्वृत्राणिजङ्घनद्द्रविणस्यु
र्विपन्यया।।समिद्धःशुक्रःशुक्रऽआहुतः।।।।विश्वेभिःसोम्यम्मधु।।वि

राम
९९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

श्चेभिस्तोमम्न्यमस्त्वग्ग्राः२२॥ वायुनापिवामित्रस्य धर्मभिः॥ ॥अग्नाय

ता॥ अग्नायदिषेरुपतिंतेजस्वन्तुविरत्तोनिषिक्त्वद्यौरभिके॥ अग्निसिः

हेमनवद्यंस्पुवानःस्वाहाज्ञनयम्वरयेद्ध्या॥ ॥अग्ने शर्द्धमहते

सोभगायतवद्युम्न्यान्युत्तमानिसन्तु॥ सज्ञास्पत्यं सुयममाकृणो

ष्वशत्रूयतामभितिष्ठामाहांसि॥ ॥त्वांहिमन्द्रतमस्त्वर्कं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

नः सुधिस्तुव्यर्गी

सं.हि. १०० शोकेभबृहन्महिश्रोण्याये॥३२॥ त्वन्नस्त्वासवसादेवताताप्रपुर्मन्गन्निसर्थे

मानःतमा॥३३॥ तेअग्नयोनावानुतप्रियासःसन्तुसूरयःयन्तारोयेमघवानो

जनानामूर्वान्दयन्तगोनाम्॥३४॥ सुधिस्तुव्यर्स्मद्वह्निमिद्वैयेसपावभिः

श्रुतीदर्त्नुबर्हिषिमित्रोऽर्य्यमाप्रातर्यावाणःस्वत्नुभम्॥३५॥ हिस्तेभूषा

मादेतिः॥ हिस्मेषुषामदितिप्रशितयोना हिस्मेषामतिपिम्मोनुषाणाममात्र राम १००

ग्निर्हव्यातामवेः आहुणानेः सुमृडीकोभवतुजातवेदाः॥ ८ ॥ महोऽग्नेः॥
समिधानस्यशर्म्मन्ननागामित्रेवरुणोस्वस्तये॥ श्रेष्ठेस्यामसवितुःसवी
मनितद्देवानामवोऽद्यावृणीमहे॥ ९ ॥ अपश्चिता॥ अपश्चितानिष्पु
क्षुध्योनगावोनवंसराज्ञातारत्नरुद्र॥ महिर्देवापुर्नतनियुतोमेऽक्षु
त्वेऽहिधीभिर्हयसेधियाजाम॥ १० ॥ गावउप॥ गावउपावतावतम्म

संहि
१०१

होऽष्यज्ञस्य रण्यसुदो॥ उभाकर्मो हिरण्यया॥१३॥ बृहद्द्या सस्तु उदि
तेनागाभिद्वेऽग्न्यर्प्यमा॥ सुवासविताभगः॥१४॥ अग्नासुतेंसिञ्चत श्रीयं ९
रोदस्योरभिश्रीयमा॥ रसादधीत वृषभमा॥ तस्मुक्त्रपायदेनेः॥१५॥ अग्ना
ति हृत्स्यपा॥ आति हृत्स्यपां विषि स्थैः ग्नभूषच्छपो वसानस्वाति
स्वेतो विमहत्वन्हस्तेऽग्न्यसुरस्यनामा हिस्ववहेपाऽग्नमता नितरयो॥

राम
१०१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ष्वाप्रव:प्रबोमहेतमद्ध मानायाम्बतोद्वौविश्वानायपविश्वामुवोग्
न्मायसपसमुमरवे:सतोमहिश्रवोनृत्याद्भुरोदंक्षिसपर्ष्वन:॥ ४४॥ हृ
तेस्मित॥ वृहत्निदि ध्वम: रक्षग्रूरोरा तंत्रपद्पु: त्वरु: वषामिन्नेघुबासधो
॥ ४६॥ रत्रुदि॥ रत्नुहितमस्य चषतोविश्वनि:सोमयपपद्येभिन्तहों॥ श्रीमि
हिरोजसा॥ ४५॥ रत्नौहूत्रम॥ उत्नौहूत्रमदृणा॥ हृदुनिति:प्रमाधनोम

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰ हि॰
१०२

मिनाहूर्प्यणितिः॥ अत्र तन्त्या ८ समशधं ग्वनेष्याग्निवेद्वे नोत्र कुगोह्रम्मा
गोम्न॥ रक्षा कुतस्त्वं मा कुतस्त्वा मीलि त्रु माहि निःसत्वे कोषासिमस्त्रानेकिं
त्रेइस्या॥ सम्य कृ समग॥॥ सुभारो ह्रों वेस्त्व वो हारिवोषत्रे॥ स्वस्मेमहां॥ ह्रुत्रो
षऽ ऊजमाकदावनेत्नारिकदावनप्पपुह्रसि॥ २२॥ अग्ना तत्ता॥ अग्नातेत्ता॥ राम
स्त्रायवयन्नम्नाभिय॥ ॐ वैस्त्रोमत्रनिर्तन्त्राना॥ सकस्त्वपुरत्पुत्रा १०२

मंहिष्ठासः हस्ये धारा घृतश्चुतो दुहुदश्मा॥ २०॥ इमान्नो॥ इमा न्नो विश्वप्रभेरम
होमस्तोमस्पहन्तो ईधिष्ठाय वनः आनिजो॥ नमुसो वेवेष्प्रस वेवेसासहिमि
इद्देवासः शावसामस्त्वनु॥ २२॥ विद्मा हूतम॥ विद्मुर्हूतस्वि वनुसो मध्यम
ह्वायुर्द्धधद्यतपसा वदि हुतम॥ वातेयु जतो यो अभिरद्दोतित्वमनो प्रजाः
पुणोषपुरुधा विराजति॥ २७॥ उदु त्याम॥ उदु त्यज्जातवेदसं देवं वहन्ति के

सं॰ति॰ तव॥ हृदेशविश्वापुष्टिम्॥ ३०॥ येनोपावक॥ येनोपावकचक्षसाभुरण्य
१०२ न्तञ्जनाँ२॥ अनु॥ त्वंवरुणपश्यसि॥ ३१॥ दैव्यावध्वर्यू॥ दैव्यावध्वर्यूआ
गत꣡ꣳरथेनसूर्य्यत्वचा॥ मध्वायज्ञꣳसमञ्जाथे॥ तम्प्रत्नथायंवेनश्चित्रन्देवाना
म्॥ ३२॥ आनऽइडा॥ आनऽइडाभिर्विदथेसुशस्तिविश्वानरःसवितादेवए
तु॥ अपियथायुवानोमत्सथानोविश्वञ्जगदभिपित्वेमनीषा॥ ३३॥ यदद्य॥ राम १०२

तरणिर्विश्वदर्शतः १

कच्च वृत्रहन्नुदगा अभि सूर्य्य ॥ सर्व्वन्तदिन्द्र ते वशे ॥ ३ ॥ तरणिर्विश्वदर्श
तो ज्योतिष्कृदसि सूर्य्य ॥ विश्वमाभासि रोचनम् ॥ ३ ॥ तत्सूर्य्यस्य देवत्व
न्तन्महित्वम्मध्या कर्त्तोर्विततं सञ्जभार । यदेदयुक्त हरितः सधस्था
दाद्रात्री वासस्तनुते सिमस्मै ॥ ३ ॥ तन्मित्रस्य वरुणस्याभि
चक्षे सूर्य्यो रूपं कृणुते द्योरुपस्थे ॥ अनन्तमन्यद्रुशदस्य पाजः कृष्ण

सं॰हि॰ १०४ मन्द्राद्धरितःसम्भरन्निन्द्रा॥३८॥बण्महान॥बण्महाँ२१२असिसूर्य्यबडा

दित्यमहाँ२१२असि॥महस्तेसतोमहिमापनस्यतेद्धादेवमहाँ२१२अ

सि॥३९॥बट्सूर्य्य॥बट्सूर्य्यश्रवसामहाँ२१२असिसत्रादेवमहाँ२१२असि

॥मह्नादेवानामसुर्य्यःपुरोहितोविभुज्योतिरदाभ्यम॥४०॥श्रायन्त

इववसूर्य्यम॥श्रायन्तेइवसूर्य्यंविश्वेदिन्द्रस्यभक्षत॥वसूनिजातेजन राम १०४

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

अद्या देवाः ॥

स्य

मा नः शुक्रं जनेस्ता प्रतिभागं नन्ददीधिमा ॥४॥ ॐ अद्या देवा उदिता सूर्य निरंहे
सं पिपृता निरवद्यात् ॥ तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथि

आ कृष्णेन

वी उत द्यौः ॥५॥ आ कृह्णेन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतं मर्त्यं
च ॥ हिरण्ययेन सविता रथेना देवो याति भुवनानि पश्यन् ॥६॥ प्रवा
वृजे सुप्रया बर्हिरेषामा विश्पतीव बीरिट इयाते ॥ विशामक्तोरुषसः

सं॰हि॰ १०५

पूर्व्वहूतौ वायुः पूषा स्वस्तये नियुत्वान् ॥४४॥ इन्द्रवायू बृहस्पतिम् ॥ इन्द्र

वायू बृहस्पतिम्मित्राग्निं पूषणं भगम् । आदित्यान्मारुतङ्गणम् ॥४५॥

वरुणः प्राविता भुवन्मित्रो विश्वाभिरूतिभिः । करतान्नः सुराधसः ॥४६

अधिनः ॥ अधिन इन्द्रैषां विष्णो सजात्यानाम् । इता मरुतो अश्विना

॥ तम्प्रत्नथा यं ह्वैनो यदेवामः । आनेडाभिर्हविष्येभिः सोमप्यन्मा ॥ तम्प्र राम १०५

ह्वामा स्कम्भणी धर्ता ॥ अग्न इन्द्र ॥ अग्न इन्द्र वरुण मित्र देवाः शर्द्धः प्रयन्त मा
रुतोत विष्णो ॥ उभा नासत्या रुद्रो अध ग्नाः पूषा भगः सरस्वती जुषन्त ॥ २ ॥ इ
न्द्राग्नी मित्रा वरुणा ॥ इन्द्राग्नी मित्रावरुणादितिं स्वः पृथिवीं द्यां मरुतः प
र्वतौ ३ ॥ अपः ॥ हुवे विष्णुं पूषणं ब्रह्मणस्पतिं भगं नु शंसं सविता
रमूतये ॥ ३ ॥ अस्मे रुद्राः ॥ अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्रहत्ये भरहू

सं.हि. नो मुमोचं ॥ ६ ॥ २८ ॥ शं नो अनु वेत धायि पन्त्रा ॥ रङ्गेस्नो हुता ऽस्माकम्मा ॥ ३ ॥ अस्मा वन्तु दे-
१०६ वाः स्य ॥ ५ ॥ अर्वाञ्चो अद्या ॥ अर्वाञ्चो अद्या भवता यजत्रा ऽआ वो हा-
र्दि भयमानो व्ययेयम् ॥ त्राध्वं नो देवा निजुरो वृकस्य त्राध्वं कर्तादवपदो यजत्रा:
॥ ६ ॥ विश्वे अद्य ॥ विश्वे अद्य मरुतो विश्व ऊती विश्वे भवन्त्वग्नयः समिद्धाः ॥ वि-
श्वे नो देवा अवसा गमन्तु विश्वमस्तु द्रविणं वाजो अस्मे ॥ ७ ॥ इति वैश्वदेवं राम १०६

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

विश्वेदेवासाप्सगुतेनमः। त्वे मे ये । अग्ने वि देवसुपसदुहृषे व्यो मिजिह्वा
मतवाम जेत्राः स्वसद्या निम्म न्वाहिमास्पदूम ।। ५ ।। यादेवेभ्यो हि ।। त्रयमेव
जियेभ्यो रतत्वं । हुवसि भागमुत्तमम ।। आदिह्यमाने । सवितृ युगु वे
देवीनाजीवितामानुष्यात्राः ।। ६ ।। प्रवायुमा ।। प्रवायुम काहस्तमनि
षाहृतहुपिदिविष्मवीरयप्राम ।। हुतिहवामानियुतः पत्न्यमानः कविः कविः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं हि १०२ मियद्मसिक्षपञ्जो॥ ५५॥ इहैवासुरमेसुतातउपेत्रयोमिरागतना॥ इदेवो
वामुशान्तिहि॥ ५६॥ मित्रं हुवेवामृतं रक्षवहणाश्चरिशादसम॥ श्रियश्च
ताबीप्येसाधन्ना॥ ५७॥ दस्रासुवाकेवः सुतानासत्यावृक्तबर्हिषः॥ आ
यातं रुद्रवर्तनी॥ ५८॥ तमुत्क्रम्यायंहेनः॥ ५९॥ विदद्यदी॥ ~~विदद्यदी~~सरमा राम
मारुग्णामहेर्मनेहिपाथः पूर्व्यं सध्र्यक्कः॥ अग्रनयसुपद्यक्षराणाम १०२

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

क्रोशं वै स्युः समाजे न तो गीतं ॥ ५ ॥ न हि स्पथ्याम ॥ न हि स्पथ्यम विरत्न मामु
स्मा है स्थानराजुरह एता समेत्यैः ये तेन मह त्व मृताः स्त्रीमन्त्रैर्वै स्था
न रुद्वै जिह्मा पदे वा शं ॥ ६ ॥ उग्राविषघ्निना ॥ उग्रा विषघ्निना मरु
के रुद्रो ग्री हे वा म हे ॥ तानोरुजातं गुहृ रो ॥ ७ ॥ उपास्मै गायता न
रः पवमानायेन्दवे ॥ अभि देवाँ इयक्षते ॥ ८ ॥ ये स्त्रो ॥ हि हस्त्रो मघ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.ति. वर्द्धन्येशाम्बरेहरिवोयेगविष्टौ। येत्वानूनमनुमदन्तिविप्राःपिबेन्द्र
१०८ सोमंसगणोमरुद्भिः॥ ॥ जनिष्ठाउग्रःसहसेतुरायमन्द्रओजिष्ठोबहुला
भिमानः। अवर्द्धन्निन्द्रम्मरुतश्चिदत्रमातायद्वीरन्दधनद्धनिष्ठा॥ ॥ आत्रा
तु॥ आतूनइन्द्रवृत्रहन्नस्माकमर्द्धमागहि। महान्महीभिरूतिभिः॥ ५॥ राम
त्वमिन्द्र॥ त्वमिन्द्रप्रतूर्तिष्वभिविश्वाअसिस्पृधः। अशस्तिहाजनि १०८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ता विश्वतूरसि त्वं तूर्य्य तरुष्यतः ॥ ६ ॥ अनु ते ॥ अनु ते शुष्मं तुरयन्तमी
यतुः क्षोणी शिशुं न मातरा ॥ विश्वास्ते स्पृधः श्नथयन्त मन्यवे वृत्रं यदि
न्द्र तूर्वसि ॥ ६ ॥ यज्ञो देवानाम ॥ यज्ञो देवानां प्रत्यैति सुम्नमादित्यासो भवता मृ
डयन्तः ॥ आ वोऽर्वाची सुमतिर्ववृत्यादंहोश्चिद्या वरिवोवित्तरासत् ॥
६ ॥ अदब्धेभिः सवितः पायुभिष्ट्वं शिवेभिरद्य परि पाहि नो गयम्

सं॰ हि॰ ॥ हिरण्यजिह्वः सुविताय नव्यसे रक्षा माकिर्नोऽघशंस ईशत ॥ ६९ ॥
१०९ प्रवीरया ॥ शुचयो दद्रिरे वामध्वर्युभिर्मधुमन्तः सुतासः । वह वायो नियुतो
याह्यच्छा पिबा सुतस्यान्धसो मदाय ॥ ७० ॥ गाव उप ॥ गाव उपावतावतं
मही यज्ञस्य रप्सुदा ॥ उभा कर्णा हिरण्यया ॥ ७१ ॥ काव्ययोराजानेषु राम
काव्ययोराजानेषु क्रत्वा दक्षस्य दुरोणे ॥ रिशादसा सधस्थ आ ॥ ७२ ॥ १०९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

देव्यो वह्वृ पथे॥ देव्यो वह्वृ॥ आतिर्दे रथेन प्स्ख्नेत्ववा॥ नह्वेयुज्ञदे समेज्ञा
ये॥ तमपुत्रक्र पायंथेव नः॥ ४॥ तिरश्चीनो वितत नः॥ तिरश्चीनो वितता रश्मि
रेषाम धः स्विदासी३दुपरि स्विदासी३त् रेतोधा आसन्महिमान आसं
त्स्वधा अवस्तात्प्रयतिः परस्तात्॥ ५॥ कोरादेसा॥ कोरादेसा प्रणाहा
स्वर्भ्मतज्ञा तं यदं नमपसो अधारयंसो अवहुरा यपी रात्रीयते कविरन्धेन

तै॰हि॰ भ्राजमानं पवनोऽतः ॥ ७५ ॥ उ इन्द्रो मित्र वरुणः सा ॥ उ इन्द्रो मित्र वरुणः सापा
११० मेद्धानाविद्दागिरा ॥ आडुषेराविवासत ॥ ७६ ॥ उपनः ॥ भनवेगिरः शृणवः
न्तम नसोषा ॥ सुमृडीका भवन्तु नः ॥ ७ ॥ ब्रह्मण्यागोमामनपः रा सुक्षः ॥ हुताशः २
यन्निप्रभृतोमे ॥ अद्दि ॥ आशासतेष्पुनि रथं तु इन्द्रो मा हरी वहतःस्त्वानो रास
अश्छ ॥ ७ ॥ आनुन्नमातेमघवन्नकिर्नु नत्वावाँ ॥ अस्ति देवता वि ११०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

दीनः॥ नजायमानोनशतेनजातोयानिकरिष्याकृणुहिप्रवृद्ध॥२॥ तदि
दासभुवनेषुज्येष्ठंयतोजज्ञउग्रस्त्वेषनृम्णः॥ सद्योजज्ञानोनि
रिणातिशत्रूननुयंविश्वेमदन्त्यूमाः॥ ॥३॥ मा॥ उत्वापुरूवसोगिरो
वर्द्धन्तुयाममः॥ पावकवर्णाःशुचयोविपश्चितोभिस्तोमैरनूषत॥४॥ य
स्यायंविश्वआर्योदासःशेवधिपाअरिः॥ तिरश्चिदर्येरुशमेपवी

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं.हि.
१११ रविंनुष्णो न्सोः अर्न्यतेयिषि ॥ ॥ अप्सु पर्वेः सहस्रम ॥ अप्सु पर्वेः सहस्रम् ऋषि
भिः सहस्कृतः समुद्रः इव पप्रथे ॥ सत्यः सोः अस्य महिमा गृणे शवो यज्ञे
षु विप्रराज्ये ॥ ॥ अप्स्वरं इन्द्रे भित्सवितः पाशुभिर्युः क्षीः वेभिर् घृणपिपाहि
नोगयंम ॥ हिरापजिद्वाः सुवितायनद्योमेहासा माकिर्गोः अप्सु घर्लेः सः ई
शात ॥ ॥ अन्यानः श्यानो मज्ञहिविश्व गावायोहि सुमञ्ज्मभिः ॥ अप्सु न्त्रेःप राम १११

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ष्विन्द्रे उपरि श्रोणा नो अर्वः शुक्रो ग्ना यामि ते ॥ ४ ॥ इन्द्रवायू बृह
स्पतिं सुहवेह हवामहे ॥ यथा नः सर्व इज्जनो नमीवः सङ्गमे सुमना अस
त् ॥ ६ ॥ ऋधग्गया समर्य आ श्याम देवताताये ॥ यो नूनं मित्रावरुणावभि
ष्टय आचक्रे हव्यदातये ॥ ७ ॥ आ यातम् ॥ आ यातमुप भूषतं मध्वः पिबतम
श्विना ॥ दुग्धं पयो वृषणा जेन्यावसू मा नो मर्धिष्टमा गतम् ॥ ८ ॥ ऐ

× सुपथ्यपतर

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि तु॥ प्रैतुब्रह्मणस्पतिः प्रदेव्येतुसूनृता॥ अच्छावीरन्नर्यम्पङ्क्तिरा
११२ धसन्देवायज्ञन्नयन्तुनः॥ ९॥ चन्द्रमोऽअप्स्वप्सु॥ चन्द्रमोऽअप्स्वन्त
रासुपर्णोधावतेदिवि॥ यच्चिद्धिराजस्वहुलम्पुनस्पान्हर्नेरितिकन्निः
क्रह्रन॥ १०॥ देवदेवंवोऽवः॥ देवदेवंवोऽवसेदेवदेवमभिष्टये॥ देवदेवं
हुवेमवाजसातयेगृणन्तोदैव्याधिया॥ ११॥ हविष्पतेः॥ हविष्पते राम ११२

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ऽश्रोचतानि हैम्ध्यानरोहन्तन॥ अपाहधान ऽौजसावनोहितो
ऽन्योतिषाह्वाधतेतम॥ ॥ १ह्रोग्गीऽत्रपाता॥ ह्रोग्गीऽत्रपाह्रियस्रू
षेगो त्राहूतीश्चः॥ हित्वीशिरोजि ह्वायाघानेदत्त्रात्रिहे सत्पदास्य
कमीत॥ १३॥ देयासोहि॥ घमामनेदे यामन्त्रवोविदः॥ १४॥ त्रपाध
१शास्ति
मता॥ त्रपां च मदाभिशास्तिताय त्रो हुम्नामा भवते देवात्त्रा ह्रमकवा
२ ह्विऽवेसाकऽसरोनयः मनेनोग्र्याते ऽत्रपाहुचेतानोमवेनुब
रेवो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं हि ॥ षष्ठे मित्रो बृहद्भानो मरुद्गण ॥२५॥ अब्रवं सत्रवं सज्जो पञ्चहते मरुतो त्वं

११२ त्मा र्चत ॥ वृषं हे नजि वृत्रहा शतक्रतु वस्त्रेण शातपर्वणा ॥२६॥

अस्य ता आस्या दिर्ति स्तोत्रो वाह धेनु स्तुहि रावो मदे सुतस्य विष्णवि

॥ अस्य द्यातमस्य महिमानमायवो नु स्तुवन्ति पूर्वथा ॥२७॥ मा रुद्रियासस्ता यम

पदे सहस्रमृष्टौ उपुणाः ॥२८॥ ॥ इति संहितापाठे त्रयस्त्रिंशो ध्यायः ॥ ११त ११२

॥ यज्जाग्रतः ॥ यज्जाग्रतो दूरमुदैति दैवन्तदु सुप्तस्य त
थैवैति ॥ दूरङ्गमं ज्योतिषां ज्योतिरेकं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु
॥१॥ येन कर्म्माणि ॥ येन कर्म्माण्यपसो मनीषिणो यज्ञे कृण्वन्ति विदथे
षु धीराः ॥ यदपूर्व्वं यक्षमन्तः प्रजानान्तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु ॥
२॥ यत्प्रज्ञानेम ॥ यत्प्रज्ञानमुत चेतो धृतिश्च यज्ज्यो[illegible]न्तरमृतं प्रजासु

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

येनेदम्॥२

सं॰वि॰ यस्मान्नऋते किञ्चन कर्म्म क्रियते तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु॥३॥ येनेद

११४ म्भूतम्भुवनम्भविष्यत्परिगृहीतममृतेन सर्व्वम्॥ येन यज्ञस्तायते सप्तहोता तन्मे

मनः शिवसङ्कल्पमस्तु॥४॥ यस्मिन्नृचः॥ यस्मिन्नृचः॥ यस्मिन्नृचः

साम यजूंषि यस्मिन्प्रतिष्ठिता रथनाभाविवाराः॥ यस्मिंश्चित्तं सर्व्वमो राम

तम्प्रजानान्तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु॥५॥ सुषारथिरश्वानिव॥ सुषा ११४

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सुषारथिरश्वानिव १

रथिरश्वानिव यन्मनुष्यान्नेनीयतेभीशुभिर्वाजिन इव ॥ हृत्प्रतिष्ठं यदजि-
रं जविष्ठं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥६॥ पितुं नु स्तोषं महो धर्मा-
णं तविषीम् ॥ यस्य त्रितो व्योजसा वृत्रं विपर्वमर्दयत् ॥१॥ अन्विदत्
॥ अन्विदनुमते त्वं मन्यासै शं च नस्कृधि ॥ क्रत्वे दक्षाय नो हिनु
प्र ण आयूंषि तारिषः ॥८॥ शतम् १८०० ॥ अनु नः ॥ अनु नो द्या

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰लि॰
११५

तुमतिर्यज्ञेदेवेषुमन्यताम्॥अग्निग्निस्त्रहव्यावाटेनोभवन्तोह्वासुषमपः॥९
॥सिनीवालिपृथुष्टुके॥सीनीवालिपृथुष्टुकेयादेवानामसिस्वसा॥जुषस्व
पंञ्चनद
हव्यमाहुतंप्रजादेविदिदिड्ढिनः॥१०॥पञ्चनद्यःसरस्वतीमपियन्तिसस्रो
तसः॥सरस्वतीतुपञ्चधासोदेशेभवत्सरित्॥११॥त्वमग्नेप्रथमोअङ्गिराः
ऋषिर्देवोदेवानामभवःशिवःसखा॥तवव्रतेकवयोविद्मनापसोजायन्तम

राम
११५

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

कृतोभ्राजेहहृयः॥५॥त्वन्नो॥त्वन्नोऽग्नेतवदेवपायुभिर्मघोनोरक्षतन्वश्च
वन्द्य॥त्रातातोकस्यतनयेगवामस्यनिमेषंरक्षमाणस्तवव्रते॥६॥उ
त्तानायामवभराचिकित्वान्त्सद्यःप्रवीतावृषणंजजान॥अरुषस्तूपोरु
शदस्यपाजइळायास्पुत्रोवयुनेऽजनिष्ट॥४॥इळायास्त्वापदेवयन्नाभा
पृथिव्याअधि॥जातवेदोनिधीमह्यग्नेहव्यायवोढवे॥पा॥प्रमन्म

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि॰ हे॥शवसानायशूषमाङ्गूषंगिर्वणसेअङ्गिरस्वत्॥सुवृक्तिभिःस्तुवतऋग्मिया
११६ यार्चामार्कंनरेविश्रुताय॥१॥प्रवोमहेमहिनमोभरध्वमाङ्गूष्यंशव
सानायसाम॥येनानःपूर्वेपितरःपदज्ञाअर्चन्तोअङ्गिरसोगाअविन्दन्॥२॥
॥इच्छन्तित्वा॥सोम्यासःसखायःसुन्वन्तिसोमंदधतिप्रयांसि॥तितिक्ष
न्तेअभिशस्तिंजनानामिन्द्रत्वदाकश्चनहिप्रकेतः॥ ॥नतेदूरेपरमाचि राम ११६

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

इज्ञानंस्यात्तुपूर्वाहिहरिवोहरिभ्याम॥स्थिरायवृष्णेसवनाकृतेमायुक्ता
ग्रावाणःसमिधानेऽग्नौ॥१९॥अषाढंयुत्सुपृतनासुपप्रिंस्वर्षाम
प्सांवृजनस्यगोपाम॥भरेषुजांसुक्षितिं॰सुश्रवसंजयन्तंत्वामनुमदेम
सोम॥२०॥सोमोधेनुम॥सोमोधेनुं॰सोमोऽअर्वन्तमाशुं॰सोमोवीरंकर्मण्यं॰
ददाति॥सादन्यं॰विदथ्यं॰सभेयंपितृश्रवणंयोददाशदस्मै॥२१॥त्वमि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि॰ ११२ मा॥ त्वमिमाऽओषधीः सोम विश्वास्त्वमपोऽअजनयस्त्वङ्गाः॥ त्वमाततन्थो
र्व्वन्तरिक्षन्त्वञ्ज्योतिषा वि तमो ववर्थ॥२२॥ देवेन नः॥ देवेन नो मनसा देव
सोम रायो भागꣳ सहसावन्नभि युध्य॥ मा त्वा तनदीशिषे वीर्यस्योभयेभ्यः
प्रचिकित्सा गविष्टौ॥२३॥ अष्टौ व्यख्यत्ककुभः पृथिव्यास्त्री राम
धन्व योजना सप्त सिन्धून्॥ हिरण्याक्षः सविता देवऽआगाद्दधद्रत्ना दा ११२

सुषेण्वार्केषि॥ २४॥ हिरण्यपाणिः सविता विचर्षणिरुभे द्यावापृथिवी अन्तरीयते

॥ अपामीवाम्बाधते वेति सूर्य्यमभि कृष्णेन रजसा द्यामृणोति॥ २५॥ हिरण्यह

स्तो ऽअसुरः सुनीथः सुमृडीकः स्ववाँ यात्वर्वाङ्॥ अपसेधन्रक्षसो यातुधा

नानस्थाद्देवः प्रतिदोषङ्गृणानः॥ २६॥ ये ते पन्थाः सवितः पूर्व्यासो ऽरेणवः

सुकृता ऽअन्तरिक्षे॥ तेभिर्नो ऽअद्य पथिभिः सुगेभी रक्षा च नो ऽअधि च ब्रूहि

सं॰ लि॰ ११८ देव॥ १॥ उभा पिबतम्॥ उभा पिबतमश्विनोभा नः शर्म्म यच्छतम्॥ अविद्रि
याभिरूतिभिः॥ २॥ अप्नस्वतीमश्विना॥ अप्नस्वतीमश्विना वाचम
स्मे कृतन्नो दस्रा वृषणा मनीषाम्॥ अद्यूत्येवसे नि ह्वये वां वृधे च नो भवतं
वाजसातौ॥ ३॥ द्युभिरक्तुभिः॥ द्युभिरक्तुभिः परि पातमस्मानरिष्टेभिरश्वि
नासौभगेभिः॥ तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवी उत द्यौः॥ रा॰म ११८
॥३०॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

आकृष्णेन॥आकृष्णेनरजसावर्त्तमानोनिवेशयन्नमृतंमर्त्यञ्च॥हिरण्यये
नसवितारथेनादेवोयातिभुवनानिपश्यन्॥३॥आरात्रि॥आरात्रिपार्थिवंर
रजः पितुरप्रायिधामभिः॥दिवःसदांसिबृहतीवितिष्ठसआत्वेषंवर्त्तते त
मः॥४॥उपस्मैता॥उपस्मैचित्रमाभरास्मभ्यंवाजिनीवति॥येनतोकञ्चतनयञ्च
धामहे॥५॥प्रातरग्निम॥प्रातरग्निम्प्रातरिन्द्रंहवामहेप्रातर्मित्रावरुणाप्रातर

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰ हि॰ श्विना॥ प्रातर्भगम्पूषणम्ब्रह्मणस्पतिम्प्रातः सोममुत रुद्रं हुवेम॥

११९ ॥३४॥ प्रातर्जितम्भगम्॥ प्रातर्जितम्भगमुग्रं हुवेम वयम्पुत्रमदितेर्यो विध

र्ता॥ आध्रश्चिद्यम्मन्यमानस्तुरश्चिद्राजा चिद्यम्भगम्भक्षीत्याह॥३५॥ भ

गप्रणेतः॥ भगप्रणेतर्भगसत्यराधो भगेमान्धियमुदवा ददन्नः॥ भगप्रणो राम

जनय गोभिरश्वैर्भगप्रनृभिर्नृवन्तः स्याम॥३६॥ उतेदानीम्॥ उतेदानीम्भग ११९

नी

वन्तः स्यामोत प्रपित्वा उत मध्ये अह्नाम ॥ उतोदिता मघवन्त्सूर्य्यस्य वय

न्देवानां सुमतौ स्याम ॥ ३७ ॥ भग एव ॥ भग एवाँ ॥ अस्तु देवास्तेन वयम्भ

गवन्तः स्याम ॥ तं त्वा भग सर्व्व इज्जोहवीति स नो भग पुर एता भवेह ॥ ३८ ॥ समध्व

राय ॥ मम हूरायोषसो नमन्त दधिक्रावेव शुचये पदाय ॥ अर्व्वाचीनं वसुविद

म्भगन्नो रथमिवाश्वा वाजिन आवहन्तु ॥ ३९ ॥ अश्वावतीर्गोमतीः ॥ अश्वा

संहि॰ १२० वती गोमतीरुषासो वीरवतीः सदमुच्छन्तु भद्राः ॥ घृतन्दुहाना विश्वतः
प्रपीता यूयम्पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ४० ॥ पूषन्तव व्रते वयन्नरिष्येम क
दाचन ॥ स्तोतारस्त इह स्मसि ॥ ४१ ॥ पथस्पथः परिपतिं वचस्या कामेन कृतो
ऽअभ्यानडर्कम् ॥ स नो रासच्छुरुधश्चन्द्राग्रा धियन्धियं सीषधाति प्र पू
षा ॥ ४२ ॥ त्रीणि पदा विचक्रमे विष्णुर्गोपा अदाभ्यः ॥ अतो धर्म्माणि धा राम १२०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

रयिन्नः ॥ ७३ ॥ तद्विप्रासः ॥ तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवांसः समिन्धते ॥ वि
ष्णोर्यत्परमम्पदम् ॥ ७४ ॥ घृतवती भुवनानाम् ॥ घृतवती भुवनाना
मभिश्रियोर्वी पृथ्वी मधुदुघे सुपेशसा ॥ द्यावापृथिवी वरुणस्य
धर्म्मणा विष्कभिते अजरे भूरिरेतसा ॥ ७५ ॥ येनः ॥ सपत्ना अपते भ
वन्त्विन्द्राग्निभ्यामवबाधामहे तान् ॥ वसवो रुद्रा आदित्या उपरिस्पृशम्मो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि. सोग्रंज्येष्ठोगोरमधिराजमक्रन् ॥ ४ ॥ अग्नानीमन्त्रा ॥ त्रिभिरेकादशैरिहदेवे
१२१ भ्यस्त्रीनम्मधुपमोक्षिवना ॥ आयुर्ज्ञारिहर्विश्रोरपोयंमिमन्द्रर्तेमेधेन
हैकोभवतोर्दसामुवा ॥ ४ ॥ एषवः ॥ एवस्तोमोमहतांस्यङ्गीर्माद्राध्वेस्य
माज्ञस्यकाशः ॥ एषायासीहतन्वेहृपांहिद्यामेषहजनङ्गीरहोनुम राम
॥ ४ ॥ महस्तोमामासुलकेन्दसः ॥ महस्तोमाःसतकेन्दसःत्र्याह्नाःसतण्डु १२१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मा॰ ज्ञधयः स प्त्रै देवाः॥ ५ ई॥ वेषाम न्यामनुहरण धीरा॰ अन्वालेभिरे रथ्यो न रस्मि
नीं॥ आयुष्यं वर्चस्यं स्य॥ आयुष्यं वर्चस्यं॰ रायपोषमौद्भिदा॥ इद॰ हिरण्यं वर्च
स्वज्जैत्रायाविशतादु मामा॥ ५॰॥ न तद्रक्षांसि न पिशाचास्तरन्ति देवाना
मोजः प्रथमजं ह्येतत्॥ यो बिभर्त्ति दाक्षायणं हिरण्यं स देवेषु कृणुते
दीर्घमायुः समनुष्येषु कृणुते दीर्घमायुः ५॥ यदाबध्नन्॥ यदाबध्नन्दा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.लि. १२२ ज्ञायुणाह्निराय ८ रामा निकायमुमनस्यमाना ॥ तन्त्र्य च्याबंध्रामियातरादद्य
यायुष्माज्ञादौह्निर्ष थासमाय ॥ उत्तनः ॥ उत्तनो हिर्व्वध्या ८ ॥ मृगोत्य जः ॥ ए
वेपान्यपि वीसमुहूः ॥ विम्बेव देवा न्वतान्न धौ हुवा वीना ह्नुता मघ्याः केवि शस्त्रा
श्वदन्तु ॥ ५ ॥ हुमागिरु ह्नुमागीरी च्यादि श्रे श्री घृतव्हुः सनाह्ना जेष्ठ्या ज्ञु ज्ञा
ग्रुहे मि ॥ मृगोनुमिश्रौ न्व श्रयमा भगोन ह्नु विजातो वरगो दस्त्रौ न्व श्रे ८ से ॥ राम १२२

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

५४॥सप्तऋषय॥सप्तऋषयःप्रतिहिताःशरीरेसप्तरक्षन्तिसदमप्रमादम्॥स
प्तापःस्वपतोलोकमीयुस्तत्रजागृतोअस्वप्नजौसत्रसदौचदेवौ॥५५॥उत्ति ष्ठ
ष्ठब्रह्मणस्पतेदेवयन्तस्त्वेमहे॥उपप्रयन्तुमरुतःसुदानवइन्द्रप्राशूर्भवा
सचा॥५६॥प्रनूनम्॥प्रनूनंब्रह्मणस्पतिर्मन्त्रंवदत्युक्थ्यम्॥यस्मिन्नि
न्द्रोवरुणोमित्रोअर्यमादेवाओकांसिचक्रिरे॥५७॥ब्रह्मणस्पते॥ब्रह्म

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि. १२३ गात्स्पोत च्चमस्य षष्ठातु क्रोस्यवोधितनेयच्छजिन्वा॥ष्विम्शुतहुंहुंफटवन्निदे
वाहुतहुं देमह्विदंपेसुविरा:॥ ८ ॥ रमाह्विम्शगाह्विम्शुकेसाधानेपितात्तपते नेस
नोदेहि॥पन् हतिसंहितायां चतुर्थिंशोध्यायः॥ अपुतः॥छ
पेतोषष्ठुपरागायापुष्मादेवपियवे॥ अस्यलोकेसुताचेतः ह्युभिरतोरक्तेभि
मिषाक्तुभिष्यक्रोष्ममोदेदाच्चवसानमस्मे॥ ॥ सविनाते॥ सविनातेशरीरे राम १२३

त्राः पृथिव्यां लोकमिछतु ॥ तस्मै युज्यन्तामुस्रियाः ॥ ॥ वायुं पुनातु ॥ वायुमुत्ता

तु सविता पुनात्वग्नेर्भ्राजसा सूर्यस्य वर्चसा ॥ विमुच्यन्तामुस्रियाः ॥ ३ ॥ अश्व

स्थे वो ॥ अश्वत्थे वो निषदनं पर्णे वो वसतिष्कृता ॥ गोभाज ऽ इत्किलासथ य

त्सनवथ पुरुषम् ॥ ४ ॥ सविता ते शरीराणि मातुरुपस्थ ऽ आवपतु ॥ तस्मै पृ

थिवी शम्भव ॥ ५ ॥ प्रजापतौ त्वा देवतायामुपोदके लोके निधाम्यसौ ॥ अप न

सविताते ॥ २

सं॰टि॰ रोऽसुवद्वयमा॥३॥ पादस्त्वो॥ पादस्थस्त्वो॥ ऽअनुपौरेलिपंथा ध्यैस्त्वेऽत्र त्वाऽस्तो
१२८ देवयानानि॥ वर्त्तुष्मान्तेऽरस्त्वेतेन त्रुवी मिमानः॥ प्रजापतेऽरिषामोन ह्वारव
॥४॥ मघ्वानः॥ संघातः॥ संघातः॥ सर्वहिते यत्ति मन्त्रेभवतिष्टकाः॥ शन्नेभवन्न
ग्रयः पार्थिवासो माद्याऽस्तुवन॥ कैल्या॥ ॥ कैल्पन्तोते॥ कैल्पन्तान्तेदिशान्नुत्वा
मापः शितमापस्तुत्वाप्र वन्नुमि न्वर्वः॥ त्वनरिह्ने शिवन्तुत्वा वैल्पन्तान्तेदिश राम १२८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सर्वाः॥२॥अश्मन्वतीरीयते॥अश्मन्वतीरीयतेसं॰रभध्वमुत्तिष्ठतप्रतरतासखा
यः॥अत्राजहीमोऽशिवायेऽसञ्छिवान्वयमुत्तरेमाभिवाजान्॥१०॥अपाघमप॥
अपाघमपकिल्बिषमपकृत्यामपोरपः॥अपामार्गत्वमस्मदपदुःष्वप्न्यं॰सुव॥११॥
सुमित्रियानः॥सुमित्रियानआपओषधयःसन्तुदुर्मित्रियास्तस्मैसन्तुयोऽस्मा
न्द्वेष्टियञ्चवयंद्विष्मः॥१२॥अनड्वाहमन्वारभामहेसौरभेयं॰स्वस्तये॥सन

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

शतं जीवन्तु शरदः पुरूचीरन्तर्म्मृत्युन्दधताम्पर्व्वतेन॥१५॥ ३

सं॰ति॰ १२५ गन्धोँऽइव देवेभ्यो हविर्भिर्म्मार्क्षो भवा॥१३॥ उद्वयम्॥ उद्वयन्तमसस्परिस्वःप
श्यन्तऽउत्तरम्॥ देवन्देवत्रा सूर्य्यमगन्मज्योतिरुत्तमम्॥१४॥ इमञ्जीवेभ्योऽइ
मञ्जीवेभ्यः परिधिन्दधामि मैषान्नुगादपरोऽअर्थमेतम्॥ अग्न॥ अग्नऽआयूꣳ
षि पवसऽआसुवोर्ज्जमिषञ्च नः॥ आरेर्बाधस्व दुच्छुनाम्॥१६॥ आयुष्मा
नग्ने॥ हविषा वृधानो घृतप्रतीको घृतयोनिरेधि॥ घृतम्पीत्वा मधु चा राम १२५

ह्याथ्यम्योतेवपुत्रमभिरक्षतादिमा॥ स्वाहा॥ ॥ अपश्येमागामनेषतपर्थेम

ग्निमरिषता॥ देवेभ्यः क्रान्त अवः कर्तुमाथा॥ आरेघर्षति॥१०॥ क्रव्याद

मग्निप्र॥ क्रव्यादमग्निंप्रहिणोमिदूरं यमराज्ञोगच्छतुरिप्रवाहः

॥ इहैवायमितरोजातवेदादेवेभ्योहव्यंवहतुप्रजानन्॥१२॥ बहह्यपाम

॥ बहहयपाज्ञातवेदावेदः पितृभ्योपैत्रनानेसमनितिताच्यराके॥ मेद

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि.
१२६

सः कुल्याः उपतान्स्रवन्तु सत्याः एषामाशिषाः सन्नमन्तां स्वाहा॥ २०॥ स्योना
पृथिवि भवानृक्षरा निवेशनी॥ यच्छा नः शर्म सप्रथाः॥ अपनः शो
शुचदघम्॥ २१॥ अस्मात्त्वम॥ अस्मात्त्वमधिजातोसि त्वदयञ्जायतां पुनः
॥ असौ स्वर्गाय लोकाय स्वाहा॥ २२॥ इति कण्डिका॥ २२ पञ्चत्रिंशोध्यायः॥
॥ ऋचं वाचमा॥ ऋचं वाचम्प्रपद्ये मनो यजुः प्रपद्ये साम प्राणम्प्रपद्ये

राम
१२६

चक्षुः श्रोत्रम्प्रपद्ये ॥ वागोजः सहोजो मयि प्राणापानौ ॥२॥ यन्मे छिद्रं च
क्षुषो हृदयस्य मनसो वातितृण्णं बृहस्पतिर्म्मे तद्दधातु ॥ शन्नो भवतु भुवनस्य
यस्पतिः ॥३॥ भूर्भुवः ॥ भूर्भुवः स्वः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ॥
धियो यो नः प्रचोदयात् ॥४॥ कया नः ॥ कया नश्चित्र आ भुवदूती सदावृधः
सखा ॥ कया शचिष्ठया वृता ॥५॥ कस्त्वा ॥ सत्यो मदानाम्मंहिष्ठो मत्सद

सं.हि.
१२२

–धमः॥ हृष्ठा विदाजे वस्तु॥ ५॥ श्रीमीषुणः॥ श्रीमीषुणः सर्वो नाम विनाशे रिष्टः

॥ ग॥ न॥ सितन्त्रवा मूर्तिभिः॥ ६॥ कया लवन॥ कया लवनेः उत्तमाभिषुमदे सवृषन

कयास्मीन ल्पम श्रमरा॥ ७॥ स्त्रौ हि स्पृशः राज्ञ नितरान्नो स्वत्नु हि पदे शस्वतुष्ण

दे॥ ८॥ सत्रौ मीत्रः स्वरतनाः सत्रौ भवन्नपेमा॥ स त्र स्त्रौ हि स्पृ नि: श राम

त्रौ विरिस्तुत नक्रमः॥ ९॥ सत्रौ सत्रौ स्वातः पवना स्व सन्न पतु स्व: श १२२

न्नः कनिक्रदद्देवः पर्ज्जन्योऽभिवर्षतु ॥१॥ अहानि शम ॥ अहानि शम्
भवन्तु नः शं रात्रीः प्रतिधीयताम ॥ शन्न इन्द्राग्नी भवतामवोभिः शन्न
इन्द्रावरुणा रातहव्या ॥ शन्न इन्द्रापूषणा वाजसातौ शमिन्द्रासोमा सुवि
ताय शंय्योः ॥२॥ शन्नः ॥ शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये ॥ शंय्योरभि
स्रवन्तु नः ॥३॥ स्योना पृथिवि नो भवानृक्षरा निवेशनी ॥ यच्छा नः श

सं.हिं.
१२८

म्भिस्स्रुत्याः ॥ ३ ॥ आपोहिष्ठामयोभुवस्तान ऊर्जेदधातन ॥ महेरणायच

क्षसे ॥ ४ ॥ योवः शिवतमोरसस्तस्यभाजयतेहनः ॥ उशतीरिवमातरः ॥ ५ ॥

तस्मा अरङ्गम ॥ तस्मा अरङ्गमामवोयस्यक्षयायजिन्वथ ॥ आपोजनयथाचनः

॥ ६ ॥ द्यौः शान्तिः ॥ द्यौः शान्तिरन्तरिक्षं शान्तिः पृथिवीशान्तिरापः शान्तिरो राम

षधयः शान्तिर्वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः शान्तिर्ब्रह्मशान्तिः सर्वं शा १२८

त्रिः सामाश्र

त्रिः शा॥त्रिर्वर्शो॥त्रिरोधि॥ग॥दृते दृंह मा मित्रस्य मा चक्षुषा सर्वाणि भूतानि
समीक्षन्ताम्॥मित्रस्याहं चक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षे॥मित्रस्य चक्षुषा समीक्षाम
हे॥ग॥दृते दृंह मा॥ज्योक्ते संदृशि जीव्यासं ज्योक्ते संदृशि जीव्यासम्॥१८॥
नमस्ते॥नमस्ते हरसे शोचिषे॥नमस्ते अस्त्वर्चिषे॥अन्यांस्ते अस्मत्तपन्तु हे
तयः॥पावको अस्मभ्यं शिवो भव॥१९॥नमस्ते अस्तु विद्युते नमस्ते स्त

संहि: नयित्न्वे ॥ नमस्ते भगवन्नस्तु यतः स्वः समीहसे ॥ २१ ॥ यतो यतः समीहसे तत
१२९ तो नो अभयङ्कुरु ॥ शन्नः कुरु प्रजाभ्यो भयन्नः पशुभ्यः ॥ २२ ॥ सुमित्रिया नः
॥ सुमित्रिया न आप ओषधयः सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु योस्मान्द्वेष्टि यञ्च व
यं द्विष्मः ॥ २३ ॥ तच्चक्षुः ॥ तच्चक्षुर्देवहितम्पुरस्ताच्छुक्रमुच्चरत् ॥ पश्येम श
रदः शतञ्जीवेम शरदः शतं शृणुयाम शरदः शतम्प्रब्रवाम शरदः शतम राम १२६

शा२६

हीनाःस्वयमेवातनूयजुषस्व शा२६ सितात्॥२४॥ ॥इतिसंहितापाठेषड्विंशो

ध्यायः॥ ॥देवस्यत्वा॥सवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ता

भ्याम्॥आददेनारिरसि॥१॥युञ्जतेमनः॥युञ्जतेमनउतयुञ्जतेधियोवि

प्राविप्रस्यबृहतोविपश्चितः॥विहोत्रादधेवयुनाविदेकइन्मही

देवस्यसवितुःपरिष्टुतिः॥२॥देवीद्यावापृथिवी॥मखस्यवामद्यशिरो

सं.हि. राध्यासं देवयजने पृथिव्याः ॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥३॥ देव्यो
१२० वम्र्यः ॥ देव्यो वम्र्यो भूतस्य प्रथमजा मखस्य वोऽद्य शिरो राध्यासं दे
वयजने पृथिव्याः मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥४॥ ग्रं २०० शेष १५ ॥
इयत्यग्रे ॥ इयत्यग्र आसीन्मखस्य तेऽद्य शिरो राध्यासं देवयजने पृथि राम
व्याः ॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥५॥ इन्द्रस्यौजः ॥ इन्द्रस्यौज स्थ मख १२०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स्य वो द्य शिरो राध्यासं देवयजने पृथिव्याः मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे
मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे॥ प्रैतु ब्र
ह्मणस्पतिः प्र देव्येतु सूनृता॥ अच्छा वीरं नर्यं पङ्क्तिराधसं देवा यज्ञं
नयन्तु नः॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे॥ मखा
य त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे॥ ३॥ मखस्य शिरोः॥ मखस्य शिरोसि॥ मखाय त्वा मख

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰हि॰ स्यत्वाशीर्ष्णे॥मखस्यशिरोसि॥मखायत्वामखस्यत्वाशीर्ष्णे॥मखस्यशि-
१३ रोसि॥मखायत्वामखस्यत्वाशीर्ष्णे॥मखायत्वामखस्यत्वाशीर्ष्णे॥म
खायत्वामखस्यत्वाशीर्ष्णे॥७॥अश्वस्यत्वा॥अश्वस्यत्वावृष्णःश
क्नाधूपयामिदेवयजनेपृथिव्याः॥मखायत्वामखस्यत्वाशीर्ष्णे॥अश्व राम
स्यत्वावृष्णःशक्नाधूपयामिदेवयजनेपृथिव्याः॥मखाय(त्वा)मखस्यत्वा १३

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

श्रीं ह्रैं ॥ अग्रश्ववस्य स्वाहा ॥ ह्रैं राज्ञा धूपयामि देवयजने पृथिव्याः मखा
य त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥ मखाय त्वा मख
स्य त्वा शीर्ष्णे ॥ ८ ॥ ऊर्जवे त्वा ॥ माधवे त्वा सुद्विते मे स्वा ॥ मखाय त्वा मख
स्य त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥ मखाय त्वा मखस्य
त्वा शीर्ष्णे ॥ १० ॥ घर्माय त्वा ॥ मखाय त्वा सूर्यस्य त्वा तपसे ॥ देवस्त्वा सविता

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि.
१३२

मह्वानक्रतुर्वपिह्यो: स ॥ स्वरोस्पाति ॥ अग्निर्विरामिशोविरासितपोसि ॥ १ ॥
अनाधृष्टापुरस्तात् ॥ अनाधृष्टापुरस्तादग्नेराधिपत्य आयुर्मेदाः पुत्र
वतीदक्षिणतः इन्द्रस्याधिपत्ये प्रजांमेदाः सुषदापश्चाद्देवस्य सवि
तुराधिपत्ये चक्षुर्मेदाः आश्रुतिरुत्तरतो धातुराधिपत्ये रायस्पोषंमेदाः
॥ विधृतिरुपरिष्टाद्बृहस्पतेराधिपत्य ओजोमेदा विश्वाभ्योमानाष्ट्रा

राम
१३२

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

त्वा ह

ह्रीं स्वाहा ॥ मनोऽस्त्रघातिना ॥१॥ मरुद्दिङ् ॥ मरुद्दिक्परिस्थौ परस्वादिवशा ॥२॥ स्थ्यो स्था

ति ॥ मधुमधुमधु ॥ ग ह्रौं देवानां ॥ ग ह्रौं देवानां पितामातानाम्यति ॥ ब्रह्मा

नाम ॥ मद्दे वैर्वै नमविद्यामातस्रर्ध· स्थ्वैं ग गो वेता ॥४॥ समग्नि ॥ समग्निराग्नि

नोऽगतमद्दे वैनमविद्यास्रर्ध स्थ्वैं ग ग सविष्ठां त्वा हा ॥ समग्निरह्नपसागतमद्दै

वैनमविद्यास्रर्ध स्थ्वैं ग हुतवता ॥१॥ पाधत्रौ दिवः ॥ धत्रौ दिवो विभोतित

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.हि.
११२

पंचरूपी ह्या धर्म्मो देवो देवानां ममन्त्रेन्द्रपोजातो बावंमम्मन निषेष्ठे वायु
वंम॥ ६॥ अग्रंफपद्रूपाणमा॥ अपरपद्रूपाणमनिपद्य मानमा वपरा वपथिमि
श्रूरन्त्रम॥ तमसु भोवीः सर्व्वाशूर्व्वी र्व्वमानः स्वपरी वर्त्रिभुवने ष्वन्तः॥ ७॥ वि
श्वो साप्नुवान्त्य॥ विश्वो सान्नुवाम्पोते वि श्वस्य मननसास्पोते विश्वस्य
बवरस्पोते सर्व्वस्य ब्रवस मस्पोते॥ देवस्य पुत्तत्र देव॥ घर्म्मे देवो देवान्ना

राम
११२

स्मत्र स्त्रावीरानु वँर्वीनेय॥ मधुमाद्ध्वीभ्यां मधुमाधूवीभ्यामा॥१८॥ हृदे त्वा॥ हृ
दे त्वा मनसे त्वा दिवेँ सूर्याय त्वा॥ ऊर्द्ध्वो ऽध्वरं दिवि देवेषु धेहि॥१९॥ पिता नः॥
पिता नोसि पिता नो बोधि नमस्तेऽअस्तु मा मा हिंसीः त्वष्टृमन्तस्त्वा सपेम पुत्रा
न्पशून्मयि धेहि प्रजामस्मासु धेह्यरिष्टाहं सह पत्या भूयासम॥२०॥ अहः
केतुना॥ जुषताँ सुज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा॥ रात्रिः केतुना जुषताँ सुज्यो

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

तिर्ज्योतिषा स्वाहा ॥ २१ ॥ ॥ इति संहितापाठे सप्तत्रिंशोऽध्यायः ॥ ॥
देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ आददे अदि
त्यै रास्नासि ॥ १ ॥ इड एह्यदित एहि सरस्वत्येहि ॥ असावेह्यसा
वेह्यसावेहि ॥ २ ॥ अदित्यै रास्नासीन्द्राण्या उष्णीषः पूषासि घर्माय दीष्व ॥
३ ॥ अश्विभ्यां पिन्वस्व सरस्वत्यै पिन्वस्वेन्द्राय

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

पिन्वस्वा॥ स्वाहेन्द्रवत्स्वाहेन्द्रवत्स्वाहेन्द्रवत्॥४॥ यस्ते॥ यस्ते स्तनः शशयो यो
मयोभूर्यो रत्नधा वसुविद्यः सुदत्रः॥ येन विश्वा पुष्यसि वार्याणि सरस्वती तमि
हधातवेकः॥ उर्वन्तरिक्षमन्वेमि॥५॥ गा॥ गायत्रच्छन्दं॥ गा॥ गायत्रच्छन्दोसि त्रैष्टुभ
च्छन्दोसि द्यावापृथिवीभ्यां त्वा परिगृह्णाम्यन्तरिक्षेणोपयच्छामि॥ इन्द्राश्विना
मधुनः सारघस्य घर्म्मं पात वसवो यजत वाट्॥ स्वाहा सूर्यस्य रश्मये वृष्टि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

संहि॰ १५५

वनेपा ॥ ६ ॥ समुद्राय त्वा ॥ समुद्राय त्वा वाताय स्वाहा सरिराय त्वा वाताय स्वाहा
॥ अनाधृष्याय त्वा वाताय स्वाहा प्रतिधृष्याय त्वा पन्या वाताय स्वाहा ॥ अ
वस्यवे त्वा वाताय स्वाहा ॥ शिमिदाय त्वा वाताय स्वाहा ॥ ७ ॥ इन्द्राय त्वा ॥ इन्द्रा
य त्वा वसुमते रुद्रवते स्वाहेन्द्राय त्वादित्यवते स्वाहेन्द्राय त्वाभिमातिघ्ने स्वाहा राम
॥ सवित्रे त्वा ऋभुमते विभुमते वाजवते स्वाहा बृहस्पतये त्वा विश्वदेव्या १५५

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

वाते स्वाहा ॥ ॥ घर्माय स्वा ॥ घर्माय स्वाङ्गिरस्वते पितृमते स्वाहा ॥ स्वाहा घर्माय
स्वाहा घर्म्मः पित्रे ॥ १ ॥ विश्वाऽआशा ॥ विश्वाः ॥ आशाः ॥ दक्षिणासद्विश्वा
न्देवानयाडिह ॥ स्वाहाकृतस्य घर्म्मस्य मधोः ॥ पिबतमश्विना ॥ २ ॥ दिवि धाः
ऽइमं यज्ञमिमं यज्ञं दिवि धाः स्वाहाग्नये यज्ञियाय शं यजुर्भ्यः ॥ ३ ॥ अश्विना
घर्म्मं पातं ॥ अश्विना घर्म्मं पातं हार्द्दिवानमहर्दिवाभिरूतिभिस्तन्त्रायिणे नमो

त्यो जोयि पिन्त स खु स्मे ऐ पिन्त खः स त्यायो पिन्त स्व २

संहि मोह्या वा पशि विज्ञाम ॥ ३ ॥ अपाना मण्डिवनो ॥ धर्म्म मनुष्या वा पृथिवीः
१३६ अमर्थ साताम ॥ इहैव वाज तयं महु ॥ ४ ॥ इष्ट पिन्त स्व ॥ इष्ट पिन्तं ह्या वा पशि
वी ज्ञा म्पि न्त स्व ॥ धर्म्मो स्तिसु धर्म्मो मे न्त स्मे न स्मा नि धारयो ब्रह्मस्मे धारय
ह्व न्धारय द्धि न्धारय ॥ ५ ॥ त्यो ताः पुह्ने ॥ श्रमि त्वा ता ज्ञा वेब्रा स्वा हा प्रति राम
पुवेब्राः स्वाता पितृब्रा ॥ ऊर्द्ध्वे वर्तिजो ॥ धर्म्मपा वेब्राः स्वाता ह्या वा पृथिवी ज्ञा १३६

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ला

ॐ त्वाग्निश्रेष्ठो देवज्ञा॥ ग पा॥ स्वाहा॥ ता म हुत्या पारु हुतं तये स्वाहा॥ सज्ज्योतिषा ज्यो
तिः॥ अत्र हेः केतुना जुषतां॥ ॐ सुज्योतिर्ज्योतिषां स्वाहा॥ रात्री केतुना जुष
तां॥ ॐ सुज्योतिर्ज्योतिषां स्वाहा॥ मधुहुतमिन्द्रतमे अग्नावश्याम ते देव
घर्म्म नमस्ते अस्तु मा मा हिंसीः॥ अधा अग्नेभिमनम्मा॥ अश्रीभी मम्मा तिमा दिवं
विष्णुर्वभूतस्त्र पोः॥ अन्नमश्राव सा पृथिवी॥ ॐ मर्सि रत्नमहाँ॥ अश्रीसिरो

सं.हि.
१२१

वस्वदेववितमः॥ विधूमसैनः अहषम्मिपढ्ष सुजश्रेशान्न दैवनमः॥१॥

यातेघर्म्मदिव्याशुग्यागायत्र्यांहविर्द्धाने॥ सातः आप्यायतान्निष्ट्यायता

न्तस्यैतेस्वाहा॥ यातेघर्म्मान्तरिक्षेशुग्यात्रिष्टुभ्याग्निध्रे॥ सात

आप्यायतान्निष्ट्यायतान्तस्यैतेस्वाहा॥ यातेघर्म्मपृथिव्यांशुग्या

जगत्याᳪसदस्या॥ सातः आप्यायतान्निष्ट्यायतान्तस्यैतेस्वाहा

राम
१२१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

॥२०॥ देवस्य त्वा ॥ पारस्थायवस्तु स्मारसारान्नव स्याहि ॥ हिमसह्या धर्म्मे
णा ॥ इयमनुज्ञा नामस्तु वितानं घ्नमे ॥ १४ ॥ वत्तुः तक्षिकैर्नाभिः ॥ वत्तुः तक्षिकैर्नो
भिर्म्मृत्तस्य सत्त्वपाः सनोविश्वायुः सत्त्वपाः सनः सर्व्वोपुः सत्त्वपाः स्व्रप
ह्रेषो श्रपद्मोऽन्याभूतस्य सद्विमा ॥ २० ॥ यस्मैनत्ना ॥ यस्मैत्तत्तेपुरीषन्तेन य
हैत्यचावप्पायत्वा ॥ बृहद्भिमतिः ॥ २१ ॥ अविक्रदहूषा ॥ अविक्रदहूषा
वङ्ग्यमावप्पा ॥ शिवीमाहे ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं॰ति॰ १२८ तरिस्मिलालाक्षिज्ञानदर्शनः ॥ सं॰ सूर्य्ये गाहिद्युतद्दुद्दधिर्निर्घि ॥ २२ ॥ सुमित्रि
पानः ॥ सुमित्रियानः आपर्त्तुषधयः सन्तुदुर्म्मित्रियान्नस्मै सन्तु योस्मा
न्द्वेष्टि यञ्च वयं द्विष्मः ॥ ॥ उद्वयम् ॥ उद्वयन्तमसस्परिस्वः पश्यन्त उत्त
रम् ॥ देवं देवत्रा सूर्य्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम् ॥ २४ ॥ एधोसि ॥ एधोसिधिषि
महि समिदसि तेजोसि तेजो मयि धेहि ॥ २५ ॥ यावती द्यावा ॥ प्रिथिवी यावच्च राम १२८

सप्तसिन्धवोप्वितस्थियो॥नावन्नमिङ्गतेग्रहस्तुर्ग्नोयह्णाम्मध्याह्नितस्मयि

ग्रह्णाम्मध्याह्नितस्मा॥१६॥मयिस्मिता॥मयिस्मादिन्द्रियमङ्गलत्त्मयिदक्षो

मयिक्रतुर्धर्म्मेरश्विस्तुग्निवराजसिद्धिजाज्योतिषामतलब्धस्मराणानेजमास

तए॥ग्रापयसोरत्न॥पयसोरत्नस्त्रोभ्यतनत्रस्युद्दोतहमसि श्रीमच्छुक्लरामस्तु

राधं समीम॥श्चिवि॥ संवृत्कोत्वेदहास्यतेगुप्तुम्मास्यतेस्तुप्तुम्म्मारिन्नुतन्मे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सं॰ति॰ श्रद्धे पितरस्य श्रृणुनाथ पतिभिर्वितरस्यमस्तु मतः उपहूतस्य उपेतु तस्य भक्षयामि

१३९ ॥२८॥ इति नित्यानित्यपाठे श्राद्धदृष्टि अध्यायः ॥ स्वाहा पृथिव्यै

स्वाहा॥ स्वाहा तीर्थाय दिव्याः माधिपतये स्वाहा पथी ह्यौ स्वाहा ग्रयेस्वाहा त्वरि

कायै स्वाहा॥ पर्वतेभ्यः स्वाहा दिवे स्वाहा नक्षत्रायै स्वाहा॥ ॥ दिग्भ्यः स्वाहा राम

॥ वनस्पतये स्वाहा॥ अद्भ्यः स्वाहा ब्रह्मणे स्वाहा॥ नागेभ्यः स्वाहा पुलाय स्वाहा १३९

नक्षत्रेभ्यः स्वाहा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

॥२॥ वाचे स्वाहा॥ वाचे स्वाहा॥ प्राणाय स्वाहा॥ प्राणाय स्वाहा॥ चक्षुषे स्वाहा॥ चक्षुषे
स्वाहा॥ श्रोत्राय स्वाहा॥ श्रोत्राय स्वाहा॥३॥ मनसः कामम्॥ मनसः काममाकूतिं
वाचः सत्यमशीय॥ पशूनां रूपमन्नस्य रसो यशः श्रीः श्रयतां मयि स्वाहा॥४॥ प्र
जापतिः सम्भ्रियमाणः सम्राट् सम्भृतो वैश्वदेवः संसन्नो घर्मः प्रवृक्तस्तेज
उद्यत आश्विनः पयस्यानीयमाने पौष्णो विष्यन्दमाने मारुतः क्लथन्॥ मै

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संहि॰ त्रसासि सन्त्रास्यमानो वायव्यो ह्रियमाणऽआग्नेयो ह्रूयमानो वाग्घुतः
॥५॥ सविता प्रथमेऽहन्नग्निर्द्वितीये वायुस्तृतीयऽआदित्यश्चतुर्थे चन्द्रमाः
पञ्चमऽऋतुः षष्ठे मरुतः सप्तमे बृहस्पतिरष्टमे ॥ मित्रो नवमे वरुणो दश
मऽइन्द्रऽएकादशे विश्वेदेवा द्वादशे ॥६॥ उग्रश्च भीमश्च ध्वान्तश्च
धुनिश्च ॥ सासह्वांश्चाभियुग्वा च विक्षिपः स्वाहा ॥७॥ अग्निं हृदये

हे १

नाशानिरीहृदयाग्रश्रीपाशुपतिरूपं कन्दहृदयेन भवं स्मशाना।। शर्वमन्तरन्त्राज्ञा
मीशानमम्न्तुनामहादेवमन्त्रः परोह्मनोग्रदेवं घनिहृन्नो वसिष्ठ हृतुः
शिरश्रीनिकोशपाशत्रामा।। ८ ।। उग्रं ग्लौतेना मित्रं मोक्षत्र्यैनरुद्रदो क्षेत्रै
नेत्रेमप्यक्षीउनमहतोवलेनसाद्या न्मुदा।। भवस्यकार्वैः रुद्रस्यान्तः
पाशर्वमहादेवस्यपशकोष्ठघेस्यवनिहृदः पशुपतेः पुरीततः ।। ९ ।। लोमजाः

सं॰हि॰
१८१

स्वाहा॥ लोमभ्यः स्वाहा लोमभ्यः स्वाहा त्वचे स्वाहा त्वचे स्वाहा लोहिताय स्वाहा
लोहिताय स्वाहा मेदोभ्यः स्वाहा मेदोभ्यः स्वाहा॥ मांसेभ्यः स्वाहा मांसे
भ्यः स्वाहा स्नावभ्यः स्वाहा स्नावभ्यः स्वाहास्थभ्यः स्वाहास्थभ्यः स्वाहा म
ज्जभ्यः स्वाहा मज्जभ्यः स्वाहा॥ रेतसे स्वाहा पायवे स्वाहा॥ १०॥ आयासा
य स्वाहा प्रायासाय स्वाहा संयासाय स्वाहा वियासाय स्वाहोद्यासाय स्वाहा

शुचे स्वाहा शोचते स्वाहा शोचमानाय स्वाहा शोकाय स्वाहा ॥ ११ ॥ तपसे स्वा
हा ॥ तपसे स्वाहा तप्यते स्वाहा तप्यमानाय स्वाहा तप्ताय स्वाहा घर्माय स्वाहा ॥
निष्कृत्यै स्वाहा प्रायश्चित्त्यै स्वाहा भेषजाय स्वाहा ॥ [illegible] ॥ यमाय स्वाहा ॥ यमा
य स्वाहा अन्तकाय स्वाहा मृत्यवे स्वाहा ॥ ब्रह्मणे स्वाहा ब्रह्महत्यायै स्वाहा
विश्वेभ्यो देवेभ्यः स्वाहा द्यावापृथिवीभ्यां स्वाहा ॥ ॥ इति से

संहि० हितापाठे एकोनविंशोध्यायः॥ ॥ ६० ॥ ईशावास्यम्॥ ईशावास्यमि
१८२ दꣳ सर्वं यत्किञ्च जगत्यां जगत्॥ तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा मा गृधः कस्य स्विद्धनं
म्॥ ॥ कुर्वन्नेव॥ कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छतꣳ समाः॥ एवं त्वयि नान्य
थेतोऽस्ति न कर्म लिप्यते नरे॥ १॥ असुर्या नाम॥ असुर्या नाम ते लोका अन्धेन
तमसावृताः॥ तांस्ते प्रेत्यापि गच्छन्ति ये के चात्महनो जनाः॥ ३॥ अने ग० १८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

जदेकम॥ अनेजदेकम्मनसोजवीयोनैनद्देवाआप्नुवन्पूर्वमर्शत्॥
तद्धावतोन्यानत्येतितिष्ठत्तस्मिन्नापोमातरिश्वादधाति॥४॥तदेजति
तन्नैजतितद्दूरेतद्वन्तिके॥तदन्तरस्यसर्वस्यतदुसर्वस्यास्यबाह्य
तः॥५॥यस्तुसर्वाणिभूतान्यात्मन्नेवानुपश्यति॥सर्वभूतेषुचात्मान
न्ततोनविविकित्सति॥६॥यस्मिंसर्वाणिभूतान्यात्मैवाभूद्विजान

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नः तत्र को मोहः कः शोकः एकत्वमनुपश्यतः॥ स पर्यगाच्छुक्र
मकायमव्रणमस्नाविरं शुद्धमपापविद्धं॥ कविर्मनीषी परिभूः स्व
यम्भूर्याथातथ्यतोर्थान्व्यदधाच्छाश्वतीभ्यः समाभ्यः॥ अन्धन्तमः
न्धन्तमः प्रविशन्ति ये ऽसम्भूतिमुपासते॥ ततो भूय इव ते तमो य उ सम्भूत्यां
रताः॥ अन्यदेवाहुः सम्भवादन्यदाहुरसम्भवात्॥ इति शुश्रु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu